ГОЛОС УКРАЇНИ

Влада — Радам!

Газета Верховної Ради України ◆ № 99 (349) ◆ П'ятниця, 29 травня 1992 року ◆ Ціна 2 крб.

НЕМАРНА МАНДРІВКА НА ПІВДЕНЬ

Повідомлення про розгортання конфлікту в Придністров'ї, чергові звинувачення сторін, що конфліктують, хто ж перший сьогодні чи вчора розпочав стрілянину стали уже постійними темами у пресі, на радіо й телебаченні. На відміну від інших «гарячих» точок на території колишнього СРСР, війна на берегах Дністра тією чи іншою мірою зачіпає Україну, хоча б тому що точиться недалеко від її державного кордону. Незважаючи на чисельні домовленості про припинення вогню й відвід військ, у Придністров'ї й нині гинуть люди. Ситуація у прикордонних з Молдовою районах залишається вкрай напруженою.

Саме для того, щоб розібратися у обстановці, яка склалася на південних рубежах України, днями в Одеській області побувала урядова делегація на чолі з першим віце-прем'єром Костянтином Масиком. Разом з ним у інспекційній поїздці взяли участь командуючий прикордонними військами України генерал-полковник Губенко, командуючий українською Національною гвардією гене-

(Закінчення на 2-й стор.).

Фото Сергія ВОРОНІНА.

Читайте в номері

У наступному випуску

ЗВ'ЯЗКАМ — ЗЕЛЕНЕ СВІТЛО

Учора Президент України Леонід Кравчук прийняв міністра закордонних справ Єменської Республіки Абделя Керима аль-Ар'яні. На зустрічі обговорювались питання налагодження тісних зв'язків між двома державами.

Л. Кравчук, зокрема, зазначив, що Україна дуже зацікавлена у встановленні міцних контактів з Єменською Республікою в усіх сферах. Незважаючи на складну економічну ситуацію в Україні, ми маємо знайти спільні інтереси, підкреслив він.

Зі свого боку, пан аль-Ар'яні побажав Україні успішно подолати всі перешкоди на шляху до суверенного розвитку.

Ємен дав зелене світло побудові добросусідських зв'язків з Україною і хотів би, щоб наша держава також сприяла цьому, вказав керівник МЗС Ємену. Він поінформував також, що незабаром Єменська Республіка направить посла в Україну і чекатиме з її боку відкриття посольства в столиці Ємену Сані.

ВІЗИТ НІМЕЦЬКИХ ПРОФСПІЛОК

В Україну на запрошення ВОСТ прибула делегація німецьких профспілок. У плані поїздки зустрічі з профоб'єднаннями України, відвідання підприємств, ознайомлення з умовами праці робітників, з ходом приватизації. Делегація перебуватиме п'ять днів у Києві та два дні в Донецьку.

Перша зустріч була запланована на 27 травня з робітниками машмайданчика, членами ВОСТ заводу «Ленінська кузня», але делегацію не допустили на територію заводу. Проте зустріч відбулася на прохідній. І хоч адміністрація підприємства пояснювала, що причина відмови криється в секретності виробництва, ВОСТ заявив, що істинна причина в іншому — дирекція не допускає зустрічі, щоб приховати процес «прихватизації» і щоб не визнавати нові профспілки.

Голова делегації німецьких профспілок Е. Шнайдер заявив, що офіційна влада та профспілки Німеччини будуть поінформовані про реальний стан справ в Україні.

ДИПЛОМ — МІНІСТРОВІ ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Продовження традицій запорізького козацтва, яке відіграло свого часу роль захисника батьківської церкви і віри,— так можна охарактеризувати факт прийняття Збройних Сил України до Києво-Могилянського братства. Диплом, що підтверджує цей акт, ректор університету «Києво-Могилянська Академія» професор В'ячеслав Брюховецький вручив міністрові оборони України генерал-полковникові Костянтину Морозову.

За повідомленням прес-служби Міноборони України, після урочистої церемонії вручення диплома сторони підписали угоду, за якою до складу Спостережної ради Києво-Могилянської Академії як представник Міністерства оборони республіки включений полковник Володимир Мулява — начальник соціально-психологічного управління Збройних Сил України.

ЛЮДИНА. СУСПІЛЬСТВО. ДЕРЖАВА

Українська, білоруська, литовська та польська мови звучали в актовому залі й аудиторіях Кам'янець-Подільського педагогічного інституту, де впродовж двох днів проходила міжнародна наукова конференція «Людина, громадянське суспільство і держава у світлі нової політичної реальності у Центрально-Східній Європі». Вона була організована Національною асоціацією україністів та інститутом суспільних наук Академії наук України. В її роботі взяли участь не тільки посланці України, Білорусі, Литви і Польщі, а й вчені з Німеччини, Франції, інших європейських країн, а також із США і Канади.

БІДА НЕ ХОДИТЬ ОДНА

У вибої шахти «Красноармійська» об'єднання Добропільвугілля на глибині 400 метрів обвалилась порода. У підземному полоні опинились четверо гірників. Двох вдалося врятувати. Загинули М. Хованець та О. Гончаров. Обом не було ще й тридцяти, у кожного залишилися сиротами по двоє малих дітей.

А 27 травня на шахті імені Горького у центрі Донецька спалахнув склад паливно-мастильних матеріалів. Постраждало двоє робітників, один з них в тяжкому стані. Вони знаходяться в опіковому відділенні спеціалізованої обласної лікарні.

ВЧОРА у Києві відбулась робоча зустріч глав державних делегацій України В. Дурдинця і Росії Ю. Ярова з питання Чорноморського флоту. Сторони продовжили обмін думками щодо шляхів вирішення цієї проблеми в плані підготовки до наступного раунду офіційних переговорів державних делегацій України і Росії.

У ГОЛОВНУ базу Чорноморського флоту прибула делегація військових спеціалістів Грузії на чолі з заступником міністра оборони республіки Тамазом Цхакая. Почались переговори з командуванням флоту щодо кораблів і частин ЧФ, дислокованих у Грузії. Як повідомили у прес-центрі флоту, переговори проходять у конструктивній, доброзичливій обстановці. Грузинська сторона не має наміру форсувати події, з розумінням ставиться до проблем військових моряків.

Актуально

«А ми не віримо»

Президент Єльцин, перебуваючи в Алтайському краї, заявив, що не дозволить втягнути Росію у війну через придністровський конфлікт. Він також повідомив про своє рішення вивести з Молдови 14-ту армію. Адже, за словами російського Президента, серед військовослужбовців цієї армії є прибічники придністровських сепаратистів, які вже переходять на їхню сторону.

Тим часом, як повідомив прес-секретар молдовського Президента Димітру Тара, у Кишиневі поки що не вірять Єльцину. Мовляв, російське керівництво й досі не виконало обіцянок щодо невтручання в конфлікт. І останнє повідомлення. Сьогодні в Кишиневі має відбутися зустріч міністрів закордонних справ та оборони Росії, України та Молдови, які обговорять ситуацію у Придністров'ї.

Мирний шлях краще

Масованому артилерійському обстрілу знову піддано Цхінвал і довколишні села, повідомила Верховна Рада Південної Осетії. Вогонь вівся формуваннями грузинських бойовиків. У місті зруйновано десятки будинків, є вбиті й поранені. У зв'язку з цим глава парламенту Північної Осетії Галазов звернувся до російських властей з проханням терміново ввести до регіону збройні сили Росії. Водночас у Владикавказі відбулася зустріч північноосетинського керівництва з грузинською делегацією. Як заявив перший заступник грузинського прем'єра Кавсадзе, що її очолює, Грузія прагне врегулювати конфлікт мирним шляхом.

Михайле, ти неправий!

Об'єднатися й відновити СРСР закликав усіх комуністів колишній головний ідеолог КПРС Лигачов. Виступаючи в Москві на презентації своєї книги «Загадка Горбачова», він звинуватив Михайла Сергійовича в тому, що той зрадив партію й поступився перед західними ідеалами.

Свято під час війни

Вчора азербайджанський народ урочисто відзначив День незалежності. У зверненні Верховного Меджлісу Народного фронту республіки з цього приводу говориться: проголошення 74 роки тому Азербайджанської Демократичної Республіки поклало початок відродженню азербайджанської державності.

Втім, поки в Баку святкували, МЗС Вірменії звернулося до світового співтовариства із проханням «благотворно вплинути на перебіг подій у Закавказзі». Зовнішньополітичне відомство пояснило, що заяву зроблено внаслідок різкого загострення обстановки на кордоні з Азербайджаном.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

ПОГОВОРИМО ПРО ВАЛЮТУ

Учора в Києві розпочала роботу міжнародна конференція «Проблема впровадження національної валюти в країнах Центральної та Східної Європи — практичні аспекти».

Її учасники, за винятком Німеччини, представляють країни, що постали на руїнах колишнього СРСР, — Білорусь, Естонію, Латвію, Литву, Молдову та Україну. Планувалась участь представників Словенії та Хорватії, але з огляду на події в цих країнах вони не змогли приїхати до Києва. В роботі конференції беруть участь також фахівці з міжнародних організацій — Міжнародного валютного фонду, Світового банку, Європейського банку розвитку та реконструкції, Центру досліджень європейської політики.

Протягом двох днів фахівці аналізуватимуть проблеми, пов'язані з досвідом та уроками впровадження грошових сурогатів — купонів, обговорюватимуть підходи до комплексного впровадження національної валюти, її стабілізації та конвертованості.

Відкрив міжнародну конференцію Голова Верховної Ради України І. Плющ.

Сергій ЛАВРЕНЮК.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

НЕМАРНА МАНДРІВКА НА ПІВДЕНЬ

(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

рал-майор Кухарець, голова СБУ Марчук та заступник міністра внутрішніх справ республіки генерал-майор міліції Недригайло. Пізніше в Одесі до гостей із Києва приєдналася група офіцерів на чолі з командуючим Одеським військовим округом генерал-лейтенантом Радецьким, а також голова адміністрації в Одеській області Валентин Симоненко. Як бачимо, питання, які планувалося розглянути під час поїздки, потребували участі представників високого рівня.

Програма інспекційної поїздки була насиченою. Одразу після приземлення в одеському аеропорту делегація, пересівши на вертольоти, направилася до кордону в районний центр Красні Окни. Тут діє республіканський штаб з охорони правопорядку у 50-кілометровій прикордонній зоні, створений за президентським указом. Штаб, очолюваний генерал-майором Бондарем, здійснює оперативне керівництво усіма частинами МВС, Національної гвардії та прикордонних військ, що розміщені в особливій зоні вздовж цієї ділянки українсько-молдовського кордону. Саме тут, у Красних Окнах, відбулася нарада за участю усіх сторін, задіяних в охороні державного кордону. Проходила вона за зачиненими дверима. Лише по закінченні наради на прес-конференції стало відомо, що на ній обговорювалися можливі дії сил України у разі різкого погіршення ситуації у Придністров'ї, аж до розгортання там повномасштабної війни, а також інші заходи цивільного характеру.

Під час прес-конференції Костянтин Масик, зокрема, повідомив:

— Верховна Рада, Президент і уряд України займали й надалі займатимуть позиції невтручання у конфлікт на Лівобережжі. Останні події у Придністров'ї свідчать, що виникла безпосередня загроза кордонам нашої держави. Зросла кількість провокацій з метою втягнути Україну в конфлікт. І наше завдання — не допустити того, щоб вогонь війни перекинувся на українську землю.

Масик також додав, що з кожним днем зростає кількість біженців з Придністров'я в Україну. Він наголосив, що Україна пам'ятає про тих братів і сестер, які опинилися в біді. І український уряд готовий надати допомогу всім, хто шукатиме захисту на нашій землі.

Отож на нараді, крім суто військових проблем, розглядалися і питання фінансової, гуманітарної та іншої допомоги біженцям. Представник Президента в Красноокненському районі Микола Торжинський звернувся до уряду з тим, щоб якомога скоріше було визначено статус біженця, бо без нього люди не можуть навіть влаштуватися на роботу. Крім того, районові потрібна допомога у обладнанні прикордонних і митних постів та пунктів. На одному з них, звідки двадцять хвилин їзди до Дубоссар, члени делегації зустрілися і мали розмову з прикордонниками.

Нині охорона особливої зони підсилюється за рахунок частин Національної гвардії. У одній із таких частин, яка за день до цього прибула на кордон із Львова, побувала урядова делегація. Тут слід зауважити, що частини Одеського військового округу участі в охороні правопорядку у 50-кілометровій зоні не беруть.

Наступною зупинкою був Кучурганський митний пост у Роздільнянському районі. Звідси до Тирасполя всього 28 кілометрів. Митники нам повідомили, що навантаження на їхню службу постійно зростає, а умови роботи ускладнюються. За період існування особливої зони органами було вилучено понад 150 одиниць різної зброї, яку планували переправити до Придністров'я, й затримано близько 500 громадян, котрі намагалися таємно проникнути у райони бойових дій.

На закінчення інспекційної поїздки Костянтин Масик заявив перед журналістами, що Україна має на своєму південному кордоні достатньо сил, щоб захистити незалежність держави і спокій громадян. Республіка готова виступити посередником у розв'язанні конфлікту. Україна зацікавлена у тому, щоб її південні кордони були мирними. Вона сподівається на це і прагне якнайшвидшого припинення братовбивчої війни у Придністров'ї.

Сергій ДАНИЛЕНКО.

У ШТАБ-КВАРТИРІ ООН

ООН. (Кор. Укрінформ Микола Маслов). Постійне представництво України при ООН передало генеральному секретарю ООН Бутросу Галі текст ноти Міністерства закордонних справ України Міністерству закордонних справ Росії у зв'язку з прийняттям Верховною Радою Російської Федерації постанови «Про правову оцінку рішень вищих органів державної влади РРФСР по зміні статусу Криму, прийнятих у 1954 році».

У штаб-квартирі ООН відбулася прес-конференція постійного представника України при ООН Віктора Батюка. Коментуючи події останнього часу, він підкреслив, що одностороння спроба законодавчим шляхом піддати сумніву правомірність існуючих кордонів між двома суверенними державами — членами ООН і учасниками Наради з безпеки і співробітництва в Європі, а також відмова від узятих на себе зобов'язань, в тому числі по Договору між УРСР і РРФСР від 19 листопада 1990 року й Угоди про створення Співдружності незалежних держав від 8 грудня 1991 року, може привести до порушення стабільності на континенті.

На прес-конференції було вказано на ту безумовну обставину, що питання про передачу Кримської області із складу РРФСР до складу УРСР було вирішено у відповідності з діючим на той час законодавством, в тому числі конституціями СРСР, РРФСР і УРСР.

Відповідаючи на запитання журналістів про те, чи планує Україна звернутися до генерального секретаря ООН з проханням про вжиття будь-яких дій стосовно проблеми Криму, постійний представник України при ООН сказав: «Ми стараємося вирішити всі проблеми шляхом переговорів, але в той же час хочемо, щоб світ знав про всі наші проблеми, про нашу позицію. В разі виникнення потреби, звичайно, ми звернемося до світового співтовариства за допомогою. Поки що ж ми інформуємо вас про ситуацію, що склалася».

Того ж дня постійне представництво України при ООН розповсюдило текст ноти Міністерства закордонних справ України Міністерству закордонних справ Росії у штаб-квартирі Організації Об'єднаних Націй.

Святійшому Патріарху Московському і всієї Русі Алексію II і Священному Синоду Руської Православної Церкви

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ

Як Предстоятель Української Православної Церкви вважаю своїм священним обов'язком, одержавши нижчезгадані рішення, шанобливо повідомити Вашу Святість, що постанова Священного Синоду Руської Православної Церкви від 6—7 травня і від 21 травня ц. р. є порушенням постанови Архієрейського Собору Руської Православної Церкви від 25—27 жовтня 1990 р. про дарування незалежності в управлінні Українській Православній Церкві та даної мені Вашою Святістю Патріаршої грамоти як одностайно обраному українським єпископатом її Предстоятеля. Крім того, згадані рішення Священного Синоду РПЦ порушують Статут Української Православної Церкви, прийнятий на її Помісному Соборі в листопаді 1990 року і зареєстрований державним органом незалежної України. В статуті, зокрема, сказано, що Предстоятель УПЦ обирається пожиттєво, і це значить, що я, як Предстоятель УПЦ є пожиттєво Митрополитом Київським і всієї України: Архієрейський Собор РПЦ, який відбувався 31 березня — 4 квітня ц. р. не звільняв мене, та й згідно з тим самим Статутом, не міг звільнити мене з посади Предстоятеля, оскільки Вища судова влада в Українській Православній Церкві належить її Помісному Собору й Архієрейському Собору, а не Собору Руської Православної Церкви, до суду якого можна звертатися архієреям УПЦ як до апеляційного суду, а не як до суду в першій інстанції. Не маючи права судити мене, архієрейський Собор Руської Православної Церкви 1—2 квітня ц. р. пристрасно розглянув мою особисту справу і, проте, не визнав мене винним у наклепі, що зводиться на мене, а благословив продовжувати архієрейське служіння. Винного Архієрейський Собор не може благословити на архієрейське служіння, а мене він благословив. Що ж до моєї згоди на добровільне залишення посади Предстоятеля, то вона була не добровільною, а вимушеною, тому атмосфера навколо Собору і на самому Соборі була нетерпимою щодо мене. Повернувшись до Києва, я не побачив, що моє добровільне залишення посади Предстоятеля служитиме церковному миру на Україні. Навпаки, становище, яке склалося б після мого можливого залишення кафедри, вкрай загострило би й без того складну церковну ситуацію на Україні. Поспішні та не виважені рішення можуть призвести до суспільного вибуху антимосковських настроїв, від чого досі береже Господь Україну. Через це я не подав письмового прохання про залишення посади Предстоятеля Української Православної Церкви.

Передання Вашою Святістю і Священним Синодом РПЦ повноважень Предстоятеля УПЦ Харківському Митрополиту Никодиму за живого Предстоятеля є неправомірним і порушує Устав Української Православної Церкви (V, 12), який передбачає обрання Місцеблюстителя Священним Синодом Української Православної Церкви, а не Священним Синодом Руської Православної Церкви. Цим зневажається право Української Православної Церкви, чого в ім'я церковного миру не слід було б допускати Московському Синоду. Хоча Московський Священний Синод не назвав Харківського Митрополита Никодима Місцеблюстителем, але поручив йому виконання обов'язків Предстоятеля Української Православної Церкви. Церковні канони не дозволяють обрання єпископа на не звільнену кафедру, простіше кажучи — на живе місце. Предстоятель Української Православної Церкви живий, і законним чином його ніхто не усував. Ваше рішення створює на Україні дві влади і породжує безвладдя та розбрат. Згідно зі Статутом УПЦ тільки «в разі смерті Митрополита Київського і всієї України, його виходу на покій, перебування під церковним судом або іншої причини, яка робить неможливим виконання ним обов'язків Предстоятеля Української Православної Церкви, Священний Синод обирає... Місцеблюстителя». Жодна з цих причин не дає права Вашій Святості усунути мене від виконання обов'язків Предстоятеля Української Православної Церкви і призначати Харківського Митрополита Никодима.

Відвертим зневажанням прав Української Православної Церкви є, м'яко кажучи, Ваші нав'язування Українському єпископату вказівок, яким чином позбутися Митрополита Київського і всієї України Філарета. Предстоятель УПЦ, як про це сказано в Статуті (V, 9) скликає її собори. Тому Ваша заява про скликання Архієрейського Собору та призначення часу його проведення (до Зеленої неділі) є незаконною. Не отримавши прохання від Митрополита Київського і всієї України Філарета про його відставку, Московський Синод наказує Українському єпископату обрати нового Предстоятеля. У чому справа? А справа в тому, що Митрополит Філарет відстоює незалежність адміністративного управління Української Православної Церкви в незалежній Україні.

Українська Православна Церква перебуває в духовній єдності з Руською Православною Церквою. Вона і її Предстоятель не порушують ні канонічних правил, ні Статуту УПЦ, ні рішень Архієрейського Собору Руської Православної Церкви від 25—27 жовтня 1990 р. За богослужінням, як цього вимагає Статут, ім'я Вашої Святості виголошується як мною, так і всім українським єпископатом. Уся моя «провина» полягає в тому, що я не можу виконати Ваше бажання: добровільно піти на покій і залишити свою українську паству для заподіяння їй болючих ран. Моє серце сумує і за православ'я на Україні і за український народ. На долю українського народу і так випало чимало страждань і випробувань. Наша Церква не може відділити себе від народу. Вона була разом з ним і в роки Великої Вітчизняної війни і в роки лихоліття. Вона поділяла з ним і радість перемоги, і гіркоту втрат.

І зараз, коли український народ потребує духовної підтримки умиротворення, Церква, як ніколи, має сприяти примиренню, закликати до терпимості, працелюбності, віри та милосердя, а не сіяти чвари і розбрат. Тому я прошу Вашу Святість і Священний Синод Руської Православної Церкви не втручатися в наші внутрішні справи і надати Українській Православній Церкві можливості самій вирішувати свої проблеми. Без стороннього втручання я, як Предстоятель Української Православної Церкви, готовий скликати Архієрейський Собор для рішення нагальних питань. Водночас я прошу український єпископат усвідомити свою відповідальність за Українську Православну Церкву і додержуватися Статуту УПЦ, рішень Архієрейського Собору від 25—27 жовтня 1990 р. і без свого Предстоятеля, Митрополита Київського і всієї України, нічого не робити, що стосується всієї Української Православної Церкви, як про це говориться в 34-му Апостольському правилі: «Єпископам усякого народу належить знати першого з них і визнавати його як главу і нічого, що перевищує, не творити без його розсуду; творити ж кожному тільки те, що стосується його єпархії».

Як Предстоятель Української Православної Церкви, який діє на підставі канонів і Статуту УПЦ, я не можу визнати законним і канонічним зібрання українських єпископів у Житомирі 30 квітня цього року. Водночас заявляю, що зібрання українських єпископів у Харкові 27 травня цього року, що назвало себе Собором та обрало своїм головою Митрополита Ростовського і Новочеркаського Володимира, керуючого справами Московської Патріархії, є незаконним і не має ніякої канонічної сили для Української Православної Церкви, тому що діяло всупереч Статуту Української Православної Церкви та церковним канонам.

ФІЛАРЕТ,
Митрополит Київський і всієї України.

ВІД ПАРТІЇ ТРУДЯЩИХ—ДО ПАРТІЇ ДОЦЕНТІВ

Третій з'їзд партії Демократичного відродження України відбувся через півтора року після першого. І все ж делегати злегка посварили своїх функціонерів за втрату темпу — ситуація змінюється надто швидко, а важливі рішення партії може приймати лише на найвищому рівні. Змінився державний статус України. Маємо Президента, який веде незалежну політику. Пора далі визначатися у своїх діях.

Блок політичних підсумкових документів можна назвати цілком прогнозованим: ухвала щодо Криму, вимога відставки уряду, критика Л. Кравчука за буцімто відхід від того центру, якого слід би триматися Президенту в такій складній державі, нарешті, підтвердження старої позиції стосовно федеративно-земельного устрою. Останнє, щоправда, із застереженням — це не повинно довести до сепаратизму і територіального розчленування України.

На прес-конференції заново обраний, уже одноосібний, голова координаційної ради і президії партії Володимир Філенко зауважив, що в учасників стало мудрості не перейти межі конфронтації. І все ж з'їзд був недалеко від цього. Масла у вогонь підливала розповсюджена серед делегатів заява, де засуджується «ізоляціонізм» України. Утім, досить замінити це заважке для вимови слово «залежність», і все стає на свої місця.

Цього разу минулося або, як сказав в останньому слові В. Філенко, ми не залишили гноїтися в собі цю сепаратистську рану.

У безпосередньому зв'язку з оцим інцидентом має інший вигляд решта документів з'їзду, спрямованих на внутрішнє удосконалення партії. Навчені гірким досвідом, коли демократичний централізм тиснув на особистість, партійці не поспішають змінювати статут, що, між іншим, і дозволило лише осудити шовіністичні внутрішні порухи.

Терпимість як один з принципів внутріпартійних відносин, що з'їзд поставив собі в заслугу, далебі грає і позитивну роль. Структурування суспільства, за якого чіткіше оформляються інтереси людей, у партіях виявляється найперше. І хоч у ПДВУ не сталося такого рішучого розколу, як, скажімо, в Русі чи УРП, «бархатний розподіл» усе ж намітився. Практично визначилися соціал-демократичне і ліберально-демократичне крила. Оформлення їх у фракції — справа техніки.

По суті, вся різниця двох внутрішніх течій полягає у відмінності поглядів на економічну політику партії, пошук її соціальної бази. Слідом за фундаторами (доцентами) визріває прошарок технічної інтелігенції, підприємців, фермерів, висококваліфікованих робітників. Іншими словами, організація мислиться як партія власників капіталу. А вже ним можуть бути як засоби виробництва, так і інтелект. Отож, зі слів В. Філенка, ПДВУ мріє спертися на людей, спроможних пожертвувати більше, ніж десять купонів. На так званий середній клас. Але про нього ми теж ще тільки мріємо.

Сергій СКИБА.
Луганськ.

Ці злощасні шини...

Повертаючись до надрукованого

Здавалося, інцидент вичерпано після публікації 15 травня уточнення до замітки «Пішла третя на четверту» («Голос України» за 14 квітня). Дійсно, переплутали кіровоградські журналісти, на яких подав позов суддя Володимир Ярошенко, сказавши, що в його кабінеті залишилися дві автомобільні шини з партії товару, вилученого в аеропорту 10 грудня минулого року. Насправді цією справою займався інший суддя, а шини в кабінет Ярошенка були доставлені 4 лютого разом з іншим вилученим товаром. Довелося вибачитися за неточність.

Та це не вдовольнило Володимира Івановича. На його думку, треба було б додати, що дві автошини типу «Сніжинка» залишилися тому, що там розглядався адмінматеріал на вилучений товар. А 6 лютого секретар суду забрав їх у канцелярію, щоб передати в податкову інспекцію.

Не згоден Ярошенко і з тим, що «він добув копії теле- і радіопередач». Їх нібито попросив у авторів заступник начальника обласного управління юстиції Володимир Бердников, а вже потім передав позивачеві.

Викликає заперечення і названа в позові сума — 100 тисяч карбованців. Виявляється, вона не повністю стосується журналістів. Він просить стягнути з кожного з них по 25 тисяч, а ще 50 тисяч — з телерадіооб'єднання: за приниження його честі й гідності та відмову добровільно дати спростування.

Микола ВОЛОК,
власний кореспондент «Голосу України».
Кіровоград.

Зверніть увагу

Врятуємо газету для дітей

Скрутні часи переживає нині єдина в республіці україномовна газета для дітей «Зірка». Щоправда, св'т не без добрих людей. Так, директор кіровоградського малого підприємства «Наталія» Віктор Власюк перерахував 31005 карбованців — доплату для 1325 читачів обласного центру. Знайшлися спонсори і для дітей із деяких областей, що постраждали від чорнобильської катастрофи, тож їм газета надходитиме до кінця року.

У столиц України проживає 3800 наших передплатників. Редакція газети звернулася до представника Президента у Києві Івана Салія з проханням допомогти юним землякам, і відповідь не забарилася. На банківський рахунок «Зірки» міська адмін'страція перерахувала 79 тисяч карбованців. Щиро вдячні вам, Іване Миколайовичу!

Нагадуємо, що передплата на «Зірку» триває. Щоб одержувати газету в другому півріччі, передплату треба оформити до 12 червня. Ціна — 15,6 карбованця. Індекс — 60954.

Для тих, хто хоче стати нашим спонсором: розрахунковий рахунок № 1609607 у Шевченківському відділенні Укрсоцбанку в м. Києві, МФО 322089.

Не залишимо наших дітей без їхньої газети!

Олекса ВАЩЕНКО,
депутат Київської міськради, працівник редакції газети «Зірка».

Реалії

«ЗІРКА» ПРОТИ РАДІАЦІЇ

Гірка доля спіткала республіканський курорт «Ворзель». — статус четвертої зони радіоекологічного контролю та різке підвищення собівартості путівок відлякує людей. Тутешні санаторії «Зірка» та «Україна» досі вважаються кращими серед лікувальних закладів кардіологічного профілю. Але торік путівки в «Зірку» коштували 545 карбованців, у січні 92-го вже 1,5—2 тисячі. Збиток за 1-й квартал ц. р. — близько 1,5 мільйона. У березні путівка вже коштувала близько 3-х тисяч. «Зірка» лишилась напівпорожньою.

Проблема вирішилася сама собою. Київське відділення акціонерного товариства «Укрпрофоздоровниця» віддало «Зірку» в оренду державному виробничому об'єднанню «Спецатом» строком на 5 років. Тут створюється база сил швидкого реагування. У «Зірці» розміщуватиметься аварійно-рятувальний загін.

— У нас загін проживатиме, харчуватиметься, проходитиме профілактичне медобстеження, реабілітаційне відновлення, тренуватиметься, підвищуватиме теоретичний рівень тощо — повідомила головний лікар санаторію «Зірка» В. Лавринець. — У договорі на оренду санаторію обумовлено, що «Спецатом» гарантує трудозайнятість персоналу. База також займається госпрозрахунковою діяльністю, ми продаємо наші путівки. Зараз вже 100 чоловік проходять санаторно-курортне лікування.

Але слово «атом» у назві об'єднання-орендаря лякає ворзельців. У Ворзелі можна почути: вони принесуть нам радіацію разом із одягом, речами, приладами, транспортом.

За роз'ясненням звернулася до начальника бази І. Коваленка:

— Що таке «Спецатом»? Це державне виробниче об'єднання, котре було правонаступником виробничого об'єднання «Спецатом» Мінатоменерго СРСР, а зараз підпорядковане цивільній обороні республіки. Основне його завдання — створення аварійно-відновлювальної служби України для надання невідкладної допомоги АЕС та іншим підприємствам при аваріях.

Раніше навчальна база і людські ресурси об'єднання знаходились у Чорнобилі. Нині вважають, що тримати там людей нема потреби. Чому вибір упав саме на «Зірку»? Нам дуже важливі близькість аеродромів оперативного вильоту, автомобільної та залізничної магістралей. Хочу наголосити: ніяких промислових об'єктів чи навіть транспорту, який використовуватиметься безпосередньо при аваріях, тут не буде.

Той, хто думає, що ми занесемо додаткову радіацію у Ворзель, навіть уяви не має про те, наскільки суворо контролюється виїзд із 30-кілометрової зони.

Аби не звинувачували у тому, що ми забруднюємо землю, «Спецатом» згідно з договором, склав картограму радіаційного фону і початкового забруднення території бази, а дозиметричні паспорти передали Ірпінській санепідемстанції і Ворзельській селищній Раді, і перевірка місцевою санепід службою їх підтвердила.

Недовіра відчувається і з боку місцевої влади. Ворзельська селищна Рада відмовляється дати згоду на реєстрацію статуту ВО «Спецатом» в цілому або реабілітаційно-діагностичної бази зокрема. Тим часом пристрасті нагнітаються: сход мешканців Ворзеля, збори голів вуличних комітетів, опитування і збір підписів проти «Спецатому».

Ворзельці від нас можуть отримати суттєву користь, хай навіть у частковому вирішенні проблем, пов'язаних із проживанням на забрудненій території. Для населення, на мою думку, найголовніше мати якомога більше достовірної інформації про якість, чистоту чи ступінь забрудненості грунту, повітря та продуктів. Ми раді будемо її надавати.

Як і раніше, на території бази «Зірка» надаватиметься чимало послуг по діагностиці та оздоровленню населення. Тут з'явиться нова сучасна діагностична та лікувальна апаратура.

Щоб справитися з накопиченими в організмі радіонуклідами, використовуємо ентеросорбенти, імуномодулятори, встановили бювети для мінеральної води тощо. Жителі регіону зможуть отримати консультації кваліфікованих спеціалістів, рекомендації відносно проживання у четвертій зоні радіоекологічного контролю, оздоровлення, а при необхідності — і лікування.

І ще раз хочу підкреслити: нас не треба боятися, бо самі після кількох років роботи у 30-кілометровій зоні добре знаємо, що таке радіація, її підступність. Аварійно-рятувальні загони, котрі формуються сьогодні — це, образно кажучи, екологічне військо, професіонали в роботі під час екстремальних ситуацій.

Людмила ГРАЧ.

Ювілеї

УКЛІН ТОБІ, ЗЕМЛЯЧЕ СЛАВНИЙ

Наприкінці року світова громадськість широко відзначить 270-річчя від дня народження великого українського мислителя і гуманіста Григорія Сковороди. Та вже сьогодні харків'яни вшановують пам'ять свого славного земляка.

Недавно відбувся традиційний сковородинівський ярмарок. До села Сковородинівки, де прожив останні дні Григорій Савич і де покоїться його прах, з'їхалися не лише продавці та покупці, а й колективи художньої самодіяльності, професійні артисти.

Ще раніше театральний Харків ознайомився з виставою «Хто дасть мені крила?» за мотивами творів Г. Сковороди. Театр музичної комедії готує прем'єру «Містер Сковорода». А в селі Бабаях добрі люди нарешті відновили криницю Сковороди, з якої, як свідчать народні перекази, Григорій Савич любив пити воду, пишучи «Басни Харьковскія». Є надія, що цього року встановлять пам'ятник у Харкові, місце для якого міська влада підшуковує вже два роки.

Микола КОСИЙ.

Харків.

Проблема

МАРШ ВІДЧАЮ ПІСЛЯ БУРЕВІЮ

Здається, педколектив першої і поки що єдиної в Донецьку україномовної школи № 65 разом з учнями та їх батьками втрачають терпіння і віру у спроможність і бажання місцевої влади надати їм допомогу в реалізації Закону про мови. Інакше чим можна пояснити той факт, що наступного дня після страшного буревію, який пронісся шахтарським краєм, рушили вони маршем протесту (близько 500 чоловік) через майже все місто до стін облради та міськради.

Доведена до відчаю українська громада вимагала відкриття негайно в місті хоча б ще однієї національної школи. Адже єдина на сьогодні школа перевантажена майже вдвічі. Діти добираються до неї за сотні кілометрів з інших міст області.

Та місцевій владі байдуже: жодна із сесій Донецької міськради так і не спромоглася внести в порядок денний питання про реалізацію Закону про мови. Тож ще два роки тому обіцяна побудова нової школи «нижче нульового циклу».

Ось так, невесело, маршем протесту відзначили своє свято останнього дзвоника педагоги та учні Донецької середньої школи № 65.

Юрій ДОЦЕНКО.

Донецьк.

Кримінальна хроніка

Стійте, хлопці, ви куди?!

Воїни однієї із застав, що знаходиться на території Берегівського району, затримали групу у складі 28 чоловік, які намагалися незаконно перейти українсько-угорський кордон. «Гості» прибули на Закарпаття залізницею з Москви, куди приїхали туристами із Шрі-Ланки. Вступивши у зговір із громадянином Угорщини, що викликався бути їхнім провідником, вони мали намір дістатися аж до Італії. Групу «засікли» ще в Москві, тож на кордоні її вже чекали.

Микола ГОРВАТ.

Закарпатська область.

Фоторепортаж

ТАКЕ МАЛЕ, А ВЖЕ ІНСПЕКТОР

Свято дорожньої грамоти влаштували для київських школярів працівники міських управлінь державтоінспекції, народної освіти, інших організацій. При підтримці численних болільників на автомайданчиках парку культури і відпочинку «Гідропарк» змагалися загони юних інспекторів дорожнього руху. Ці формування створено в багатьох школах та дитячих закладах столиці. Юні помічники ДАІ самі вивчають правила безпечної поведінки на вулиці, ведуть роз'яснювальну роботу серед ровесників, а раз на рік у фінальному турнірі виборюють звання кращого загону.

У програмі змагань — конкурс малюнків на асфальті, велоестафета, виступ агітаційних бригад, вікторина з дорожньої «азбуки». Головний приз — знання та навички поводження на вулиці — отримали всі учасники цього свята.

Олександр ХАРЛАМОВ.

Фото автора.

Київ.

Напередодні події

Давайте разо... заспіваєм, бра...

Це свято, на щастя, ніколи й не було заполітизованим. Як не дивно, і шість років тому, коли воно започатковувалося, вистачило глузду обійтися і без передовиків виробництва, і без обов'язкових піонерів «на вахті». З самого початку воно вилилося на центральні вулиці і площі, особливо ж на стародавній Андріївський узвіз барвистим безтурботним натовпом, який співав, танцював, торгував, просто веселився собі хто як міг і вмів.

Пам'ятаю торік, коли по квітучому Києву періщив дощ, що, здавалося, ніколи не закінчиться, люди на майдані Незалежності танцювали босоніж і всупереч негоді підспівували фольклорним колективам, які приїхали з усіх областей України.

Отож, завтра вже вшосте прийде до нас День Києва, цього разу під знаком архангела Михаїла, зображеного на стародавньому гербі міста.

Що очікується? Кажуть, що, можливо, на свято прибуде Президент України Леонід Кравчук. З усіх усюд приїдуть хорові і танцювальні колективи. А співаків усього буде понад три тисячі. І після того, як вони продемонструють своє мистецтво на 15 сценічних майданчиках центральної частини міста та в Пирогово, увече...

«ЧОРНА КЕРАМ... ЕМБЛЕМА ТАЛ...

На День Києва їдуть майстри з усієї України. І просто показати свої роботи, і щось продати... Свято на Андріївському узвозі привертає увагу багатьох іноземних і наших туристів, та й не лише вони йдуть дивитися роботи — журналісти, мистецтвознавці і бізнесмени тут теж працюватимуть.

Приїхали до Києва і майстри з червоноградського МП «Чорна кераміка». Вам уже, мабуть, знайомі їхні роботи — адже їх неодноразово показували в сюжетах УТ та й у «Голосі України» (№ 5/225) від 11 січня ц. р. «Краса на ваш розсуд») про них писали. З часу виходу публікації дещо змінилося — майстри з цього підприємства вийшли на міжнародну арену. Їхніми роботами зацікавилась польська фірма «Студіо-Шляк», внаслідок чого роботи продаються майже по всій Європі. У нас їх теж поки що можна купити — у магазині «Мистецтво» та салоні «Гончарі» на Андріївському узвозі. Поки що — за карбованці. Бо роблять вони речі, багатьом з яких місце — у музеї. У музеї ж вони нині й демонструються — Музеї Подолу.

Знай наших!

ЩО ЗА ДИВО — КУХО...

У жителів Кривого Рога з'явилася ще одна можливість пишатися своїм містом — тут тепер смакують фірмове пиво «Криворізьке». Місцеві знавці цього напою відгукуються про нього із задоволенням — гарний, приємний, неповторний...

Цікаво пояснює появу новинки директор Криворізького пивзаводу Олександр Чекригін. «Візьміть, — каже він, — усім відоме «Жигулівське» в Києві, Дніпропетровську чи Харкові й переконаєтеся, що це ніби різні напої, хоча виготовляються за єдиним рецептом. Багато залежить від води, умін...

…КА» …ТИ …АЦІЇ

…рзельській селищній Раді, і перевірка місцевою санепідслужбою їх підтвердила.

Недовіра відчувається і з боку місцевої влади. Ворзельська селищна Рада відмовляється дати згоду на реєстрацію статуту ВО «Спецатом» в цілому або реабілітаційно-діагностичної бази зокрема. Тим часом пристрасті нагнітаються: схід мешканців Ворзеля, збори голів вуличних комітетів, опитування і збір підписів проти «Спецатому».

Ворзельці від нас можуть отримати суттєву користь, хай навіть у частковому вирішенні проблем, пов'язаних із прожиттям на забрудненій території. Для населення, на мою думку, найголовніше мати якомога більше достовірної інформації про якість, чистоту чи ступінь забрудненості грунту, повітря та продуктів. Ми раді будемо її надавати.

Як і раніше, на території бази «Зірка» надаватиметься чимало послуг по діагностиці та оздоровленню населення. Тут з'явиться нова сучасна діагностична та лікувальна апаратура.

Щоб справитися з накопиченими в організмі радіонуклідами, використовуємо ентеросорбенти, імуномодулятори, встановили бювети для мінеральної води тощо. Жителі регіону зможуть отримати консультації кваліфікованих спеціалістів, рекомендації відносно проживання у четвертій зоні радіоекологічного контролю, оздоровлення, а при необхідності — і лікування.

І ще раз хочу підкреслити: нас не треба боятися, бо самі після кількох років роботи у 30-кілометровій зоні добре знаємо, що таке радіація, її підступність. Аварійно-рятувальні загони, котрі формуються сьогодні — це, образно кажучи, екологічне військо, професіонали в роботі під час екстремальних ситуацій.

Людмила ГРАЧ.

…ИЙ

…ла?» за мотивами творів Г. Сковороди. Театр музичної комедії готує прем'єру «Містер Сковорода». А в селі Бабаях добрі люди нарешті відновили криницю Сковороди, з якої, як свідчать народні перекази, Григорій Савич любив пити воду, пишучи «Басни Харьковскія». Є надія, що цього року встановлять пам'ятник у Харкові, місце для якого міська влада підшуковує вже два роки.

Микола КОСИЙ.

Харків.

ПІСЛЯ БУРЕВІЮ

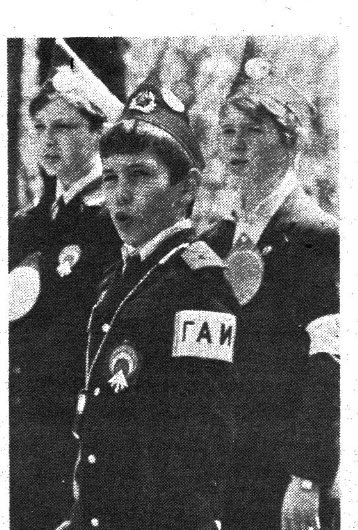
…про реалізацію Закону про мови. Тож ще два роки тому обіцяна побудова нової школи «нижче нульового циклу».

Ось так, невесело, маршем протесту відзначили своє свято останнього дзвоника педагоги та учні Донецької середньої школи № 65.

Юрій ДОЦЕНКО.

Донецьк.

…ЖЕ ІНСПЕКТОР

…АРЛАМОВ.

…то автора.

Напередодні події

Давайте разом заспіваєм, браття!

Це свято, на щастя, ніколи й не було заполітизованим. Як не дивно, і шість років тому, коли воно започаткувалося, вистачило глузду обійтися і без передовиків виробництва, і без обов'язкових піонерів «на вахті». З самого початку воно вилилося на центральні вулиці і площі, особливо ж на стародавній Андріївський узвіз барвистим безтурботним натовпом, який співав, танцював, торгував, просто веселився собі хто як міг і вмів.

Пам'ятаю торік, коли по квітучому Києву періщив дощ, що, здавалося, ніколи не закінчиться, люди на майдані Незалежності танцювали босоніж і всупереч негоді підспівували фольклорним колективам, які приїхали з усіх областей України.

Отож, завтра вже вшосте прийде до нас День Києва, цього разу під знаком архангела Михаїла, зображеного на стародавньому гербі міста.

Що очікується? Кажуть, що, можливо, на свято прибуде Президент України Леонід Кравчук. З усіх усюд приїдуть хорові і танцювальні колективи. А співаків усього буде понад три тисячі. І після того, як вони продемонструють своє мистецтво на 15 сценічних майданчиках центральної частини міста та в Пирогово, увечері 30 травня о 20-ій годині зведений хор під керуванням Анатолія Авдієвського на майдані Незалежності дасть грандіозний концерт. І як не підспівати таким хористам?

Завтра, куди б не прийшов, потрапиш у вир свята. Воно заполонить і парки над Дніпром, і Хрещатик, і Поділ, а кожен район проводитиме День Києва по-своєму. Адже в кожного — власні традиції. Та без перебільшення можна …ати, що … любленіша …иця у ки… гостей міста — Андріївський узвіз, де вже затісно художникам і гончарам, скульпторам і вишивальницям. Люди, які вміють щось виготовити і створити власними руками, прийдуть сюди зі своїм доробком. Тільки тут ви можете почути чистий, як дзвін, голос київської кераміки, зустрітися з завжди неповторним дивом творчості.

Тут бажаючі перелічать східці, що будуть відкриті з Подолу до вершини гори — Уздихальниці.

Конкурси, забави, концерти, зу…ічі зі знамени…стями — …ба все пере…ги? А вже що постаралися київські кулінари, то в цьому можна буде переконатися тільки відвідавши свято, яке не вкладається в один день 30-го тр…ня, а триватиме ще й у не… 31-го.

Вален… ПИСАН….А.

«ЧОРНА КЕРАМІКА»— ЕМБЛЕМА ТАЛАНТУ

На День Києва їдуть майстри з усієї України. І просто показати свої роботи, і щось продати... Свято на Андріївському узвозі привертає увагу багатьох іноземних і наших туристів, та й не лише вони йдуть дивитися роботи — журналісти, мистецтвознавці і бізнесмени тут теж працюватимуть.

Приїхали до Києва і майстри з червоноградського МП «Чорна кераміка». Вам уже, мабуть, знайомі їхні роботи — адже їх неодноразово показували в сюжетах УТ та й у «Голосі України» (№ 5/225) від 11 січня ц. р. «Краса на ваш розсуд») про них писали. З часу виходу публікації дещо змінилося — майстри з цього підприємства вийшли на міжнародну арену. Їхніми роботами зацікавилась польська фірма «Студіо-Шляк». внаслідок чого роботи продаються майже по всій Європі. У нас їх теж поки що можна купити — у магазині «Мистецтво» та салоні «Гончарі» на Андріївському узвозі. Поки що — за карбованці. Бо роблять вони речі, багатьом з яких місце — у музеї. У музеї ж вони нині й демонструються — Музеї Подолу, що на Покровській, 5. Саме там відкрилася днями виставка-продаж робіт майстрів «Чорної кераміки». У день відкриття на виставці побував голова Спілки народних майстрів України Володимир Прядка з виїзним секретаріатом. Не все хвалили, дещо й критикували — митцям видніше, але ш…тьом майст… з МП запро…вано вступити у Спілку. Отже, не лише мер Червонограда Мирослав Сеник опікується відродженням майже забутого нині народного мистецтва...

Єдине, що засмучує у цій ситуації — те, що продаж робіт з виставки вже розпочався. І може так статися, що на свято столиці будуть виставлені далеко не всі твори майстрів, привезені до Києва... Проте свято відбудеться, і багато музейних речей таки виставлять митці просто неба. Не лише майстри з «Чорної кераміки», а й аматори. Тож — приходьте відпочити на Андріївський узвіз: там «пожежними» темпами споруджуються сходи на оглядовий майданчик, ремонтуються кав'ярні, чепуряться будиночки. Бо ж свято!

Катерина ВОРОНЕНКО.

Знай наших!

ЩО ЗА ДИВО — КУХОЛЬ ПИВА?

У жителів Кривого Рога з'явилася ще одна можливість пишатися своїм містом — тут тепер смакують фірмове пиво «Криворізьке» Місцеві знавці цього напою відгукуються про нього із задоволенням — гарний, приємний, неповторний...

Цікаво пояснює появу новинки директор Криворізького пивзаводу Олександр Чекригін. «Візьміть, — каже він, — усім відоме «Жигулівське» в Києві, Дніпропетровську чи Харкові й переконаєтеся, що це ніби різні напої, хоча виготовляються за єдиним рецептом. Багато залежить від води, уміння й здібностей пивоварів та технологів». Звідси висновок: кожне підприємство має спеціалізуватися на власному, фірмовому напої, домагатися лише йому притаманних смакових якостей. За рубежем тільки так і тримають свою марку.

Незабаром, повідомив О. Чекригін, його підприємство почне частувати земляків ще одним фірмовим пивом, яке називатиметься «Рудана».

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровська область.

— Георгію Івановичу, ще донедавна українське представництво на таких заходах було неможливим через перешкоди, створені центральними структурами колишнього Союзу. Нині ж продовольча проблема загострюється, соціальний рівень життя падає, а ми думаємо про європейські норми і програми харчування...

— Одразу хочу сказати, що, незважаючи на нестатки, нужду й нестачу продуктів харчування, ми повинні долучатися до процесів, які відбуваються у цивілізованих країнах. Нині нам треба не боятися думати про майбутнє, робити проекти. Бо якщо буде по-іншому, то ще й наші онуки житимуть так, як ми.

Також треба зауважити, що участь у такій конференції — це ще один внесок у справу формування світової думки про нашу державу. Хочу зазначити, що на форумі були представлені всі європейські країни, а з колишнього СРСР до Гааги приїхали тільки представники України та Казахстану.

— Які проблеми ви порушували в доповіді і що найбільше вас вразило на конференції?

— Основним у моєму виступі було те, що продовольча політика й харчування є одними з найважливіших державних проблем в Україні.

У моїй доповіді також йшлося й про харчування населення, яке проживає на забрудненій радіонуклідами території. Там не тільки розбалансованість харчування, а й високий рівень солей важких металів.

У своєму виступі я також акцентував увагу на проблемі забезпечення продуктами харчування дітей.

Загалом ці всі питання потім обговорювалися в кулуарах конференції, і мене вразило, що рівень наукових підходів до харчування людини дуже високий. …

Думка нашого власкора

РЕФЕРЕНДУМ, ЩЕ РАЗ РЕФЕРЕНДУМ

Під час референдуму тільки 40 відсотків від всіх жителів Литви, які мають право голосу, висловилися за введення в республіці інституту президентства. Результати дещо несподівані, якщо пригадати пропагандистську кампанію, розгорнуту напередодні голосування: за необхідність введення інституту президентства ратували не тільки радіо- та тележурналісти, окремі депутати, представники «Саюдісу», але й священнослужителі. Слово останніх, враховуючи високий рівень релігійності литовців, було далеко не другорядним. І все-таки більшість населення сказала «Ні».

Референдум — справа минулого, тому не хотілось би знову пригадувати всі перипетії політичних ігр, які передували йому. Але минулий досвід підказує, що «Саюдіс», головний ініціатор цієї акції, так легко від своїх прагнень мати в республіці «сильну руку» не відмовиться. На прес-конференції, коли були обнародувані результати референдуму, на запитання журналістів відповідали голова ВР Литви Ландсбергіс та голова республіканської виборчої комісії Літвінас... і жодного представника «Саюдісу». Зате прес-секретар парламенту зачитав журналістам уже підготовлений протест з приводу порушень, яких нібито допущено під час голосування й перевезення бюлетенів. У що виллється цей протест — поки що прогнозувати важко.

Крім того, не так вже й багато часу залишилося до наступного референдуму, запропонованого Ландсбергісом — з приводу негайного виведення частин колишньої Радянської Армії з території Литви. Його проведення заплановане на 14 червня. І хоча більшість депутатів вважає, що не зовсім коректно примушувати жителів Литви відповідати на запитання: «Чи висловлюєтеся Ви за негайне виведення радянських військ з Литви?», тим самим нібито запідозрюючи їх в співчуванні окупаційній армії, «Саюдіс» знову активно взявся за проведення цієї ідеї Ландсбергіса в життя. А це означає, що референдум буде. Дасть Бог, останній...

Микола СТАНОВИЧ.

Вільнюс.

Актуальне інтерв'ю

«Треба не боят… думати про майб…

II Європейська конференція з питань … продовольчої політики й харчування людини, … булася в Гаазі. В роботі цього престижного … участь голова Постійної Комісії Верховної … справах жінок, охорони материнства і дит… Ходоровський. З ним зустрівся кореспонде… раїни» Тарас ПЕТРІВ.

На зв'язку

ТРЕТЯ СПРОБА:

Польща й Україна. Знову зачинаємо спочатку. Після століть обопільної ворожнечі — втретє у XX столітті.

Перша спроба порозумітися закінчилася так: маршал Юзеф Пілсудський вибачився перед своїми зрадженими союзниками — українськими офіцерами армії прем'єра й гетьмана Симона Петлюри, що їх поляки інтернували після підписання Ризького договору в 1921 році.

Чергову, несміливу спробу вчинили в 1943—1944 роках серед воєнного хаосу, взаємної різні на Волині й Холмщині, зради й ненависті Армія Крайова й УПА. Але її невдача спричинила найтрагічніші в нашій спільній історії наслідки для обох сторін. У одному бараці концтабору Заксенгаузен зустрілися генерал Грот-Ревецький і Степан Бандера.

Починаємо, отже, втретє. Польський жест 1 грудня минулого року, коли наша держава першою визнала незалежність України, призвів до того, що вперше за 400 ро…

ЯК ВАЖКО СТАТИ …

Коментар

Учора в Римі відбулася офіційна церемонія приведення до присяги нового Президента Італійської Республіки християнського демократа Оскара Луїджі Скальфаро. Цей 73-річний політик, зовсім недавно обраний головою палати депутатів італійського парламенту, став «першим громадянином» країни після багатоденного виборчого марафону, одержавши перемогу лише в 16-му турі голосувань.

Ситуація, за якої О. Скальфаро став Президентом Італії, не викликає особливого оптимізму. Ніколи ще не було, щоб лідери основних партій не висунули єдиної кандидатури на посаду керівника держави. Навіть два основних партійних блоки — правлячий (з християнських демократів, соціалістів, соціал-демократів і лібералів) та опозиційний блок лівих сил — не змогли провести своїх кандидатів. І хоча вони нарешті проголосували за «ве…

...л

...тя!

20-ій годині керуванням вського на ності дасть церт. І як ким хорис- не прийшов, свята. Воно ки над Дніп-, і Поділ, а проводитиме воєму. Ад- власні тра- ребільшення що н тюбі- кия гос- Андріївський тісно худож- м, скульпто- ницям. Люсь вигото- власними ру- сюди зі сво- льки тут ви чистий, як івської кера- з завжди не- творчості. перелічать ті відкриті з ини гори —

ави, концер- намени стя- пере гри? ралися ки- то в цьому конатися ті- свято, яке в один день риватиме ще

САН А.

КА»—

НТУ

ький, 5. Са- ся днями ви- робіт майст- раміки». У на виставці Спілки на- рів України ка з визнним Не все хвали- тикували — але шістьом запро ва- пілку. Отже, Червонограда опікується айже забуто- мистецтва... смучує у цій що продаж вже розпо- так статися, лиці будуть о не всі тво- везені до свято відбу- музейних ре- лять митці лише майст- ераміки», а — приходь- Андріївсь- ожежними» жуються схо- майданчик, ав'ярні, че- очки. Бо ж

РОНЕНКО.

ПИВА?

пивоварів та си висновок: тво має спе- власному, фір- омагатися лі- анних смако- рубежем тіль- ю свою марку. ловників ще од- ним, яке нази- на».

Микола ПОРЕНКО.

ська область.

Актуальне інтерв'ю

«Треба не боятися думати про майбутнє»

II Європейська конференція з питань, що стосувалися продовольчої політики й харчування людини, нещодавно відбулася в Гаазі. В роботі цього престижного форуму брав участь голова Постійної Комісії Верховної Ради України у справах жінок, охорони материнства і дитинства Георгій Ходоровський. З ним зустрівся кореспондент «Голосу України» Тарас ПЕТРІВ.

— Георгію Івановичу, ще донедавна українське представництво на таких заходах було неможливим через перешкоди, створені центральними структурами колишнього Союзу. Нині ж продовольча проблема загострюється, соціальний рівень життя падає, а ми думаємо про європейські норми і програми харчування...

— Одразу хочу сказати, що, незважаючи на нестатки, нужду й нестачу продуктів харчування, ми повинні долучатися до процесів, які відбуваються у цивілізованих країнах. Нині нам треба не боятися думати про майбутнє, робити проекти. Бо якщо буде по-іншому, то ще й наші онуки житимуть так, як ми.

Також треба зауважити, що участь у такій конференції — це ще один внесок у справу формування світової думки про нашу державу. Хочу зазначити, що на форумі були представлені всі європейські країни, а з колишнього СРСР до Гааги приїхали тільки представники України та Казахстану.

— Які проблеми ви порушували в доповіді і що найбільше вас вразило на конференції?

— Основним у моєму виступі було те, що продовольча політика й харчування є одними з найважливіших державних проблем в Україні.

У моїй доповіді також йшлося й про харчування населення, яке проживає на забрудненій радіонуклідами території. Там не тільки розбалансованість харчування, а й високий рівень солей важких металів.

У своєму виступі я також акцентував увагу на проблемі забезпечення продуктами харчування дітей.

Загалом усі питання потім обговорювалися в кулуарах конференції, і мене вразило, що рівень наукових підходів до харчування людини дуже високий. Я це хочу підкреслити. Бо, наприклад, у грудні минулого року в нас були парламентські слухання з питання дитячого харчування. І там ми започаткували створення індустрії для виготовлення таких продуктів. Але жоден з урядових чи науково-дослідних інститутів, що причетні до цієї програми, й близько не підходили до проблеми так, як це вирішується у Європі.

— Чи були якісь практичні результати форуму в Гаазі?

— Я там підписав з представником регіонального відділення Всесвітньої організації охорони здоров'я «Перелік можливих проектів у галузі харчування». Досягнуто домовленості з відомим у світі фахівцем з проблем харчування Джефрі Кеннаном про розробки продовольчих ліній для школярів.

Уже після конференції я зустрівся з представником Всесвітнього банку Вільямом Макгріві. Його зацікавила пропозиція щодо створення в Україні мережі лікувально-санаторних закладів для дітей. Це саме стосується й дитячого харчування. Макгріві дав доручення підготувати довідку для Всесвітнього банку щодо проекту планування сім'ї, і він буде профінансований.

— Що нині найбільше потрібно нашій країні для формування продовольчої політики й харчування за європейськими нормами?

— Перш за все треба створити національну концепцію харчування населення України, згідно з нею розробити урядову програму. Також ми потребуємо допомоги науковців західних держав і міжнародних центрів, які займаються цією проблематикою.

— Дякую за розмову.

Думка нашого власкора

РЕФЕРЕНДУМ, ЩЕ РАЗ РЕФЕРЕНДУМ

Під час референдуму тільки 40 відсотків від всіх жителів Литви, які мають право голосу, висловилися за введення в республіці інституту президентства. Результати дещо несподівані, якщо пригадати пропагандистську кампанію, розгорнуту напередодні голосування: за необхідність введення інституту президентства ратували не тільки радіо- та тележурналісти, окремі депутати, представники «Саюдісу», але й священнослужителі. Слово останніх, враховуючи високий рівень релігійності литовців, було далеко не другорядним. І все-таки більшість населення сказала «Ні».

Референдум — справа минулого, тому не хотілось би знову пригадувати всі перипетії політичних ігр, які передували йому. Але минулий досвід підказує, що «Саюдіс», головний ініціатор цієї акції, так легко від своїх прагнень мати в республіці «сильну руку» не відмовиться. На прес-конференції, коли були обнародувані результати референдуму, на запитання журналістів відповідали голова ВР Литви Ландсбергіс та голова республіканської виборчої комісії Літвінас... і жодного представника «Саюдісу». Зате прес-секретар парламенту зачитав журналістам уже підготовлений протест з приводу порушень, яких нібито допущено під час голосування й перевезення бюлетенів. У що виллється цей протест — поки що прогнозувати важко.

Крім того, не так вже й багато часу залишилося до наступного референдуму, запропонованого Ландсбергісом — з приводу негайного виведення частин колишньої Радянської Армії з території Литви. Його проведення заплановане на 14 червня. І хоча більшість депутатів вважає, що не зовсім коректно примушувати жителів Литви відповідати на запитання: «Чи висловлюєтеся Ви за негайне виведення радянських військ з Литви?», тим самим ніби запідозрюючи їх в співчуванні окупаційній армії, «Саюдіс» знову активно взявся за проведення цієї ідеї Ландсбергіса в життя. А це означає, що референдум буде. Дасть Бог, останній...

Микола СТАНОВИЧ.

Вільнюс.

На зв'язку — Варшава

ТРЕТЯ СПРОБА: ВИСОТУ ВЗЯТО!

Польща й Україна. Знову зачинаємо спочатку. Після століть обопільної ворожнечі — втретє у XX столітті.

Перша спроба порозумітися закінчилася так: маршал Юзеф Пілсудський вибачився перед своїми зрадженими союзниками — українськими офіцерами армії прем'єра й гетьмана Симона Петлюри, що їх поляки інтернували після підписання Ризького договору в 1921 році.

Чергову, несміливу спробу вчинили в 1943—1944 роках серед воєнного хаосу, взаємної різні на Волині й Холмщині, зради й ненависті Армія Крайова й УПА. Але її невдача спричинила найтрагічніші в нашій спільній історії наслідки для обох сторін. У одному бараці концтабору Заксенгаузен зустрілися генерал Грот-Ревецький і Степан Бандера.

Починаємо, отже, втретє. Польський жест 1 грудня минулого року, коли наша держава першою визнала незалежність України, призвів до того, що вперше за 400 років українці говорили про нас із пошаною і симпатією. Українські газети, що не могли натішитися щойно здобутою незалежністю, друкували на перших сторінках список держав, які визнали Україну. Його очолювала Польща.

В Україні підгрунтя для нашого зближення підготувала демократична опозиція, яка багато років домагалася прав для всіх національних меншин і водночас непорушності існуючих кордонів. Для українців оці два принципи Наради з безпеки і співробітництва в Європі були непорушні: їх не треба доводити — вони просто є. Сьогодні так само говорить і відповідно діє український Президент Л. Кравчук.

У відносинах між іншими державами це, здавалося б, небагато. Проте у відносинах польсько-українських — навпаки. У нас нарешті є спільний грунт, на якому можна щось побудувати.

Нинішній візит Президента Л. Кравчука не плодоносив великими деклараціями. Це добре. На противагу попереднім рокам великих ідеологічних змагань сьогодні ми зосередилися на невеликих кроках — зате в хорошому напрямі. Вирішено, що насамперед широко відчиниться кордон між державами, хоча в перехідний період це може викликати напруження в прикордонних районах. Але обидва наші народи після століть ворогування повинні переконатися, що по інший бік кордону живуть нормальні люди. Разом з відчиненим кордоном прийде й час на торгівлю — вже не лише «клункову», а й у великих масштабах. А це також річ дуже позитивна. Спільна торгівля і взаємовигідні справи найкраще наближають народи один до одного.

Зачнімо, отже, втретє.

Валентин БУДВАЛ, оглядач «Газети Виборчої», спеціально для «Голосу України».

Варшава (факсом).

ЯК ВАЖКО СТАТИ Й БУТИ ПРЕЗИДЕНТОМ

Коментар у номер

Учора в Римі відбулася офіційна церемонія приведення до присяги нового Президента Італійської Республіки християнського демократа Оскара Луїджі Скальфаро. Цей 73-річний політик, зовсім недавно обраний головою палати депутатів італійського парламенту, став «першим громадянином» країни після багатоденного виборчого марафону, одержавши перемогу лише в 16-му турі голосування.

Ситуація, за якої О. Скальфаро став Президентом Італії, не викликає особливого оптимізму. Ніколи ще не було, щоб лідери основних партій не висунули єдиної кандидатури на посаду керівника держави. Навіть два основних партійних блоки — правлячий (з християнських демократів, соціалістів, соціал-демократів і лібералів) та опозиційний блок лівих сил — не змогли провести своїх кандидатів. І хоча вони нарешті проголосували за «ветерана-нейтрала» Скальфаро, але боротьба за владу між ними аж ніяк не вщухла. Бо попереду — розподіл міністерських портфелів.

До речі, в італійській пресі кілька разів висловлювалася думка, що формування нового кабінету може розтягнутися на строк, не менший, ніж президентські вибори. Напевне, одним з приводів до цього може стати великий політичний скандал на півночі Італії, в якому замішані представники практично всіх політичних партій — члени виконавчої влади. Корупція і партократія на місцях — лихо сьогоднішньої Італії. Звичайно, за таких умов простіі вибори вимагатимуть, щоб міністерський апарат не просто оновився, а й щоб нові його управлінці мали хорошу репутацію. Слід також враховувати, що самі лише умови членства в «єдиній Європі» вимагають від Італії значних економічних перетворень.

Є й ще один терен, на якому традиційно доведеться дуже «попотіти» новому керівництву країни — боротьба з мафією. Мітинги і страйки по всій Італії, викликані страшним убивством сицилійського судді Дж. Фальконе, з ім'ям якого пов'язані найбільші успіхи в цій справі, свідчать, що населення вимагає відповідних ширших дій властей.

Кажуть, що мафія цим актом одночасно хотіла показати, в чиїх руках справді перебуває кермо влади. Чи вдасться новим керівникам на чолі з О. Скальфаро, якого називають твердим прихильником парламентаризму, справжнім католиком і джентльменом у політиці, переконати італійців у зворотному?

Олексій ЄВСІКОВ.

Фотофакт

«Півсвіту плаче, а півсвіту скаче». Так говорять небезпідставно, бо якщо хтось святкує перемогу, то комусь доводиться змиритися з тим, що він слабший, а отже, переможений. Ще донедавна таджикистанська опозиція намагалася хоча б привернути до себе увагу. А вже сьогодні вона стала переможницею.

На знімку: прихильники опозиції на площі Шахідон у Душанбе здіймають руки у святковому пориві. Проте й переможені рук не склали. Власті Ленінабадської та Кулябської областей заявили, що не визнають нового уряду й відмовляються виконувати його рішення. Це серйозно загрожує розколом країни. Тож і з перемогою не приходить спокій.

Фото ІТАР—ТАРС.

Експрес-новини

Учора вранці столицю Боснії і Герцеговини було піддано артилерійському обстрілу, під час якого вбито 16 чоловік, сотні поранено. Це вже другий обстріл міста, який порушив перемир'я, укладене при посередництві міністра закордонних справ Росії Козирєва. У Лісабоні припинено мирні переговори з урегулювання конфлікту в Боснії й Герцеговині

* * *

Прем'єр-міністр Великобританії Мейджор прибув з офіційним візитом до Будапешта. Він разом з угорським керівництвом обговорить ситуацію в Югославії, а також відносини Угорщини з Європейським співтовариством. Передбачається, що Угорщина виступатиме за більш узгоджені дії ЄС щодо припинення югославської кризи.

* * *

У польському сеймі вчора не розглядалося питання про формування нового уряду країни, оскільки кабінет прем'єр-міністра Ольшевського не подан у відставку. Сам Ольшевський заявив: його уряд має продовжувати роботу через те, що його немає ким замінити.

* * *

Представниця німецького МЗС передала чилійському Президентові Ейлвіну послання канцлера ФРН Коля з вимогою видати для суду колишнього керівника НДР Хонеккера, який ще перебуває в Посольстві Чилі в Москві.

* * *

Парламент Таїланду розпочав обговорювати питання про формування нового уряду країни після відставки прем'єр-міністра Крапраюна. Два партійних блоки — правлячий та опозиційний — висунули своїх кандидатів на посаду глави уряду.

* * *

Ірак відмовився назвати іноземні компанії, котрі продали йому обладнання для виготовлення зброї масового знищення. У цьому зв'язку Рада Безпеки ООН продовжила чинність санкцій проти цієї країни.

* * *

Міністри оборони країн-членів НАТО на нараді в Брюсселі схвалили ідею використовувати збройні сили Північноатлантичного союзу в операціях на підтримку миру в Європі. Міністри зазначили, що використання військ НАТО можливе лише під егідою НБСЄ, а також підтримали ідею створення європейських сил оборони.

ПРИВАТИЗАЦІЯ — РАЗ, КАДРИ — ДВА

Актуальне інтерв'ю

Одразу після прийняття пакету законів про роздержавлення і приватизацію настала черга копіткої підготовки державної програми приватизації, розробки методик та інструкцій, які мають дати відповідь на конкретні запитання щодо оцінки майна, співвідношення часток безоплатного і платного майна, величини приватизаційного сертифіката тощо.

Особливе питання — підготовка кадрів, які проводитимуть приватизацію. Причому, окрім професіоналів, кожний житель України має знати свої права, порядок приватизації. Хоча навіть важко собі уявити, як підготувати до цього населення республіки. Тож наша розмова із заступником директора Науково-дослідного економічного інституту Мінекономіки України **В. БЄСЄДІНИМ** розпочалася саме з цього.

— Так, це надзвичайно важке завдання. Тут без допомоги засобів масової інформації не обійтися. Ідею і механізм роздержавлення власності треба довести до кожного громадянина. Паралельно потрібно готувати спеціалістів, які змогли б працювати в органах і структурах, що здійснюватимуть приватизацію. Особливу увагу слід звернути на перепідготовку офіцерів і прапорщиків, які із скороченням Збройних Сил будуть звільнені у запас, а також працівників держустанов, які звільнятимуться у зв'язку із скороченням штатів.

В обширі держави передбачається підготовка кадрів для різних сфер ринкової економіки — приватної, банківських структур, біржового сектора, аудиторських служб тощо. Тут має бути залучена як державна система освіти, так і комерційна.

Причому підготовка спеціалістів має йти у двох напрямах — як на експрес-курсах, де слухачі отримають початкові знання, так і на одно- і дворічних курсах навчання у Національній академії бізнесу (нагальна потреба у створенні якої не підлягає сумніву).

Звичайно, для цього треба провести сертифікацію і ліцензування навчальних закладів, не обійтися нам і без залучення іноземних спеціалістів та стажування слухачів за кордоном.

— Але ж це вимагає часу. Як же бути тим трудовим колективам чи колективам потенційних покупців, які вже нині готові включитися у хід приватизації?

— Для цього у республіці проведено багато конференцій, семінарів. Але нині, звичайно, від дискусій час перейти до безпосереднього навчання, підготовки спеціалістів на професійній основі. У цьому напрямі вже зроблено перші кроки. Так Фонд державного майна України, Міністерство у справах роздержавлення власності і демонополізації виробництва, наш інститут, Спілка орендаторів і підприємців України, Асоціація сприяння розвитку регіонів України відкривають школу-семінар з підготовки працівників регіональних відділень і представництв Фонду державного майна, а також працівників підприємств і організацій, які займаються цими питаннями.

Програма навчання передбачає лекції, а також семінари, ділові ігри, консультації, індивідуальні практичні заняття. Строк навчання у школі — п'ять днів. Заїзд слухачів у неділю, від'їзд — у суботу.

Навчання організоване за потоками по 50 слухачів. Групи формуються з надходженням заявок.

— Навчання платне?

— Так. Його вартість — 5440 карбованців (сюди входить і плата за готель та харчування раз у день). Кошти перераховувати на рахунок № 513161 400/345537 Укрпромбанку в ОПЕРУ Київського міськуправління Національного банку України, МФО 322249. Довідки за телефонами 269-59-98, 296-48-03.

Вів розмову Леонід БРОВЧЕНКО.

Фото Валерія ІНЮТІНА.

СЕРВІС ДЛЯ ТРАКТОРИСТА І ДОЯРКИ

Луцький електроапаратний завод випускає понад 250 найменувань різних виробів, з яких 90 відсотків — для потреб сільськогосподарського виробництва. Це електротехнічне низьковольтне обладнання для автоматичних станцій, теплиць, кормокухні, кормороздавачі тощо. Двохтисячний колектив підприємства має намір розпочати сервісне обслуговування села.

Завод узяв на обслуговування шість колгоспів Волині. У цих господарствах під контролем заводчан перебувають усі механізми. Коли щось виходить з ладу, на місце тут же виїжджає група спеціалістів. Це крім того, що раз на місяць електроапаратники роблять профілактичні об'їзди. Сервісне обслуговування села полягає якраз у тому, щоб не просто встановити те чи інше обладнання, а щоб усю сільськогосподарську техніку постійно підтримувати в робочому стані.

За індивідуальним замовленням для колгоспу чи фермера заводчани можуть спроектувати, виготовити, встановити і взяти на обслуговування все, що побажає замовник. Нещодавно спеціалісти в трьох колгоспних автогаражах встановили зарядне обладнання для автомобілів і тракторів. Виготовили індивідуально спеціальні електричні ножиці для стрижки вовни на вівцях.

Богдан БЕРЕКЕТА,
власний кореспондент «Голосу України».
Волинська область.

МОЄ, ЇХНЄ, НАШЕ...

Статистика знає все

Подолання нинішньої кризи, надання економіці України нової якості багато в чому залежатиме від того, чи з'являться у людей стимули до ефективної праці та підприємництва. Центральне місце тут належить приватизації. А її успішність значною мірою зумовлюватиметься станом суспільної свідомості. На її вивчення й було спрямовано соціологічне опитування, проведене Луганським обласним центром інформатизації і соціальних досліджень (ЛОЦІСД) у масштабах області.

У ХОДІ опитування було взято інтерв'ю у 950 жителів шести міст і трьох сільських районів, серед яких пропорційно були представлені всі групи населення області.

Сучасне становище людини у сфері економіки характеризує високий рівень її відчуженості від власності. Так, 66,6 відсотка опитуваних відповіли, що не почуваються власниками підприємств, на яких працюють, позитивно на це запитання відповіли 10.4 відсотка респондентів, решта опитуваних або не працювали (15,6), або їм важко було відповісти.

На запитання про те, що означає бути господарем підприємства, 31,2 відсотка опитаних пов'язали це з власністю на частину виробничого майна. За переважання приватної власності висловились 11,1 відсотка опитаних, за переважання державної — 14,2. Ще 14,4 відсотка респондентів переконані, що мають обов'язково переважати колективні форми власності. Переважна ж більшість (38,9 відсотка) висловилась за рівність усіх форм власності.

Картина дещо змінюється, коли запитання переводять в особисту площину. Так, з'ясування того, на підприємстві якого типу респонденти могли б працювати з повною віддачею, дало можливість зафіксувати такі тенденції: 22 відсотки відповіли, що тип підприємства для них не має значення, 18,2 — віддали перевагу приватним підприємствам, 17,9 — спільним з інофірмами, 11,4 — державним, по 8,5 — орендним та акціонерним, 5,9 — кооперативним.

Необхідно звернути увагу на одну, з нашої точки зору, прогресивну рису, яка характеризує масову свідомість. Більшість опитаних не пов'язує приватизацію з безплатною роздачею власності. Так, поєднання платного й безплатного підходів, закладене в проекті Закону України «Про приватизацію державних підприємств», підтримали 41,9 відсотка респондентів. За безплатний розподіл держмайна серед населення висловились 24 відсотки опитуваних, а 19,1 заявили про те, що віддають перевагу продажу майна та акцій приватним особам.

Проте ця риса пов'язана з корпоративістськими настроями. 40,7 відсотка вважають, що під час приватизації члени колективу, які працюють на даному підприємстві, повинні мати перевагу, 29,7 переконані, що такі переваги повинні одержати жителі населеного пункту, де розташоване дане підприємство, зацікавлені в поліпшенні його роботи. 10,3 відсотка опитуваних готові надати перевагу заможним покупцям, а 5,3 — іноземцям. Об'єктами ж першочергової приватизації респонденти називають житло (47,7 відсотка), землю й підприємства по виробництву сільгосппродукції (47 відсотків), сферу торгівлі (46,5), підприємства громадського харчування (20,2), заклади охорони здоров'я (18,2), підприємства побутового обслуговування (16,8).

Що стосується негативних наслідків приватизації, то 28,4 відсотка опитаних висловили тривогу, що все скуплять представники «тіньової» економіки, 25,4 бояться зростання цін, 19 занепокоєні посиленням розшарування населення за майновою ознакою, 17,2 вважають, що малоімущі втратять можливість користуватися сферою послуг.

Особливого значення набудуть темпи приватизації. Величезна більшість опитаних (65,8 відсотка) настроєна завершити процес малої приватизації за один-два роки. Лише 12 ладні чекати три роки і більше. Така орієнтація навряд чи є реалістичною, і тому в ній можна побачити ще одну з причин можливих розчарувань та конфліктів.

Як чинники, що гальмують приватизацію, найчастіше називалися: опір чиновників, котрі бояться втратити владу і привілеї (26 відсотків), недостатність законодавчих актів, які чітко регламентували б усі сторони приватизації (18,8), зневіра в серйозність нової політики, побоювання повернення до старого (16,2), негативне ставлення населення до приватизації (14,2).

Якої ж поведінки слід чекати від населення в процесі проведення приватизації? 41,2 відсотка опитаних виявили бажання займатися підприємницькою або комерційною діяльністю. 38,8 відсотка респондентів такої можливості для себе не бачать. Решта ще не визначилась. Але особисті кошти більшості опитаних поки що навряд чи дадуть їм можливість відкрити власне діло. Про можливість вкласти в придбання державної власності понад п'ять тисяч карбованців заявили 3,8 відсотка опитаних, від однієї до п'яти тисяч карбованців — 20,5, від п'ятисот до тисячі карбованців — 21,7, до п'ятисот карбованців — 11,9 відсотка.

Усе викладене дозволяє зробити висновок, що під час здійснення приватизації на масовий ентузіазм населення спертися не вдасться. Успіх цих об'єктивно необхідних перетворень залежатиме від грамотності їх проведення. З орієнтації на можливості населення випливає, що головні форми приватизації — це акціонування, оренда й викуп на виплат за допомоги банківського кредиту. А це означає, що необхідно готувати відповідну банківську інфраструктуру. Очевидною є і необхідність створення посередницьких фірм, які зможуть допомогти населенню, що бажає реалізувати свої можливості, розібратися з кон'юнктурою, вигідно вкласти свої гроші в ті чи інші акції тощо. А найголовніше — щоб населення мало довіру до державних органів, зайнятих приватизацією.

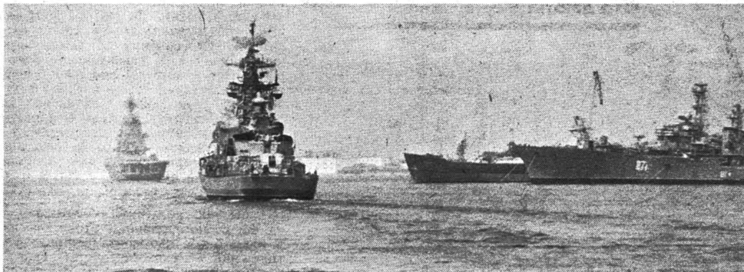
Дослідницька група:
Е. ВІЛЕНСЬКА,
І. КОНОНОВ,
С. МІЛОГОЛОВ,
В. ПОКЛАД.
Луганськ.

ЧОРНОМОРСЬКИЙ ФЛОТ УКРАЇНИ—БУВ... І ВІН БУДЕ

Україна, мабуть, історично приречена вести постійну боротьбу за своє право на володіння Чорноморським флотом. Минуле донесло до нас чимало сторінок героїзму та майстерності наших пращурів-мореходів (про це вже повідомляв «Голос України» у ряді своїх статей).

Після опублікування Указу Президента України «Про невідкладні заходи по будівництву Збройних Сил України» від 5 квітня 1992 року та першого раунду переговорів з Росією в Одесі боротьба за Чорноморський флот вступила у нову фазу. Міністерству оборони України дано вказівку приступити до формування органів управління Військово-Морськими Силами України.

У цьому контексті зацікавленість нашого читача може викликати ознайомлення зі спробами створення власного флоту і його командноштабних структур у період діяльності Української Центральної Ради та гетьманської адміністрації.

До історії проблеми

Лютий 1917 року помітно активізував прояви національної самосвідомості й військових моряків. Серед них було чимало українців, але здебільшого серед рядового складу. Морське ж офіцерство переважно виступало носієм великодержавної політики.

На Національному конгресі 1 квітня були присутні представники від українців Чорноморського та Балтійського флотів, а матрос Степан Письменник увійшов до складу Українського Військового Генерального Комітету. Згодом у Києві створюється Українська Морська Рада з делегатів кораблів, військово-морських частин та торговельного флоту.

Конкретні кроки щодо створення військово-морських сил України зробив Генеральний Секретаріат у жовтні 1917 року, відрядивши до Одеси, Миколаєва та Херсона Д. Антоновича. Зі своєї подорожі той, як згадує відомий історик Д. Дорошенко, виніс враження, що «без Севастополя ні про який український флот на Чорному морі не доводиться й думати, отже, треба було б мати в своїх руках Крим».

Після цієї інспекційної поїздки Д. Антонович був призначений міністром морських справ. Але йому вдалося створити лише інженерно-механічний та фінансовий відділи нової державної установи, а також внести на затвердження Центральної Ради проект українського морського прапора.

Якісно новий етап організації керівництва збройними силами України розпочався вже при гетьманаті. Вони складалися з трьох родів військ: сухопутних, морських та повітряних. Головним отаманом усіх збройних сил став гетьман. Безпосереднє керівництво ними здійснював військовий міністр як перший помічник гетьмана. Окремі роди військ очолювали товариші (заступники) військового міністра.

Така система управління визначала й побудову керівництва військово-морськими силами. А Чорноморський флот уособлював собою досить грізний на той час військовий кулак. Його структура була дуже розгалуженою, згідно зі складністю бойових завдань, що стояли перед ним.

Основу Чорноморського флоту становила дивізія важких кораблів, яка, в свою чергу, поділялася на бригади. До першої входили дредноути «Олександр», «Катерина» та «Марія». До другої — броненосці «Пантелеймон», «Остафій», «Іван Златоуст». Такі ж важкі кораблі складали й третю бригаду: «Синоп», «Ростислав» та «Три Святителі». У флотську бригаду крейсерів входили «Пам'ять Меркурія», «Прут», «Кагул» та «Алмаз», який був базою гідролітаків.

Дивізія торпедних катерів вміщувала в себе 7 дивізіонів по 3—9 кораблів типу «Щасливий», «Зацаренний», «Заздрісний», «Сміливий», «Ч 259». Усього флот мав 36 торпедних катерів.

Підводні човни об'єднувалися у дивізію, яка поділялася на 5 дивізіонів по 3—6 кораблів типу «Тюлень», «Карась», «АГ 21». Був серед них також підводний міноносець «Краб». Субмарин на Чорному морі налічувалося 23.

Існувало також 5 флотських загонів. Загін міноносців мав 6 кораблів типу «Дунай». 9 тральщиків типу «Гайдамака» об'єднувалися у самостійний підрозділ. Канонерські човни типу «Запорожець» налічували у своєму складі 5 кораблів. Загін сторожовиків, поділяючись на 3 дивізіони, мав 14 бойових одиниць типу «Блискучий» і «Живучий». Окремий загін Чорного моря був оснащений трьома сучасними торпедними катерами типу «Бравий».

На броненосці «Юрій Переможець» знаходився штаб флоту. А броненосець «Дванадцять апостолів», що вже відплавав своє, використовувався як склад мін.

Перша окрема ескадрилья морської авіації поділялася на 2 загони гідролітаків по 10 машин у кожному.

Берегова оборона складалася з усіх родів збройних сил. До неї дораховувались піхота, кіннота, артилерія, броненосці та канонерські човни, гідролітаки. Частини берегової оборони дислокувалися в Одесі, Севастополі, Маріуполі, Миколаєві, Херсоні, Очакові, Перекопі.

До складу Чорноморського флоту входило 3 флотилії: Азовська і Дунайська (по 6—8 торпедних катерів та сторожовиків) і транспортна. Остання нараховувала 100 суден типу «Березань».

Дніпровська флотилія була особливою частиною військово-морських сил, призначеною для оборони північних підступів до Києва з боку Дніпра, Десни, Прип'яті. Вона перебувала на стадії організації аж до кінця 1918 року. До неї планували ввести річкові військові кораблі різних типів.

Головним військово-морським портом Української держави був Севастополь. У ньому дислокувалася переважна більшість бойових кораблів, авіація, Чорноморський та Севастопольський флотські екіпажі, навчальний загін Чорного моря. Там здійснювалася загальна та військово-морська підготовка новобранців для всіх родів зброї флоту. Офіцерський корпус комплектувала Миколаївська гардемаринська школа з трирічним терміном навчання.

Поза Севастополем базувалися лише частини берегової оборони, морської піхоти та окремі флотилії: Азовська (Маріуполь), Дунайська (Одеса), Дніпровська (Мозир).

Корабельний завод і доки знаходилися у Миколаєві. 1918 року там будувалося 30 бойових кораблів різних типів. На стапелях тоді знаходилося 4 крейсери (типу «Адмірал Нахімов»), броненосець («Микола»), 12 торпедних катерів («Занте»), 8 підводних човнів («АГ 21»), база субмарин («Генерал Брусилов»), 4 канонерки («414»).

Широкою була програма будівництва бойових кораблів на наступні роки. Планувалося 1919 року закласти 2 крейсери, 4 торпедних катери, стільки ж підводних човнів, базу цих кораблів, 6 канонерок. На 1920 рік передбачалося отримати броненосець, 2 крейсери, 8 торпедних катерів, 4 підводних човни. Як бачимо, план розгортання Українського флоту був досить серйозний.

Усією цією складною інфраструктурою слід було керувати грунтовно. І у складі військового міністерства організується Управління помічника військового міністра з морських справ. Цей орган мав у своєму штаті секретаря, двох осавулів і 8 генеральних старшин: по одному від Генерального й Головного штабів та служб — технічної, інженерної, гідрографічної, інтендантської, санітарної і юридичної. Ці командири прийшли до Управління зі своїми секретарями та іншими урядовцями.

На чолі Чорноморського флоту стояв головний командир, який безпосередньо підлягав помічникові військового міністра з морських справ. Виконавчими органами були штаб Чорноморського флоту, управління портів Чорного моря та управління берегової оборони.

Головний командир флоту мав у своєму штаті помічника, начальника штабу, старшого й молодшого осавулів, начальників оперативного, розвідувального та розпорядчого відділів.

До штабу також входили керівники родів зброї: флотські гарматний і мінно-торпедний старшини і начальник підводного плавання. Цікавий склад начальників служб: флотський штурманський старшина, інженер-механік, корабельний інженер, начальники зв'язку та перевезень, гідрограф, інтендант, старший мінер, старшина судової служби, а також старший священик.

Інші 2 структурних підрозділи очолювали головний начальник портів Чорного моря та начальник берегової оборони з керівниками штабів і власним штатом.

У документах військового міністерства України за 1918 рік знаходимо не лише викладену вище детальну систему управління морськими силами, а й штатний розклад кожного корабля (а вони поділялися на 4 ранги), персональні призначення командного складу, повний опис нових військово-морських прапорів та знаків тощо. Але це вже тема окремої розмови.

Як не тяжко боротися Україні за своє право володіння Чорноморським флотом, на які жертви не доведеться йти, щоб його утримувати потім, мусимо й сьогодні пам'ятати слова, видруковані ще 1923 року одним з емігрантів у Берліні (стиль збережено): «В безпосередньому положенні України над Чорним морем, в обставині, що ціла половина чорноморських берегів належить до суцільної української території, лежить запорука великої політично-географічної ролі України вже в найближчім будучині».

Іван ОВСІЙ,
кандидат історичних наук.

Ситуація

Радіація брехні,

або Слідами «краматорської» справи

Цій трагічній історії не один рік. З незрозумілих причин хворіли й помирали люди в одній із квартир у будинку № 7 по вулиці Героїв-кантемирівців. Тривало так, аж поки спеціалісти не визначили, що виною страшного перебігу подій є радіація — в одну із стін ще під час будівництва потрапила капсула з радіоактивною речовиною.

Жорстока новина пригомшила Донеччину. Але щиро співчуваючи потерпілим, люди зовсім не цікавилися тим, кого ж буде покарано за безвинні жертви. І не тому, що мали черстві душі, просто ми й досі не знаємо: якою вона — та кара — повинна бути за подібний злочин?

Навіть жадібні до таких нестандартних фактів газетярі розгубилися, хоча на дворі вже була хвалена епоха гласності. Але як вони, журналісти, могли тоді серед чуток і пліток відшукати істину й акцентувати увагу громадськості на головній причині трагедії? Звичайно ж, тільки за допомогою спеціалістів-дозиметристів, лікарів-радіологів, працівників, відповідальних за соціальний захист населення.

У зв'язку з цим пригадуються події, що передували горезвісній «краматорській» справі. Є в Донецьку науково-дослідний інститут, розташований у тісному оточенні багатоповерхових житлових будинків. В його продукції були конче зацікавлені люди в маршальській формі — з часом апетити військових непомірно зростали. І ось одного разу в НДІ пластичних мас трапився загадковий вибух, повітря довкола просякло важкою отрутою... Я приїхав на місце аварії, коли місцеве керівництво ще не встигло відгородити від ока сторонніх місце вибуху хімічного реактора. Без протигаза дихати було неможливо. Які ж страшні наслідки чигали на людей? Відповіді на це запитання тоді так ніхто й не дав.

Та повернемося до «краматорської» справи. Важко було докопатися до тих злочинців-розтелеп, з вини яких смертоносна ампула відвалилася від дозуючого приладу, потрапила в щебінку і була замішана в бетонну масу. Доступ до відповідної документації було обмежено, перепони на шляху до істини чинили всі — від рядового майстра з ремонту вимірювальних приладів гранітного кар'єру до міністерського начальника.

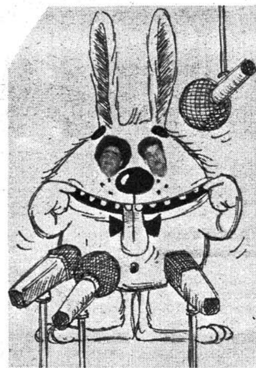
...І все ж рік-півтора тому цій справі дали, врешті-решт, законний хід: її заслухав місцевий народний суд. Прокурор, однак, виніс протест, і справу передали на розгляд обласного суду. На моє прохання як журналіста, як члена Союзу «Чорнобиль» бути присутнім у залі засідання суду, я одержав категоричну відмову... Опісля стало відомо, що обласний суд все ж визнав за можливе визначити міру покарання чотирьом працівникам Саранського кар'єроуправління: по три-чотири роки позбавлення волі... умовно!

Ні в якій мірі не хочу впливати на громадську думку з приводу цього судового вироку. Хочу — навіть зобов'язаний — висловити протест, що не був як журналіст допущений на засідання суду, що громадськість своєчасно не було поінформовано про хід процесу. Приховуючи істину, опромінюючи душу людини радіацією брехні, винні у цьому так чи інакше вбивають у наших душах безцінне — доброту і співчуття, гуманізм щодо потерпілих і нетерпимість до злочинних діянь. «Краматорська» справа нагадала про це ще раз...

Валентин ОСЛАМЕНКО,
учасник ліквідації аварії на Чорнобильській АЕС.

ПРО ПОЛІТИКУ «КРОЛИКІВ»

Ото дають!

Перше враження подарувала публіка, яка зібралася в залі культурно-просвітницького центру профспілок. Одні посилено жували «жуву», інші з партеру голосно викрикували, віталися зі своїми дружками на балконі, а всі разом — нетерпляче аплодували, вимагаючи початку розрекламованих як майстрів гумору «кроликів» (В. Данилець, В. Мойсеєнко). До речі, ще невідомо, кого там рекламували, ймовірно, що цей вечір влаштували для реклами фірми «Довіра», емблема якої як власника театру гумору висіла на сцені. Її назву декілька разів рекламували зі сцени, задля цього була влаштована й сценка з аукціоном довкола рекламного плаката «кроликів». Мовляв, от бачите, фірма «Довіра» є меценатом мистецтва! Майже як у цивілізованих країнах. Майже! А що далі?

А далі було низькопробне дійство на мотив квазіукраїнського гумору на зразок «ги-ги-ги», або: «дивіться, яке в нас у Полтаві високе та дурне виросло». Інакше важко розцінити сцену «Ярмарок», де постають придуркуваті типи, і їх подають як народні персонажі, де немічність художньої думки підсолоджується сентиментальною кашею насамкінець сцени, зміст якої зводиться до того, що ті всі пришелепки, яких перед тим показано на ярмарку, є «по-своєму красиві люди».

Власне, назву свого дуету «кролики» набули за однойменну сценку, схвалену за кордоном. Можна було б і сприйняти цей бурлеск відповідно до законів гумористичної стихії, якби він не тонув у морі позаестетичних видовищ, поданих київській публіці. Чого варта, наприклад, «Пастораль», яка є просто брутальним видовищем з жанру вуличної лайки найогиднішого пошибу. Зате публіка «балдела». Виявляється, є люди, що сприймають такі речі як належне. Рятуйте! І отямтеся — це низькопробність!

Була на тій виставі й політика. Для повноти щастя публіки. Конферансьє щонайактивніше пропагував «нашу страну — СНГ», жодного тобі натяку на Україну. Увесь текст конферансу йшов, звичайно ж, на «общепринятом языке». Тобто й тут розвивалася знайома «сусловська» лінія — українську пісню і український гумор «надо объяснять, как нужно». Втім, пишучи ці рядки, я вже й не шкодую, що українського конферансу не було, бо там не було й українського гумору. До нього засобам масового мистецтва треба дорости і дочитатися.

Замовники подібних шоу і зміщанена публіка, яка одержує задоволення від таких див, і знати не знають, і чутки не чували, що є хоча б рівень старих галицьких анекдотів, які регулярно публікує часопис «Дзвін». Де там їм усім знати, що є той журнал! Дивно, що наше українське телебачення рекламує «кроликів», подаючи їх у контексті нібито українського гумору. А хотілося б побачити на телеекрані теплу й гарну вечірню передачу, яку можна подивитися всією сім'єю. Передачу, де було б привітно й затишно, де звучав би інтелігентний, щирий, український гумор, де інсценізувалися б гумористичні скетчі й куди б і на поріг не пускали грубощі й низькопробність. Оце і була б політика гумору.

І ще про політику «кроликів». Ось на сцені прикордонний стовп, на якому в один бік синьо-жовта стрілка, в протилежний — кольорів андріївського стягу. По обидва боки — «прикордонники» один одного варті: один — босий, другий — голий. Смачно перекидаються словами «москаль» — «хохол», спочатку лають один одного, а потім обмінюються тютюном і салом (!) і, проклявши тих, хто там, на горі, протягнув між ними колючий дріт (?!), разом валять прикордонний стовп і несуть його на смітник. До чого це все? Ще й подане на рівні низькопробної буденної свідомості

Цікаво б знати, чи тепер хтось із начальників культури бодай трохи тримає в полі зору доцільність таких колективів? Чи це тепер підлягає якомусь регулюванню й організації? Думаю, що мало б, адже для показу використовуються державні заклади культури. Відтак держава мала б визнати певну естетичну планку як своєрідну умову надання залу й телевізійної студії. Інакше що буде завтра? Адже державного підходу в організації кінопрокату в нас немає, національного кінематографа, вимогливої державної культурної політики — також.

А чи є в нас Міністерство культури?

Повинне бути, інакше «кролики» заїдять.

Арсен ЗІНЧЕНКО,
народний депутат України.

Спорт

Під київськими каштанами

З 4 по 6 червня в Палаці спорту столиці України відбудеться чемпіонат Європи з боротьби самбо. Змагання проходитимуть у трьох вікових групах: юнаки і юнки, юніори і юніорки, чоловіки і жінки. **Які ж країни надішлють своїх спортсменів на береги Дніпра?** — про це запитав член Оргкомітету чемпіонату, журналіста **Євгена Шраймана.**

— Окрім господарів на килимах змагатимуться збірні Білорусі, Молдови, Естонії, Латвії, Вірменії, Грузії, Азербайджану, Франції, Іспанії, Італії, Болгарії, Румунії і Туреччини. Збірна Росії не приїде. Але заявку на участь надіслало об'єднання російських клубів і команда Москви.

— З преси ми дізналися, що альтернативний європейський чемпіонат у ці ж строки пройде у Москві. Виходить, що в європейському самбо стався розкол?

— Саме так. Донедавна нувала одна організація ФІ з штаб-квартирою в Брюсселі на чолі з іспанським мільйонером Фернандо Конте. Цей пан і слухати не хотів про міжнародне визнання українських самбістів, прагнув до контактів виключно з СРСР, а піз- ше з СНД. Тоді й народилася нова континентальна Федерація, яку очолив француз Етьєн Лабрус. До неї й увійшли країни, які представлені на київському чемпіонаті. Пан Лабрус ставить мету домогтися олімпійського визнання самбо до 2000 року.

— А хто ж, цікаво, збереться у Москві?

— Росія, Литва, Ізраїль, Англія і, може, ще хтось.

— Чи будуть у складі збірної України зірки?

— Так. У чоловіків це чемпіон Європи минулого року Михайло Плис, у жінок чемпіонка світу Вікторія К- заренко і срібний призер світової першості Тетяна Бєляєва. Головний тренер нашої команди — киянин Олександр Наухатько. Чоловічу команду очолює дворазовий чемпіон світу львів'янин Михайло Юнак, жіночу — харків'янин Олександр Александров.

— І на що ж вони розраховують?

— Вважається, що шанси наших жінок дещо ліпші. Вони мають сподіватися на 4—5 золотих медалей, а чоловіки — на дві—три...

Що ж, запрошуємо киян і гостей міста побувати на цих захоплюючих змаганнях...

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

На перехрестях культури

Ні, не танок смертників,

як дехто називав Дні культури областей Чорнобильської зони, що проходили в Рівному

ТЕОРЕТИКАМ, як відомо, завжди легше — приміром, «усний» комунізм он як привабливо виглядав. Назоріти б! Так само й на конференції, що відбулася в рамках Днів. Майже сорок промовців пристрасно й переконливо доводили необхідність збереження культурних і духовних цінностей в областях, що постраждали від чорнобильського лиха. А тим часом представники цих областей залишилися незадоволені: їм бо потрібні не добрі побажання, а конкретні поради й допомога. Тож завершення конференції ознаменувалося розмежуванням «теоретиків» і «практиків» — останні на чолі із заступником міністра культури України Валентиною Врублевською за «круглим столом» обговорили свої пекучі питання окремо. Науковці ж під проводом директора Інституту народознавства АН України Степаном Павлюком підсумували дискусію і прийняли ухвалу окремо.

Цікаво висловився стосовно суті проведених Днів заслужений працівник культури з Рівного Леонід Кашперський. «Коли мова заходила про, так би мовити, глобальні питання й завдання, — сказав Леонід Андрійович, — все виглядало так гарно, так переконливо. А як тільки доходило до конкретного вирішення, відразу ж... заходили в глухий кут. Бо ж конкретне розв'язання того чи іншого питання потребує конкретних купонів чи в майбутньому — гривень, а їх, як відомо, в Україні не густо...»

Відомо, і на цьому наголошувалося в багатьох виступах, що на відміну від мешканців південних та східних областей України поліщуки більше дбають за збереження сімейних традицій, релігійних і побутових обрядів, речей хатнього ужитку, за те, щоб жили різні ремесла. І саме його, Полісся, чорним віхтем зачепив Чорнобиль. От і доводиться виселятися з прадідівських селитьб цілим селам, районам. А на новому місці — новий уклад життя. А що набувалося віками, воно що ж, зникне? І слід прохолоне? Розмов щодо того, як би все оте порятувати, багато. Було і є. Зокрема, конференція щодо цього пройшла недавно й у Могильові. Але, як зазначили представники Житомирщини, розмови залишаються лише розмовами, слова — словами. Тому заступник глави Рівненської державної адміністрації Григорій Харчук наголошував на доконечній потребі прийняття нового Закону про збереження культурних і духовних цінностей. А його колега Віктор Коваленко додав: без вироблення концепції відродження культури годі й сподіватися на ефективність будь-яких, і господарських також, справ.

Хоча здебільшого й «теоретичні», але тривоги науковців-народознавців небезпідставні. Сильна влада на місцях — це благо? Все залежатиме від того, як та влада своєю силою розпоряджатиметься. Бо, не дай Боже, може статися так, що та влада, взявшись за «хліб», зовсім забуде за «пісню». У районах можуть зникнути культурні підрозділи, через фінансову нужду у селах зачиняться бібліотеки. Про останнє схвильовано говорив, зокрема, провідний спеціаліст Міністерства культури та туризму Росії Микола Філіпов, на централізованому забезпеченні літературою масових бібліотек загострював увагу й начальник Рівненського обласного управління культури Юзеф Нікольченко.

Дні культури областей Чорнобильської зони, проведені на Рівненщині, привернули увагу широкої громадськості. Побувавши на виставках, подивившись виступи фольклорно - етнографічних ансамблів, послухавши виступи спеціалістів, люди дійшли висновку: не можна, просто ніяк не можна допустити втрати культурного й духовного багатства, надбаного упродовж віків. Де ще можна побачити такі неповторні вишивані рушники, які ото представили волиняни? В яких краях можна побачити диво-вироби, що їх витворили народні майстри з Житомирщини, Київщини, Рівненщини?

Під час Днів професійні митці виїжджали на творчі зустрічі до північних районів області, а на місці, у Рівному, було влаштовано великий вечір української народної творчості. Варто було подивитися й послухати хореографічну композицію «Великодні ігри», яку показали юні митці з Овруча, що на Житомирщині, чи фольклорний ансамбль «Трояни» з села Люхчі, що на Рівненщині, чи зодягнених в оригінальні місцеві строї співаків з Київщини, Чернігівщини та Волині, щоб сказати: це неповторно, це конче треба зберегти.

А для цього треба зберегти носіїв цих культурних і духовних цінностей — людей з ураженої зони Ураженої зусібіч і в усьому: історично, мистецько, екологічно, медично, психологічно. І сьогодні, можливо, їм не так потрібні теоретичні розмірковування, як ті ж чисті продукти харчування. Будемо сподіватися, що Мінкультури і Мінчорнобиль, що поєднували свої зусилля на Днях (завжди б отак!), поєднуватимуть їх і надалі, у буденній роботі

Сергій МЕЛЬНИЧУК,
власний кореспондент «Голосу України».
Рівне.

Колектив тижневика «Говорить і показує Україна» з глибоким сумом сповіщає про передчасну смерть головного редактора
Івана Кузьмовича ЛИСЕНКА
і висловлює співчуття рідним, близьким і друзям покійного.

Журналісти «Голосу України» глибоко сумують з приводу раптової смерті колеги — головного редактора тижневика «Говорить і показує Україна»
Івана Кузьмовича ЛИСЕНКА
і висловлюють щире співчуття рідним та близьким небіжчика.

ОДЕСЬКА ДУХОВНА СЕМІНАРІЯ

Одна з найстаріших духовних семінарій України, яка перейшла 150-річний рубіж, розширює свої можливості з підготовки різнобічно і глибокоосвічених священнослужителів, необхідність у яких зростає з кожним днем.

Уведено нові предмети — історія, право, філософія, література, відкрито регентське відділення, заочний сектор на 250 чоловік, працює недільна школа.

Семінарія переживає пору дальшого розвитку, підвищення освітнього рівня, аби в майбутньому отримати статус вищого навчального богословського закладу, випускники якого змогли б зробити свій внесок в майбутнє духовне відродження суспільства.

Студенти і викладачі ведуть багатогранну зовнішньопредставницьку роботу, співпрацюючи з громадськими організаціями, беруть активну участь в загальнодержавних заходах. Семінарія є членом всесвітньої православної молодіжної організації «Сіндемос». В її стінах проходять богословські і миротворчі зустрічі і конференції.

За останні роки тут випущено понад тисячу вихованців, серед яких провідні церковні діячі, професори і викладачі духовних шкіл, священнослужителі, які працюють в різних єпархіях православної церкви.

Нещодавно Одеську духовну семінарію очолив один із особливо шанованих священнослужителів міста — архимандрит Тихон.

Ілля ПАВЛЕНКО.
Фото автора.

Проект

ЗАКОН УКРАЇНИ

ПРО ІНФОРМАЦІЮ

Цей Закон закріплює право громадян України на інформацію, закладає правові основи інформаційної діяльності, визначає систему, джерела інформації, доступ до неї та статус учасників інформаційних відносин.

Грунтуючись на Декларації про державний суверенітет України і Акті проголошення її незалежності, Закон проголошує інформаційний суверенітет України і визначає правові форми міжнародного співробітництва в галузі інформації.

РОЗДІЛ I
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення інформації.

Під інформацією цей Закон розуміє документовані або публічно оголошені відомості про події та явища, що відбуваються у суспільстві, державі і навколишньому природному середовищі.

Стаття 2. Мета і завдання Закону.

Закон України «Про інформацію» передбачає створення загальних правових основ одержання, використання і поширення інформації в усіх сферах суспільного і державного життя України, закріплює систему інформації, її джерела, визначає статус учасників інформаційних відносин, регулює доступ до інформації та її охорону.

Стаття 3. Сфера дії Закону.

Дія цього Закону поширюється на інформаційні відносини, що виникають у політичній, економічній, духовній, соціальній, екологічній, науково-технічній, міжнародній та інших сферах життя і діяльності суспільства і держави при одержанні, використанні, поширенні та охороні інформації.

Стаття 4. Законодавство про інформацію.

Законодавство України про інформацію складають Конституція України, цей Закон, законодавчі акти і норми про окремі галузі, види, форми і засоби інформації, міжнародні договори та угоди, ратифіковані Україною. Загальна Декларація прав людини, загальновизнані норми і принципи міжнародного права.

Стаття 5. Основні принципи інформаційних відносин.

Основними принципами інформаційних відносин є:

— гарантованість права на інформацію;

— відкритість, доступність інформації та свобода її обміну;

— правдивість, достовірність, об'єктивність інформації;

— повнота і системність інформації;

— ефективність і надійність інформації;

— оперативність і систематичність одержання, використання і поширення інформації;

— законність та етичність одержання, використання і поширення інформації.

Стаття 6. Державна інформаційна політика.

Державна інформаційна політика — це основні напрями і способи діяльності держави в галузі інформації.

Головними напрямами і способами державної інформаційної політики є:

— забезпечення доступу громадян до інформації;

— створення національних систем інформації і формування «інформаційного суспільства»;

— зміцнення матеріально-технічних, фінансових, правових і наукових основ інформаційної діяльності;

— забезпечення ефективного використання інформації;

— сприяння постійному оновленню і збагаченню національних інформаційних ресурсів;

— створення загальної системи охорони інформації;

— сприяння міжнародному співробітництву в галузі інформації і гарантування інформаційного суверенітету України.

Державну інформаційну політику розробляють і здійснюють всі органи державної влади загальної компетенції, а також відповідні органи спеціальної компетенції.

Стаття 7. Суб'єкти інформаційних відносин.

Суб'єктами інформаційних відносин є:

— громадяни України;

— юридичні особи;

— держава.

Суб'єктами інформаційних відносин відповідно до цього Закону можуть бути також інші держави, їх громадяни та юридичні особи, міжнародні організації та особи без громадянства.

Кожен суб'єкт інформаційних відносин може одержувати, споживати, виробляти, створювати, переробляти і поширювати інформацію, тобто має право виконувати будь-які інформаційні функції.

Стаття 8. Об'єкти інформаційних відносин.

Об'єктами інформаційних відносин є документована або публічно оголошувана інформація про події та явища в галузі політики, економіки, культури, а також у соціальній, екологічній, міжнародній та інших сферах.

Стаття 9. Право на інформацію.

Всі громадяни України, державні органи і громадські об'єднання мають право на інформацію, що передбачає можливість вільного одержання, використання та поширення відомостей, необхідних для реалізації ними своїх прав, свобод і законних інтересів, здійснення завдань і функцій.

Реалізація права на інформацію громадянами, юридичними особами і державою не повинна порушувати громадянські, політичні, економічні, соціальні, духовні, екологічні та інші права свободи і законні інтереси інших громадян, права та інтереси юридичних осіб.

Кожному громадянину забезпечується вільний доступ до інформації, яка стосується його особисто, крім випадків, передбачених законодавством України.

Стаття 10. Гарантії права на інформацію.

Право на інформацію забезпечується:

— обов'язком органів державної влади та громадських об'єднань інформувати про свою діяльність та прийняті рішення;

— створенням у державних органах спеціальних інформаційних служб або систем, що забезпечували б у встановленому порядку доступ до інформації;

— вільним доступом суб'єктів інформаційних відносин до архівних, бібліотечних і музейних фондів: обмеження цього доступу зумовлюються лише специфікою цінностей та особливими умовами їх схоронності, що визначаються законодавством;

— створенням механізму здійснення права на інформацію;

— здійсненням державного контролю за додержанням законодавства про інформацію;

— встановленням відповідальності за порушення законодавства про інформацію.

Стаття 11. Мова інформації.

Мова інформації визначається Законом України «Про мови в Україні», іншими законодавчими актами України в цій галузі, міжнародними договорами та угодами, ратифікованими Україною.

РОЗДІЛ II
ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Стаття 12. Визначення інформаційної діяльності.

Інформаційна діяльність — це сукупність дій для задоволення інформаційних потреб громадян, юридичних осіб і держави.

Стаття 13. Основні напрями інформаційної діяльності.

Основними напрямами інформаційної діяльності є: інформаційна політична, економічна, соціальна, духовна, екологічна, науково-технічна, міжнародна та інша діяльність.

Ці напрями інформаційної діяльності полягають в одержанні, використанні і поширенні документованої або публічно оголошуваної політичної, економічної, соціальної, духовної, екологічної, науково-технічної, міжнародної та іншої інформації з метою задоволення відповідних інформаційних потреб громадян, юридичних осіб і держави, для виконання ними своїх функцій і завдань, прийняття необхідних рішень, реалізації наданих повноважень.

Стаття 14. Основні види інформаційної діяльності.

Основними видами інформаційної діяльності є одержання, використання і поширення інформації.

Одержання, використання і поширення документованої або публічно оголошуваної інформації здійснюється у порядку, передбаченому цим Законом та іншими законодавчими актами в галузі інформації.

Стаття 15. Одержання інформації.

Одержання інформації — це набуття, придбання, накопичення документованої або публічно оголошуваної інформації громадянами, юридичними особами або державою на правах користування, володіння або власності в результаті її пошуку, збирання, спостереження, виявлення, відкриття, реєстрації, наукового дослідження, розслідування, дізнання, розвідки, створення, виробництва, переробки, дешифрування, перекладу інформації з інших мов, одержання доступу до неї, участі в публічних форумах (зборах, мітингах тощо), виконання своїх конституційних обов'язків або використання своїх прав тощо.

Стаття 16. Використання інформації.

Використання інформації — це задоволення інформаційних потреб громадян, юридичних осіб і держави, тобто споживання документованої або публічно оголошуваної інформації шляхом обробки, аналізу, узагальнення, оцінки, кваліфікації, систематизації, класифікації, документування, оформлення, кодування, шифрування, каталогізації, реєстрації обліку, стандартизації, патентування, експертизи, перевірки, обміну, перетворення, редагування, перекладу з інших мов, програмування на ЕОМ.

Стаття 17. Поширення інформації.

Поширення інформації — це обнародування, розповсюдження, розкриття, реалізація у встановленому законом порядку документованої або публічно оголошуваної інформації шляхом її опублікування, передачі, оголошення, надання, повідомлення про неї, доставки, розсилки, розмноження, тиражування, копіювання її джерел, їх видання, перекладу на інші мови, публічного виступу (доповіді, промови), надання доступу до інформації тощо.

Стаття 18. Інформаційні служби та інформаційні системи.

Органи законодавчої, виконавчої та судової влади України, громадські об'єднання з метою оперативного інформування громадськості про свою діяльність мають право створювати відповідні інформаційні служби або інформаційні системи.

Порядок їх створення, структура, обов'язки та інше визначаються Кабінетом Міністрів України або іншими державними органами чи громадськими об'єднаннями.

Стаття 19. Професійна освіта в галузі інформаційної діяльності.

В Україні створюються умови для одержання професійної освіти в галузі інформаційної діяльності через систему її навчальних закладів.

Порядок створення навчальних закладів інформаційного напряму (журналістики, статистики, бібліотечної і архівної справи, науково-інформаційної діяльності, інформатики і обчислювальної техніки тощо) та принципи їх діяльності визначаються Законом України «Про освіту» та іншими законодавчими актами.

Стаття 20. Організація наукових досліджень в галузі інформаційної діяльності.

Для забезпечення успішного функціонування і розвитку національних систем інформації в Україні здійснюються пошукові фундаментальні і прикладні наукові дослідження в галузі інформаційної діяльності.

З цією метою створюються наукові установи, науково-виробничі підрозділи, об'єднання, асоціації, центри нових інформаційних технологій та інші формування, в тому числі за участю зарубіжних партнерів.

Фінансування пошукових і фундаментальних наукових досліджень, наукових програм, проектів державного значення у науково-дослідних установах і навчальних закладах здійснюється за рахунок бюджетних асигнувань, власних коштів та коштів замовників.

Фінансування прикладних досліджень, розробок здійснюються, як правило, на договірній або контрактовій основі, а їх результати реалізуються як товар.

РОЗДІЛ III
ГАЛУЗІ, ВИДИ, ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ ТА РЕЖИМ ДОСТУПУ ДО НЕЇ

Стаття 21. Галузі інформації.

Основними галузями інформації є:

— політична інформація;

— економічна інформація;

— духовна інформація;

— науково-технічна інформація;

— соціальна інформація;

— екологічна інформація;

— міжнародна інформація.

Стаття 22. Політична інформація.

Політична інформація — це сукупність документованих відомостей або публічних повідомлень про політику держави, систему, структуру і діяльність органів законодавчої, виконавчої і судової влади, про органи місцевого самоврядування і місцевої адміністрації, політичні і правові акти, події та явища.

Стаття 23. Економічна інформація.

Економічна інформація — це документовані відомості або публічні повідомлення про функціонування і розвиток економіки, всіх її галузей, підприємств і організацій, виробництво продукції, чисельність працюючих, виробничі фонди, заробітну плату тощо.

Стаття 24. Духовна інформація.

Духовна інформація — це сукупність документованих відомостей або публічних повідомлень про систему, структуру, функціонування і розвиток духовної культури, всіх її галузей і видів: освіти, виховання, науки, мистецтва, бібліотечну, музейну і архівну справи, пам'ятки історії і культури, а також заклади, установи і організації культури.

Стаття 25. Науково-технічна інформація.

Науково-технічна інформація — це відомості про вітчизняні і зарубіжні досягнення науки, техніки, виробництва, одержувані в ході наукової, науково-технічної, виробничої та іншої діяльності. Система, джерела і режим доступу до науково-технічної інформації визначаються окремим законом про цю галузь інформації.

Стаття 26. Соціальна інформація.

Соціальна інформація — це документовані або публічно оголошувані відомості про функціонування і розви-

(Продовження на 11-й стор.)

ЗАКОН УКРАЇНИ

ПРО ІНФОРМАЦІЮ

(Продовження. Початок на 10-й стор.).

ток соціальної сфери всіх її галузей: охорони здоров'я, соціального забезпечення, житлово-комунального господарства, побутового обслуговування, сім'ї, народонаселення, торгівлі і громадського харчування, благоустрою міст і населених пунктів, зайнятості і життєвого рівня населення.

Стаття 27. Екологічна інформація.

Екологічна інформація — це документовані або публічно оголошувані відомості про стан природних ресурсів і навколишнього середовища, про заходи, спрямовані на поліпшення екологічної ситуації, на зменшення негативного впливу на природні об'єкти та здоров'я населення, про екологічні прогнози.

Стаття 28. Міжнародна інформація.

Міжнародна інформація — це сукупність документованих або публічно оголошених відомостей про міжнародні події, явища, зовнішню політику держави, її органів і організацій, міжнародні договори і угоди.

Стаття 29. Види інформації.

Основними видами інформації є:
— статистична інформація;
— масова інформація;
— інформація про діяльність державних органів;
— правова інформація;
— інформація про особу;
— інформація довідково-енциклопедичного характеру.

Стаття 30. Статистична інформація.

Статистична інформація — це офіційна документована державна інформація про події та явища, які відбуваються в економічному, соціальному, культурному та інших сферах життя України.

Державна статистична інформація підлягає систематичному відкритому публікуванню. Забезпечується відкритий доступ громадян, наукових закладів і інших заінтересованих організацій до неопублікованих статистичних даних, які не підпадають під дію обмежень, встановлених цим Законом. Наукові установи мають право публікувати статистичну інформацію, одержану ними шляхом проведення соціологічних досліджень.

Система статистичної інформації, її джерела і режим визначаються Законом України «Про державну статистику» та іншими правовими актами в цій галузі.

Стаття 31. Масова інформація та її засоби.

Масова інформація — це публічно поширювана друкована та аудіовізуальна інформація.

Друкованими засобами масової інформації є періодичні друковані видання (преса) — газети, журнали, бюлетені, альманахи тощо і разові видання з визначеним тиражем — книжкові видання.

Аудіовізуальними засобами масової іформації є: радіомовлення, телебачення, кіно, звукозапис, відеозапис тощо.

Порядок створення (заснування) та організації діяльності окремих засобів масової інформації визначаються законодавчими актами про ці засоби.

Стаття 32. Інформація про діяльність державних органів.

Інформація про діяльність державних органів — це офіційна документована інформація, яка створюється в процесі діяльності органів законодавчої, виконавчої і судової влади, органів місцевого самоврядування і місцевої адміністрації, державних підприємств, установ і організацій.

Основними джерелами цієї інформації є: законодавчі акти України, акти Верховної Ради та її органів, акти Президента України, підзаконні нормативні акти, ненормативні акти державних органів, акти органів місцевого самоврядування і адміністрації підприємств, установ і організацій.

Інформація про діяльність державних органів доводиться до відома заінтересованих осіб шляхом:

— опублікування її в офіційних друкованих виданнях відповідних державних органів і організацій;

— опублікування її в друкованих засобах масової інформації або публічного оголошення через аудіо- та аудіовізуальні засоби масової інформації;

— безпосереднього доведення її до заінтересованих осіб (усно, письмово чи іншими способами);

— оголошення її в процесі публічних виступів посадових осіб;

— поширення її інформаційними службами відповідних державних органів і організацій;

— поширення її іншими способами і засобами.

Джерела і порядок одержання, використання і поширення офіційної інформації про діяльність державних органів визначаються законодавчими актами про ці органи і організації.

Стаття 33. Правова інформація.

Правова інформація — це сукупність документованих або публічно оголошених відомостей про право, його систему, джерела, реалізацію, юридичні факти, правовідносини, правопорядок, правопорушення, боротьбу з ними, їх профілактику тощо.

Джерелами правової інформації є, насамперед, Конституція України, інші законодавчі і підзаконні нормативні правові акти, міжнародні договори і угоди, загальновизнані норми і принципи міжнародного права, а також ненормативні правові акти, повідомлення засобів масової інформації, публічні виступи, інші джерела інформації з правових питань.

Стаття 34. Інформація про особу.

Інформація про особу — це сукупність документованих відомостей про неї.

Основними даними про особу (персональними даними) є: національність, освіта, сімейний стан, стан здоров'я, релігія, а також адреса, час, місце народження і т. п.

Джерелами документованої інформації про особу є видані на її ім'я документи, підписані нею документи, а також відомості про особу, зібрані державними органами, організаціями в межах своїх повноважень.

Інформація про особу охороняється Законом.

Стаття 35. Інформація довідково-енциклопедичного характеру.

Інформація довідково-енциклопедичного характеру — це повідомлення або систематизовані відомості в установлених формах або з використанням передбачених законом засобів про події та явища суспільного життя.

Основними джерелами цієї інформації є: енциклопедії, словники, довідники, путівники, географічні карти і т. п., а також довідки, що даються уповноваженими на те державними органами і громадськими об'єднаннями, організаціями, службовими особами і автоматизованими інформаційними системами.

Система цієї інформації доступ до неї регулюється бібліотечним, архівним та іншим галузевим законодавством.

Стаття 36. Джерела інформації.

Джерелами інформації є носії інформації, які можуть бути перевірені або засвідчені у встановленому законом порядку.

Джерелами інформації є офіційні документи, повідомлення засобів масової інформації, публічні виступи та інші передбачені правовими нормами носії інформації.

Стаття 37. Документ в інформаційних відносинах.

Документ — це передбачена законом матеріальна форма одержання, зберігання, використання і поширення інформації шляхом фіксації її на папері, магнітній, відео- фотоплівці або на іншому носієві.

Первинний документ — це документ, що містить в собі вихідну інформацію.

Вторинний документ — це документ, що являє собою результат аналітико-синтетичної та іншої переробки одного або кількох документів.

Стаття 38. Режим доступу до інформації.

За режимом доступу інформація поділяється на відкриту інформацію та інформацію з обмеженим доступом.

Стаття 39. Доступ до відкритої інформації.

Доступ до відкритої інформації забезпечується шляхом:

систематичної публікації її в офіційних друкованих виданнях (бюлетенях, збірниках);

поширення її друкованими, аудіо- та аудіовізуальними засобами масової інформації та іншими засобами масової комунікації;

безпосереднього її надання заінтересованим громадянам, державним органам та організаціям.

Порядок публікації чи поширення іншими способами інформації про рішення, які приймаються державними органами і організаціями, встановлюється Законом.

Порядок і умови надання громадянам, органам і організаціям, представникам громадськості відомостей за запитами встановлюються відповідними законами, або договорами (угодами), якщо надання інформації здійснюється на договірній основі.

Законодавчі акти, які встановлюють порядок та умови доступу до відомчої документованої інформації, є відкритими і підлягають обов'язковій публікації у відповідних бюлетенях або поширенню в інших формах чи іншими засобами.

У випадках, коли встановлено небезкоштовний порядок надання інформації за запитами, розмір плати, яка стягується (мито), не повинен перевищувати суми реальних затрат, понесених власником інформації у зв'язку з її наданням.

Обмеження права на доступ до відкритої інформації переслідується законом.

Стаття 40. Інформація з обмеженим доступом.

Інформація з обмеженим доступом на умовах її правового режиму поділяється на: конфіденціальну і таємну.

До конфіденціальної інформації відноситься професійна, ділова, банківська, комерційна та інша інформація, яка є об'єктом права власності громадян і організацій (юридичних осіб) і не стосується державних інтересів, а також інформація про громадян у тих випадках, коли вона вміщує відомості про особу, одержані спеціальними державними органами (правоохоронними, охорони здоров'я, страхування тощо). Винятком складає інформація комерційного та банківського характеру, а також інформація, правовий режим якої встановлено Верховною Радою України за поданням Кабінету Міністрів України (з питань статистики, екології, банківських операцій, податків тощо), та інформація, приховування якої являє загрозу державним інтересам, життю і здоров'ю людей.

Правила накопичення, обробки інформації про осіб та користування нею встановлюються законом.

Установи, які володіють інформацією, створеною на власні кошти та яка є предметом комерційного, виробничого, банківського та ін. інтересу, самостійно визначають категорії доступу до неї, включаючи віднесення її до категорії конфіденціальної інформації, та встановлюють для неї режим захисту.

До таємної інформації відноситься інформація, що містить відомості, які становлять державну, військову, дипломатичну та іншу, передбачену законом, таємницю, розголошення якої завдає шкоду суспільству та державі.

Віднесення інформації до категорії таємних відомостей (які складають державну таємницю) і доступ до неї громадян здійснюється у відповідності до закону про цю інформацію та Положення про допуск до неї громадян України.

Порядок накопичення, обробки таємної інформації та її захисту від втрати, підробки, викрадення, блокування визначається відповідними державними органами та організаціями за умови дотримання вимог, встановлених цим Законом.

Порядок і терміни оприлюднення таємної інформації визначаються відповідним законом.

Стаття 41. Доступ громадян і організацій до інформації про них.

Громадяни та організації мають право:

— знати у період збирання інформації, які відомості про них, ким і з якою метою збираються, як, ким і з якою метою вони використовуються;

— доступу до інформації про них, заперечувати її правильність, повноту, доречність та інше.

Обробник чи будь-яка інша державна або громадська організація, інформаційні системи яких вміщують інформацію про громадян, зобов'язані надавати її безперешкодно і безкоштовно за вимогою осіб, яких вона стосується, крім випадків, передбачених законом, а також вживати заходів щодо виключення несанкціонованого доступу до них. У цих випадках Закон гарантує захист громадянина від нанесення йому шкоди використанням цієї інформації.

Стороннім особам не надається права доступу до відомостей про іншу особу, зібраних державними органами, організаціями і посадовими особами.

Зберігання інформації про громадян не повинно бути довшим, ніж це необхідно для раніше встановленої мети.

Всі організації, які збирають інформацію про громадян, повинні до початку роботи з нею здійснити у встановленому порядку державну реєстрацію відповідних баз даних.

Необхідна кількість даних про громадян, яку можна одержати законним шляхом, має бути максимально обмежена і може використовуватися лише для раніше встановленої мети.

Відмова в доступі до такої інформації або приховування її, або незаконне збирання, використання чи поширення можуть бути оскаржені в судовому порядку.

Стаття 42. Інформаційний запит щодо доступу до відомчих документів.

Під інформаційним запитом (у подальшому запитом) щодо доступу до відомчих документів у цьому Законі розуміється звернення з вимогою про надання можливості ознайомлення з відомчими документами. Запит може бути індивідуальним або колективним. Він подається у письмовій формі.

Громадяни України, державні органи, організації і громадські об'єднання (у подальшому запитувачі) подають запит відповідному органу законодавчої, виконавчої і судової влади України, громадського об'єднання, якщо вважають, що саме в цій установі знаходиться потрібний документ.

У запиті повинно бути зазначено прізвище, ім'я та по батькові запитувача, документ, що його цікавить, та адреса, за якою він бажає одержати відповідь.

Стаття 43. Термін розгляду запиту щодо доступу до відомчих документів.

Термін вивчення запиту на предмет можливості його задоволення не повинен перевищувати десяти календарних днів.

Протягом вказаного терміну державна установа письмово доводить до відома запитувача, що його запит буде задоволено або, що запитуваний документ не підлягає наданню для ознайомлення.

Задоволення запиту здійснюється протягом місяця, якщо інше не передбачене законом.

Стаття 44. Відмова та відстрочка задоволення запиту щодо доступу до відомчих документів.

Відмова задоволення запиту доводиться до відома запитувача у письмовій формі з роз'ясненням порядку оскарження прийнятого рішення.

(Продовження на 12-й стор.).

(Закінчення. Початок на 10-й та 11-й стор.).

ЗАКОН УКРАЇНИ

ПРО ІНФОРМАЦІ...

У відмові має бути зазначено:

1) посадова особа державної установи, яка відмовляє у задоволенні запиту;

2) дата відмови;

3) мотивована підстава відмови.

Відстрочка у задоволенні запиту припустима у випадку, якщо запитуваний документ не може бути наданий для ознайомлення у десятиденний термін. Повідомлення про відстрочку доводиться до відома запитувача у письмовій формі з роз'ясненням порядку оскарження прийнятого рішення.

У повідомленні про відстрочку має бути зазначено:

1) посадова особа державної установи, яка відмовляє у задоволенні запиту у визначений десятиденний термін;

2) дата відправки або видачі повідомлення про відстрочку;

3) причини, з яких запитуваний документ не може бути видано у встановлений цим Законом термін;

4) термін, у який буде задоволено запит.

Стаття 45. Оскарження відмови і відстрочки задоволення запиту щодо доступу до відомчих документів.

Відмова або відстрочка задоволення запиту може бути оскаржена у судовому або адміністративному порядку.

Запитувач, якому повідомили про відсутність документа, має право, якщо він вважає, що документ, який його цікавить, існує, оскаржити відмову у його наданні у судовому порядку.

У разі відмови у наданні документа для ознайомлення або відстрочки задоволення запиту запитувач має право оскаржити відмову або відстрочку в адміністративному порядку — керівникові державної установи.

Якщо на скаргу, подану в адміністративному порядку, надається негативна відповідь, запитувач має право оскаржити цю відмову в судовому порядку.

У випадку, коли запитувач звернувся до суду, обов'язок довести законність відмови чи відстрочки задоволення запиту покладається на відповідача — державну установу.

Суд має право — для забезпечення повноти та об'єктивності розгляду справи — запитати відомчі документи, у можливості ознайомлення з якими було відмовлено, і, вивчивши їх, прийняти рішення про обгрунтованість (або необгрунтованість) дій посадових осіб державної установи.

Якщо відмова або відстрочка визнана необгрунтованою, суд зобов'язує державну установу надати можливість запитувачу ознайомитися з відомчим документом і виносить окрему ухвалу щодо посадових осіб, які відмовили заявнику.

Необгрунтована відмова у наданні можливості для ознайомлення з відомчими документами або порушення визначеного терміну її надання без поважних причин тягнуть за собою дисциплінарну або іншу відповідальність посадових осіб державних установ у порядку, встановленому законами України.

Невиконання посадовими особами державних установ рішень суду про надання можливості для ознайомлення з відомчими документами тягнуть за собою відповідальність у порядку, встановленому законами України.

Відомчі документи, надані для ознайомлення в органах законодавчої, виконавчої та судової влади України, можуть вільно публікуватися.

Не підлягає оплаті робота по пошуку відомчих документів. Запитувачі мають право робити виписки з наданих їм для ознайомлення відомчих документів, фотографувати їх, записувати текст на магнітну плівку та інше. Власник відомчих документів має право за відповідну плату виготовляти за бажанням запитувача копії запитуваних документів.

Стаття 46. Запит щодо надання письмової або усної інформації.

Під запитом письмової або усної інформації у цьому Законі розуміється звернення з вимогою про надання письмової або усної інформації про діяльність органів законодавчої, виконавчої та судової влади України, їх посадових осіб.

Запитувачі мають право робити запити щодо надання усної або письмової інформації про діяльність органів законодавчої, виконавчої та судової влади України, їх посадових осіб.

Запит щодо надання письмової інформації, його форма, зміст, терміни виконання, порядок оскарження у разі необгрунтованої відмови здійснюються у порядку, встановленому ст. 42, 43, 44, 45 цього Закону.

Органи законодавчої, виконавчої та судової влади України зобов'язані надавати інформацію, що стосується їх діяльності, усно, по телефону чи використовуючи публічні виступи своїх посадових осіб.

Стаття 47. Порядок відшкодування витрат, пов'язаних із задоволенням запитів щодо доступу до відомчих документів і наданням письмової або усної інформації.

Запитувачі повинні повністю або частково відшкодувати витрати, пов'язані з виконанням запитів щодо доступу до відомчих документів та наданням письмової інформації.

Порядок оплати копіювання запитуваних документів встановлюється державними установами.

Порядок оплати збору, пошуку і надання запитуваної письмової інформації встановлюється Кабінетом Міністрів України або іншими державними установами.

Стаття 48. Документи та інформація, що не підлягають наданню для ознайомлення.

Не підлягають наданню для ознайомлення за інформаційними запитами відомчі документи, які містять у собі:

— інформацію, яка визнана у встановленому порядку державною таємницею;

— конфіденційну ділову інформацію. До такої інформації цей Закон відносить комерційну і фінансову інформацію про підприємницьку діяльність осіб і підприємств, кооперативів і організацій, яка надається ними державній установі на умовах конфіденційності, а також інформацію, що містить у собі комерційну таємницю;

— інформацію фінансових установ, яка підготовлена для контрольно-фінансових відомств або самими цими відомствами;

— інформацію про оперативну і слідчу роботу органів прокуратури, МВС, СБУ, роботу суду у тих випадках, коли її розголошення може зашкодити оперативним заходам чи розслідуванню, порушити право людини на справедливий та об'єктивний судовий розгляд її справи, створювати загрозу життю або здоров'ю будь-якої особи;

— інформацію, яка стосується особистого життя громадян;

— документи, що становлять собою внутрішньовідомчу службову кореспонденцію (доповідні записки, переписка між підрозділами та інше), якщо вони пов'язані з розробкою напряму діяльності установи процесом прийняття рішень, і передумовлюють його прийняття;

— інформацію, що не підлягає розголошенню згідно з іншими законодавчими чи нормативними актами. Установа, до якої звернено запит, вправі не надавати для ознайомлення документ, якщо він містить інформацію, яка не підлягає розголошенню на підставі нормативного акта іншої державної установи, а та, яка розглядає запит, не має права вирішувати питання щодо її розтаємничення.

Стаття 49. Право власності на інформацію.

Право власності на інформацію — це врегульовані законом суспільні відносини щодо володіння, користування і розпорядження інформацією.

Інформація є об'єктом права власності громадян, організацій (юридичних осіб) і держави. Інформація може бути об'єктом права власності як у повному обсязі, так і об'єктом лише володіння, користування чи розпорядження.

Власник інформації по відношенню до об'єктів своєї власності має право здійснювати будь-які законні дії.

Підставами виникнення права власності на інформацію є:

— створення інформації своїми силами і за свій рахунок;

— договір на створення інформації;

— договір, що містить у собі умови переходу права власності на інформацію до іншої особи.

Інформація, створена кількома громадянами або юридичними особами, є колективною власністю її творців. Порядок і правила користування такою власністю визначаються договором, укладеним між співвласниками.

Інформація, створена організаціями (юридичними особами) або придбана ними іншим законним способом, є власністю цих організацій.

Інформація, створена на кошти республіканського бюджету, є державною власністю. Інформація, що створюється на правах індивідуальної власності, може бути віднесена до державної власності у випадках передачі її на зберігання у відповідні банки даних, фонди або архіви на договірній основі.

Власник інформації має право призначати особу, яка здійснює володіння, використання і розпорядження інформацією, і визначати правила обробки інформації та доступ до неї, а також встановлювати інші умови по відношенню до інформації.

Стаття 50. Інформація як товар.

Інформаційна продукція і послуги органів інформації, а також підприємств, установ, організацій, окремих громадян, що займаються інформаційною діяльністю, являють собою товар.

Стаття 51. Інформаційна продукція.

Інформаційна продукція — це матеріалізований результат інформаційної діяльності, призначений для задоволення інформаційних потреб громадян, державних органів і громадських об'єднань, підприємств і установ.

Стаття 52. Інформаційна послуга.

Інформаційна послуга — це здійснення у визначеній законом формі інформаційної діяльності по доведенню інформаційної продукції до споживачів з метою задоволення їх інформаційних потреб.

РОЗДІЛ IV
УЧАСНИКИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ВІДНОСИН, ЇХ ПРАВА І ОБОВ'ЯЗКИ

Стаття 53. Учасники інформаційних відносин.

Учасниками інформаційних відносин є:

— споживачі інформації;

— автори (творці) інформації;

— аналітики інформації;

— поширювачі інформації;

— зберігачі (охоронці) інформації;

— власники, володільці і користувачі інформації.

Власниками, володільцями і користувачами інформації можуть бути громадяни, держава, підприємства, установи, організації, громадські об'єднання.

Право власності на інформацію, а також володіння і користування нею регулюється цим Законом, а також законами про власність та інтелектуальну власність.

Стаття 54. Права учасників інформаційних відносин.

Учасники інформаційних відносин мають право одержувати, виробляти, добувати, використовувати і поширювати інформацію в будь-якій формі і з використанням будь-яких засобів, крім випадків, передбачених законом.

Кожен учасник інформаційних відносин для забезпечення його прав, свобод і законних інтересів має право на одержання інформації:

— про діяльність органів державної влади;

— про діяльність народних депутатів;

— про діяльність органів місцевого самоврядування та місцевої адміністрації;

— про діяльність громадських об'єднань та інших організацій;

— про те, що стосується його особисто.

Стаття 55. Обов'язки учасників інформаційних відносин.

Учасники інформаційних відносин зобов'язані:

— поважати інформаційні права інших суб'єктів;

— використовувати інформацію у відповідності з законом або договором (угодою);

— забезпечувати додержання принципів інформаційних відносин, передбачених ст. 5 цього Закону;

— здійснювати заходи щодо доступу до інформації усіх одержувачів відповідно до умов, передбачених законом і договором (угодою) з власником, володільцем або користувачем інформації;

— зберігати її в належному стані протягом встановленого терміну і надавати іншим громадянам, юридичним особам або державним органам і громадським об'єднанням у передбаченому законом порядку одержання, використання і поширення;

— компенсувати шкоду, заподіяну при порушенні законодавства про інформацію.

За порушення порядку зберігання інформації винні громадяни і посадові особи несуть кримінальну, адміністративну, дисциплінарну або цивільно-правову відповідальність.

РОЗДІЛ V
ОХОРОНА ІНФОРМАЦІЇ. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ІНФОРМАЦІЮ

Стаття 56. Охорона права на інформацію.

Право на інформацію охороняється законом. Держава гарантує всім учасникам інформаційних відносин рівні права і можливості доступу до інформації.

Ніхто не вправі обмежувати права особи у виборі форм і джерел одержання інформації, за винятком випадків, передбачених законом.

Суб'єкт права на інформацію може вимагати усунення будь-яких порушень його права.

Забороняється вилучення друкованих видань, експонатів, документів із архівних, бібліотечних, музейних фондів та знищення їх з ідеологічних чи політичних міркувань.

Стаття 57. Неприпустимість зловживання правом на інформацію.

Інформація не може бути використана з метою, що завдає шкоди правам і свободам громадян.

Не підлягають розголошенню відомості, що становлять державну або іншу передбачену законодавством таємницю.

Не підлягають розголошенню відомості, що стосуються лікарської таємниці, грошових вкладів, усиновлення (удочеріння), листування, телефонних розмов і телеграфних повідомлень, крім випадків, передбачених Законом.

Використання і поширення інформації, що безпосередньо стосується особистого життя громадян, без їх на це згоди, не допускається.

Стаття 58. Державний контроль за режимом доступу до інформації.

Завдання контролю за режимом доступу до інформації полягає у забезпеченні додержання вимог законодавства про інформацію всіма державними органами, підприємствами, установами та організаціями, виключення необгрунтованого віднесення відомостей до категорії інформації з обмеженим доступом.

Державний контроль за дотриманням встановленого режиму таємності, обмежень доступу та захисту інформації здійснюється спеціальними органами, які визначають Верховна Рада України і Кабінет Міністрів України.

З питань порядку контролю Верховна Рада України може вимагати від урядових установ, міністерств, відомств звітів, які містять відомості про їх діяльність по забезпеченню інформацією зацікавлених осіб (кількість випадків відмов у наданні доступу до інформації із за-

значенням м...
мов; кількі...
вання засто...
обмеженого...
ремих видів...
лькість скар...
ні дії поса...
відмовили у...
формації, та...
заходи тощо...

**Стаття ...
ність за по...
давства про...**

Порушенн...
України про...
нуть за соб...
ну, цивільн...
ністративну...
відповідальн...
законодавст...

Відп...
шення зак...
формацію н...
ні у вчинен...
як:

— відмо...
відповідної...

— надан...
не відповід...

— несво...
інформації;

— навмі...
інформації;

— прим...
ширення а...
поширенню...
відмова ві...
ної інформа...

— зловж...
цією, ци...
що не відп...
ті, плямуют...
особи;

— вико...
рення інфо...
особистого...
нина б...
особою, ...
повідної ін...
док викона...
бових обов'...

— розго...
ної або ін...
охороняєть...
бою, що п...
таємницю;

— пору...
рігання інф...

— навм...
формації;

— необ...
сення окр...
мації до...
тей з обме...

**Стаття ...
женн... я...**

У разі...
правних д...
цим Закон...
садових о...
карженню...
му порядк...

Скарги...
дії подаю...
посадовим...
винні пос...
порядкова...

У разі н...
ги, подано...
ному поря...
на особа...
право оск...
вих осіб у...

**Стаття ...
матеріальн...
шкоди.**

У випад...
рушення ...
нам, підпр...
вам, орга...
ним орга...
або морал...
в цьому ...
ють її на...
суду. Роз...
визначаєт...

**...
МІ...
І...
Д...
СПІВ...
З ІНШИ...
І МІ...
ОРГА...
ГАЛУ...**

**Стаття...
формацій...**

Міжна...
діяльніст...

ПРО ІНФОРМАЦІЮ

ури, МВС,
ду у тих ви-
розголошен-
ати оператив-
и розсліду-
и право лю-
едливий та
овий розгляд
ювати загро-
доров'ю будь-
ю, яка стосу-
о життя гро-
, що станов-
трішньовідом-
респонденцію
ки, переписка
ми та інше),
'язані з роз-
у діяльності
сом прийняття
редумовлюють
ю, що не під-
енню згідно з
давчими чи
актами. Уста-
ернено запит,
вати для озна-
ент, якщо він
ацію, яка не
лошенню на
ативного акта
ої установи, а
ає запит, не
шувати питан-
таємничення.
Право власнос-
ію.
ості на інфор-
врегульовані
льні відносини
я, користуван-
ження інформа-
є об'єктом пра-
громадян, орга-
ичних осіб) і
рмація може
права власнос-
му обсязі, так і
володіння, ко-
розпоряджен-
формації по від-
об'єктів своєї
право здійсню-
законні дії.
виникнення
сті на інформа-
ня інформації
і за свій ра-
на створення
, що містить у
ереходу права
інформацію до
, створена кі-
мадянами або
особами, є ко-
асністю її твор-
і правила кори-
кою власністю
договором, ук-
к співвласника-
я, створена орга-
ридичними осо-
ридбана ними ін-
им способом, є
их організацій.
я, створена на
еспубліканського
державною влас-
рмація, що ство-
правах індивіду-
ності, може бути
о державної вла-
адках передачі її
ня у відповідні
, фонди або ар-
овірній основі.
інформації має
значати особу, яка
лодіння, викорис-
порядження ін-
і визначати пра-
ки інформації та
ні, а також вста-
інші умови по від-
до інформації.
Ю. Інформація як
ційна продукція і
ганів інформації,
підприємств, уста-

нов, організацій, окремих громадян, що займаються інформаційною діяльністю, являють собою товар.

Стаття 51. Інформаційна продукція.

Інформаційна продукція — це матеріалізований результат інформаційної діяльності, призначений для задоволення інформаційних потреб громадян, державних органів і громадських об'єднань, підприємств і установ.

Стаття 52. Інформаційна послуга.

Інформаційна послуга — це здійснення у визначеній законом формі інформаційної діяльності по доведенню інформаційної продукції до споживачів з метою задоволення їх інформаційних потреб.

РОЗДІЛ IV УЧАСНИКИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ВІДНОСИН, ЇХ ПРАВА І ОБОВ'ЯЗКИ

Стаття 53. Учасники інформаційних відносин.

Учасниками інформаційних відносин є:
— споживачі інформації;
— автори (творці) інформації;
— аналітики інформації;
— поширювачі інформації;
— зберігачі (охоронці) інформації;
— власники, володільці і користувачі інформації.

Власниками, володільцями і користувачами інформації можуть бути громадяни, держава, підприємства, установи, організації, громадські об'єднання.

Право власності на інформацію, а також володіння і користування нею регулюється цим Законом, а також законами про власність та інтелектуальну власність.

Стаття 54. Права учасників інформаційних відносин.

Учасники інформаційних відносин мають право одержувати, виробляти, добувати, використовувати і поширювати інформацію в будь-якій формі і з використанням будь-яких засобів, крім випадків, передбачених законом.

Кожен учасник інформаційних відносин для забезпечення його прав, свобод і законних інтересів має право на одержання інформації:
— про діяльність органів державної влади;
— про діяльність народних депутатів;
— про діяльність органів місцевого самоврядування та місцевої адміністрації;
— про діяльність громадських об'єднань та інших організацій;
— про те, що стосується його особисто.

Стаття 55. Обов'язки учасників інформаційних відносин.

Учасники інформаційних відносин зобов'язані:
— поважати інформаційні права інших суб'єктів;
— використовувати інформацію у відповідності з законом або договором (угодою);
— забезпечувати додержання принципів інформаційних відносин, передбачених ст. 5 цього Закону;
— здійснювати заходи щодо доступу до інформації усіх одержувачів відповідно до умов, передбачених законом і договором (угодою) з власником, володільцем або користувачем інформації;
— зберігати її в належному стані протягом встановленого терміну і надавати іншим громадянам, юридичним особам або державним органам і громадським об'єднанням у передбаченому законом порядку одержання, використання і поширення;
— компенсувати шкоду, заподіяну при порушенні законодавства про інформацію.

За порушення порядку зберігання інформації винні громадяни і посадові особи несуть кримінальну, адміністративну, дисциплінарну або цивільно-правову відповідальність.

РОЗДІЛ V ОХОРОНА ІНФОРМАЦІЇ. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ІНФОРМАЦІЮ

Стаття 56. Охорона права на інформацію.

Право на інформацію охороняється законом. Держава гарантує всім учасникам інформаційних відносин рівні права і можливості доступу до інформації.

Ніхто не вправі обмежувати права особи у виборі форм і джерел одержання інформації, за винятком випадків, передбачених законом.

Суб'єкт права на інформацію може вимагати усунення будь-яких порушень його права.

Забороняється вилучення друкованих видань, експонатів, документів із архівних, бібліотечних, музейних фондів та знищення їх з ідеологічних чи політичних міркувань.

Стаття 57. Неприпустимість зловживання правом на інформацію.

Інформація не може бути використана з метою, що завдає шкоди правам і свободам громадян.

Не підлягають розголошенню відомості, що становлять державну або іншу передбачену законодавством таємницю.

Не підлягають розголошенню відомості, що стосуються лікарської таємниці, грошових вкладів, усиновлення (удочеріння), листування, телефонних розмов і телеграфних повідомлень, крім випадків, передбачених Законом.

Використання і поширення інформації, що безпосередньо стосується особистого життя громадян, без їх на це згоди, не допускається.

Стаття 58. Державний контроль за режимом доступу до інформації.

Завдання контролю за режимом доступу до інформації полягає у забезпеченні додержання вимог законодавства про інформацію всіма державними органами, підприємствами, установами та організаціями, виключення необгрунтованого віднесення відомостей до категорії інформації з обмеженим доступом.

Державний контроль за дотриманням встановленого режиму таємності, обмежень доступу та захисту інформації здійснюється спеціальними органами, які визначають Верховна Рада України і Кабінет Міністрів України.

У порядку контролю Верховна Рада України може вимагати від урядових установ, міністерств, відомств звітів, які містять відомості про їх діяльність по забезпеченню інформацією заціkавлених осіб (кількість випадків відмов у наданні доступу до інформації із зазначенням мотивів таких відмов; кількість та обгрунтування застосування режиму обмеженого доступу до окремих видів інформації, кількість скарг на неправомірні дії посадових осіб, які відмовили у доступі до інформації, та вжиті щодо них заходи тощо).

Стаття 59. Відповідальність за порушення законодавства про інформацію.

Порушення законодавства України про інформацію тягнуть за собою дисциплінарну, цивільно-правову, адміністративну та кримінальну відповідальність, згідно з законодавством України.

Відп[illegible]льність [illegible] порушення законодавства про інформацію несуть особи, винні у вчиненні таких порушень як:
— відмова від надання відповідної інформації;
— надання інформації, що не відповідає дійсності;
— несвоєчасне надання інформації;
— навмисне приховування інформації;
— примушення до поширення або перешкодження поширенню чи безпідставна відмова від поширення певної інформації;
— зловживання інформацією, [illegible]ширення від[illegible]стей, що не відповідають дійсності, плямують честь і гідність особи;
— використання і поширення інформації стосовно особистого життя громадянина б[illegible]ого на згоди особою, [illegible] є влас[illegible]м відповідної інформації внаслідок виконання своїх службових обов'язків;
— розголошення державної або іншої таємниці, що охороняється законом, особою, що повинна охороняти таємницю;
— порушення порядку зберігання інформації;
— навмисне знищення інформації;
— необгрунтоване віднесення окремих видів інформації до категорії відомостей з обмеженим доступом.

Стаття 60. Право оскарження [illegible]янь службо[illegible] осіб.

У разі вчинення протиправних діянь, передбачених цим Законом, дії винних посадових осіб підлягають оскарженню в адміністративному порядку.

Скарги на неправомірні дії подаються органам чи посадовим особам, яким винні посадові особи підпорядковані.

У разі незадоволення скарги, поданої в адміністративному порядку, заінтересована особа (громадянин) має право оскаржити дії посадових осіб у судовому порядку.

Стаття 61. Відшкодування матеріальної та моральної шкоди.

У випадках, коли правопорушення завдають громадянам, підприємствам, установам, організаціям та державним органам матеріальної або моральної шкоди, винні в цьому особи відшкодовують її на підставі рішення суду. Розмір відшкодування визначається судом.

РОЗДІЛ VI МІЖНАРОДНА ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ. СПІВРОБІТНИЦТВО З ІНШИМИ ДЕРЖАВАМИ І МІЖНАРОДНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ В ГАЛУЗІ ІНФОРМАЦІЇ

Стаття 62. Міжнародна інформаційна діяльність.

Міжнародна інформаційна діяльність полягає в забезпеченні громадян, державних органів і громадських об'єднань, засобів масової інформації, підприємств, установ і організацій офіційною документованою або публічно оголошуваною інформацією про зовнішньополітичну діяльність України, про події та явища в інших країнах, а також цілеспрямованому поширенні за межами України державними органами і громадськими об'єднаннями, засобами масової інформації та громадянами інформації про події та явища в галузі політики, економіки, науки, освіти, культури, оборони, права, релігії, народознавства, інших відомостей, що складають у зовнішнього світу уявлення про державний устрій, звичаї, традиції народу, інтелектуальний, духовний та інший потенціал України.

Стаття 63. Міжнародні договори.

Державні органи і організації, що займаються інформаційною діяльністю і є юридичними особами, можуть безпосередньо здійснювати зовнішньоекономічну діяльність у власних інтересах, а також в інтересах індивідуальних і колективних споживачів, що ними обслуговуються і яким гарантується одержання зарубіжної інформації.

Міжнародне співробітництво в галузі інформації з питань, що являють взаємний інтерес, здійснюється на основі міжнародних договорів і угод, укладених Україною та юридичними особами, що займаються інформаційною діяльністю.

Створення і діяльність спільних організацій в галузі інформації за участю вітчизняних та іноземних юридичних осіб і громадян регулюється законодавством України.

Якщо міжнародним договором встановлені інші правила, ніж ті, які містяться в законодавстві України, що регулює відносини в галузі інформації, то застосовуються норми міжнародного договору, укладені Україною.

Стаття 64. Експорт та імпорт інформаційної продукції (послуг).

Експорт та імпорт інформаційної продукції та послуг здійснюється згідно з законодавством України про зовнішньоекономічну діяльність.

Стаття 65. Інформаційний суверенітет.

Уся інформація, що належить Україні, незалежно від змісту і форми, часу створення, місця знаходження і виду відображення, відноситься до її інформаційних ресурсів, які складають основу інформаційного суверенітету.

Стаття 66. Гарантії інформаційного суверенітету України.

Інформаційний суверенітет України забезпечується:

— правом власності України на інформаційні ресурси, що формуються за рахунок коштів бюджету;

— режимом доступу інших держав до інформаційних ресурсів України;

— експлуатацією інформаційних ресурсів України на основі рівноправного співробітництва з іншими державами.

Зауваження і пропозиції бажано надсилати до 12 червня 1992 року на адресу: Київ-19, вул. Грушевського, 5, Комісії Верховної Ради України з питань гласності та засобів масової інформації.

Жителів Криму протягом року «ощасливили» трьома референдумами. Спершу вони проголосували за автономну республіку як суб'єкт Союзного договору, потім за оновлений Союз і нарешті висловилися за незалежність України. Результати всіх трьох референдумів без особливих зусиль прогнозувалися заздалегідь. Люди казали «так» і сподівалися на краще життя. І ось тепер їх тягнуть до урн учетверте.

НЕЗА... ДУБЛЬ...

По суті, те, що відбувається нині тут, — це якась гра вузького кола осіб, що до болю затягнулася. Декорації та ролі в цьому спектаклі змінюються з такою швидкістю, що все це дійство викликає нервову втому і апатію.

Першим ідею кримської автономії висунув ще 1989 року колишній перший секретар обкому КПУ. Потім її підкинули демократам, а новий «перший» М. Багров виступав нібито проти. І раптом піраміда перевернулася. Комуністи перехопили ініціативу й почали проштовхувати «кримську» ідею. «Прокрутили» її на пленумі обкому і вже як свою винесли на обговорення чергової сесії облради. Навіщо? Верховна Рада України вже тоді була згодна встановити історичну справедливість. Та новим теоретикам автономії явно знадобилася масова підтримка народу.

Коли Україна оголосила незалежність, у Сімферополі пролунали заперечення: адже голосували за автономію як складову частину Союзу. А тепер, виходить, нас намертво підчепили до київського паровоза. Суверенна кримська ідея набула нового змісту. Біля будинку Верховної Ради КАРСР з'явилися намети голодуючих «афганців» із товариства «Баграм». Вимагали негайно прийняти закон про референдум і ще раз запитати в народу: з ким бути? Очолила акцію людина солідна — депутат ВР Криму Ю. Мєшков.

Поряд виросло ще одне наметове містечко. Альтернативну голодовку оголосили місцеві журналісти, що представляли кілька видань і цілу гаму національного спектра. Вимоги висунули протилежні: жодних провокацій напередодні всеукраїнського референдуму, мир і спокій.

Цікавий аналіз громадського настрою ми одержали в... шевській будці. Заглянули сюди в той момент, коли двоє поважних старих, відклавши інструмент, сіли перекурити. Сергій Аркаді-

йович — ас
ходженням,
Вітаутас Ю
з Естонії. Об
себе кримчан
ють, що п
національніст
кого відноше
кої долі. Во
мала б, та
у старих, що
дуже хочеть
населення
лося один в
дило різниц
чи кольорі в
— Мабуть
чогось се
помітили, —
щення Вітау
— А все
по чоботях.
взуття прино
ве. То каб
хи, то блис
ся. А так –
що приносят
кадійович
ка зразків
лох. Узяв
кий утиль,
думаю: «Ко

род взули
подій». Ш
діть за рі
За ро
Республіка
Криму (РІ
писи прих
го референ
ність півос
У штабі
ли, що ре
танній і рі
Ясна річ,
що окопал
Це, мовля
шись з к
елітою, га
«Що дав
номного п
блакитним
запитувал
публіканц
«Потік об
цій, загал
подарськи
нал — ку
зовнішньо
ми — рес
не в Києв
ти Крим
просторі
ляв, робл
лонію, а
тономії на
речити. І
що на пі
вже не
«То чи
з цього
самі «кр
ли нас де
РРК.
Ще од
кого па
йшла вже
тисяч пр
каво: на
канський
ким пра
було зр
дальшом
суверенн
ховують
ніших п
кова по
ція пр
те, що
благосло
ки ділов
не секре
—Так
публікан
голова
«Імпекс-
лерій
мо на
думу х
На п

ГОЛОС України

О

...вів таких від-
...та обгрунту-
...ння режиму
...тупу до ок-
...формації, кі-
...а неправомір-
...х осіб, які
...ступі до ін-
...иті щодо них

**Відповідаль-
...ння законо-
...формацію.**

...законодавства
...формацію тяг-
...дисциплінар-
...авову, адмі-
...кримінальну
..., згідно з
... України.

...сть ... пору-
...вства про ін-
...ь особи, вин-
...ких порушень

...від надання
...формації;
...нформації, що
...йсності;
...не надання

...приховування

...ння до по-
...решкодження
... безпідставна
...ширення пев-

...ння інформа-
...я від... тей,
...ають ...снос-
...сть і гідність

...ання і поши-
...ції стосовно
...тя громадя-
...на згоди
...ласн... м від-
...мації внаслі-
...своїх служ-
...;
...ння держав-
...таємниці, що
...аконом, осо-
...а охороняти

...порядку збе-
...ції;
...знищення ін-

...оване відне-
...видів інфор-
...горії відомос-
...им доступом.

**Право оскар-
...ужбо... осіб.**
...ення проти-
... передбачених
...ії винних по-
...підлягають ос-
...міністративно-

... неправомірні
... органам чи
...собам, яким
... особи під-

...оволення скар-
... адміністратив
... заінтересова-
...мадянин) має
...ти дії посадо-
...вому порядку.

**Відшкодування
...а моральної**

... коли правопо-
...ють громадя-
...ствам, устано-
...ям та держав-
... матеріальної
... шкоди, винні
... відшкодову-
...ставі рішення
... відшкодування
...удом.

**...ІЛ VI
...РОДНА
...РМАЦІЙНА
...НІСТЬ.
...ТНИЦТВО
...ДЕРЖАВАМИ
...РОДНИМИ
...АЦІЯМИ В
...ФОРМАЦІЇ**

**Міжнародна ін-
...іяльність.**
... інформаційна
...лягає в забез-

печенні громадян, державних органів і громадських об'єднань, засобів масової інформації, підприємств, установ і організацій офіційною документованою або публічно оголошуваною інформацією про зовнішньополітичну діяльність України, про події та явища в інших країнах, а також цілеспрямованому поширенні за межами України державними органами і громадськими об'єднаннями, засобами масової інформації та громадянами інформації про події та явища в галузі політики, економіки, науки, освіти, культури, оборони, права, релігії, народознавства, інших відомостей, що складають у зовнішнього світу уявлення про державний устрій, звичаї, традиції народу, інтелектуальний, духовний та інший потенціал України.

Стаття 63. Міжнародні договори.

Державні органи і організації, що займаються інформаційною діяльністю і є юридичними особами, можуть безпосередньо здійснювати зовнішньоекономічну діяльність у власних інтересах, а також в інтересах індивідуальних і колективних споживачів, що ними обслуговуються і яким гарантується одержання зарубіжної інформації.

Міжнародне співробітництво в галузі інформації з питань, що являють взаємний інтерес, здійснюється на основі міжнародних договорів і угод, укладених Україною та юридичними особами, що займаються інформаційною діяльністю.

Створення і діяльність спільних організацій в галузі інформації за участю вітчизняних та іноземних юридичних осіб і громадян регулюється законодавством України.

Якщо міжнародним договором встановлені інші правила, ніж ті, які містяться в законодавстві України, що регулює відносини в галузі інформації, то застосовуються норми міжнародного договору, укладені Україною.

Стаття 64. Експорт та імпорт інформаційної продукції (послуг).

Експорт та імпорт інформаційної продукції та послуг здійснюється згідно з законодавством України про зовнішньоекономічну діяльність.

Стаття 65. Інформаційний суверенітет.

Уся інформація, що належить Україні, незалежно від змісту і форми, часу створення, місця знаходження і виду відображення, відноситься до її інформаційних ресурсів, які складають основу інформаційного суверенітету.

Стаття 66. Гарантії інформаційного суверенітету України.

Інформаційний суверенітет України забезпечується:

— правом власності України на інформаційні ресурси, що формуються за рахунок коштів бюджету;

— режимом доступу інших держав до інформаційних ресурсів України;

— експлуатацією інформаційних ресурсів України на основі рівноправного співробітництва з іншими державами.

Зауваження і пропозиції бажано надсилати до 12 червня 1992 року на адресу: Київ-19, вул. Грушевського, 5, Комісії Верховної Ради України з питань гласності та засобів масової інформації.

НЕЗАЛЕЖНІСТЬ: ДУБЛЬ ЧЕТВЕРТИЙ

Жителів Криму протягом року «ощасливили» трьома референдумами. Спершу вони проголосували за автономну республіку як суб'єкт Союзного договору, потім за оновлений Союз і нарешті висловилися за незалежність України. Результати всіх трьох референдумів без особливих зусиль прогнозувалися заздалегідь. Люди казали «так» і сподівалися на краще життя. І ось тепер їх тягнуть до урн учетверте.

По суті, те, що відбувається нині тут, — це якась гра вузького кола осіб, що до болю затягнулася. Декорації та ролі в цьому спектаклі змінюються з такою швидкістю, що все це дійство викликає нервову втому і апатію.

Першим ідею кримської автономії висунув ще 1989 року колишній перший секретар обкому КПУ. Потім її підкинули демократам, а новий «перший» М. Багров виступав нібито проти. І раптом піраміда перевернулася. Комуністи перехопили ініціативу й почали проштовхувати «кримську» ідею. «Прокрутили» її на пленумі обкому і вже як свою винесли на обговорення чергової сесії облради. Навіщо? Верховна Рада України вже тоді була згодна встановити історичну справедливість. Та новим теоретикам автономії явно знадобилася масова підтримка народу.

Коли Україна оголосила незалежність, у Сімферополі пролунали заперечення: адже голосували за автономію як складову частину Союзу. А тепер, виходить, нас намертво підчепили до київського паровоза. Суверенна кримська ідея набула нового змісту. Біля будинку Верховної Ради КАРСР з'явилися намети голодуючих «афганців» із товариства «Баграм». Вимагали негайно прийняти закон про референдум і ще раз запитати в народу: з ким бути? Очолила акцію людина солідна — депутат ВР Криму Ю. Мєшков.

Поряд виросло ще одне наметове містечко. Альтернативну голодовку оголосили місцеві журналісти, що представляли кілька видань і цілу гаму національного спектра. Вимоги висунули протилежні: жодних провокацій напередодні всеукраїнського референдуму, мир і спокій.

Цікавий аналіз громадського настрою ми одержали в... шевській будці. Заглянули сюди в той момент, коли двоє поважних старих, відклавши інструмент, сіли перекурити. Сергій Аркадійович — ассірієць за походженням, його колега Вітаутас Юстіно — родом з Естонії. Обидва вважають себе кримчанами і запевняють, що ще рік-два тому національність не мала такого відношення до людської долі. Вона й тепер не мала б, та таке враження у старих, що комусь, видно, дуже хочеться, щоб тутешнє населення пильно вдивлялося один в одного і знаходило різницю в розрізі очей чи кольорі волосся.

— Мабуть, бояться, щоб чогось серйознішого не помітили, — робить припущення Вітаутас.

— А все й так видно... по чоботях. Раніше нам взуття приносили майже нове. То каблук стерся трохи, то блискавка розійшлася. А так — річ. А тепер що приносять? — Сергій Аркадійович демонструє кілька зразків. — Самий мотлох. Узяв якось до рук такий утиль, повертів та й думаю: «Коли вже так народ взули, то чекай нових подій». Що й сталося. Підіть за ріг, самі побачите...

За рогом представники Республіканського руху Криму (РРК) збирали підписи прихильників чергового референдуму за незалежність півострова.

У штабі РРК нам заявили, що референдум — останній і рішучий бій. З ким? Ясна річ, з партократами, що окопалися на півострові. Це, мовляв, вони, змовившись з київською керівною елітою, гальмують реформи. «Що дав Криму рік автономного плавання під жовто-блакитним вітрилом?» — запитували нас лідери республіканців. І відповіли: «Потік обіцянок і декларацій, загальний розрив господарських зв'язків і як фінал — купонну ізоляцію від зовнішнього світу». Ні, якщо ми — республіка, то тут, а не в Києві вирішувати, бути Кримові в рубльовому просторі чи ні. З нас, мовляв, роблять покірливу колонію, а Верховна Рада автономії навіть не сміє заперечити. І ось домовчалися, що на півострів претендує вже не один, а два хазяї. «То чи не час запитати, що з цього приводу думають самі «кримчани»? — підвели нас до висновку в штабі РРК.

Ще одна модель кримського патріотизму, що знайшла вже близько ста сорока тисяч прихильників. Що цікаво: народився республіканський рух під андріївським прапором. Та вже тоді було зрозуміло, що в подальшому передбачається суверенний варіант. Не приховують тут і далекоглядніших планів: власна податкова політика, зелена вулиця приватному бізнесу. І те, що курс, узятий РРК, благословляють представники ділового світу, — також не секрет.

— Так, ми фінансуємо республіканський рух, — сказав голова правління асоціації «Імпекс-55» — «Крим» Валерій Аверкін. — І виділимо на проведення референдуму хоч мільйон.

На політичну арену вийшли кримські бізнесмени. Здається, сталося те, чого так боялися демократи: капітал заявив про своє право боротися за владу. Очевидно, розмірковувати про те, добре це чи погано, пізно. Із нечисленного товариства воїнів-афганців «Баграм», зрозуміло, не без підтримки зацікавлених сил виросла могутня організація РРК. Вона знайшла не тільки вдалу нішу в політиці, а й впливових спонсорів. До речі, 35 звільнених працівників руху в 14 первинних організаціях оплачуються аж ніяк не за рахунок членських внесків. Республіканців намагалися, було, звинувачувати, що підгодовуються вони з тіньової казни колишньої компартії. Ті стали вимагати доказів. Але їх у обвинувачів не знайшлося! Поки що? Судовий процес, що обіцяв стати сенсаційним, так і не відбувся. А асоціація «Імпекс-55» — «Крим», відбивши атаку, пішла далі. На її запрошення в Криму попрацювала група провідних московських економістів і залишила досить оптимістичний документ. З нього випливає, що півострів спроможний прогодувати не тільки себе, а мало не пів-України. Може, й так, але такі розрахунки має будь-який регіон. Усі ми, якщо гарненько порахувати, з'ясовується, страшенно багаті. Та тільки без гуманітарної тушонки чомусь не обходимося. В РРК вважають, що варто лише провести економічні реформи... А чекати їх від кримського уряду — це із сфери фантастики.

Така оцінка небезпідставна. Рік Верховна Рада республіки нічого не робила. Ще восени деякі депутати дозволили собі засумніватися в компетентності свого верховного органу. Тоді керівництво ВР в черговий раз кивнуло на Київ: тримають, мовляв, у цупких руках. Проте тут відбувається й справді щось фантастичне. Депутат Юрій Комов, один із тих, хто сумнівається, пише запит до столиці України з пропозицією роз'яснити, чи існує можливість розмежувати повноваження і самостійно вирішувати долю півострова? І отримує збентежену відповідь: усе в ваших руках. Самі, мовляв, не розуміємо, чого ви чекаєте. Сенсаційний папір Комов передав до президії, де його благополучно поховали. І підозри щодо некомпетентності відразу відпали. Виникли інші: а чи не притримується кримський паровоз керівною верхівкою до того моменту, коли стрілки встановлять у бажаному напрямку?

Проти ідеї четвертого референдуму виступає могутня опозиція. До неї входять Меджліс, який представляє інтереси кримських татар, Рух і кілька рухів, що об'єднують російськомовне населення. Проте політична боротьба сьогодні вимагає не лише ідей, а й грошей. А ось їх і немає. Як не крути, а РРК та його союзники сильніші, і черговий референдум по Криму відбудеться. Його результати передбачити нескладно. Наслідки — також. До влади можуть прийти зовсім не ті, кого нині називають демократами. Частина нинішнього апарату, що вціліє, зміцнить своє становище. Навряд чи простим людям вмить стане краще жити. Тоді, для того, щоб утримати владу, доведеться створювати образ нового ворога.

Одним словом, такі прийоми в Криму пройшли випробування часом. Спершу населенню підкинули кримськотатарську проблему. Зволікали з пропискою, з виділенням землі, неодноразово зіштовхували лобами місцевих жителів і репатріантів. Узаконювали навіть акти вандалізму. Районні Ради не раз позбувалися самобуду з допомогою бульдозерів. Іноді їхню роль виконувала «патріотично» настроєна юрба. Міліція відсікала кримських татар, а бульдозери руйнували їхні тимчасові житла. Водночас оперативно роздавали ділянки під дачі. Образ ворога спрацював: брали землю навіть ті, кому вона не потрібна. Щоб татарам не дісталася!

З часом цю платівку почало заїдати. Міфи про войовничість нових сусідів виявилися перебільшеними. До того ж невдовзі з'ясувалося, що продукти зникли не тому, що їх з'їли переселенці. Повертаючись на батьківщину, вони поводилися мирно. Нових мешканців зі своїх будинків не виганяли. А коли вдавалося купити або побудувати житло, швидко обзаводилися господарством. Почали завалювати базари овочами, м'ясом. Та влаштуватися на своїй споконвічній батьківщині вдалося поки що не багатьом. А тому на їхню долю випало терпіти й домагатися свого.

...Дорогою із Сімферополя ми зупинилися на околиці села Чистенька, біля землянки, над якою майорів кримськотатарський прапор. Кілька місяців в умовах, близьких до середньовічних, тут живуть люди. Старі й зовсім юні, вони добровільно покинули обжиті будинки по всьому світу і приїхали відроджувати свою історію. У них немає грошей на належне харчування, немає прописки, отже — і роботи. У землянці архітектори, будівельники, вчителі, юристи, продавці, кухарі — усі, хто сповнений сил і бажання зробити життя кращим... Всю зиму вони туляться біля вогню і чекають, коли політики закінчать свої глобальні справи і, можливо, згадають про безпритульних репатріантів. Сервер Едемов ніби за старшинну в татарському пікеті. Він весь час показував долоні і питав тільки одне: коли ці руки трудитимуться. Він запитував, але відповіді, схоже, вже не чекав.

**Володимир КОСЯК,
Юрій КУЛІБАБА,**
власні кореспонденти «Комсомольской правды».

ВИЩА ШКОЛА З ПРИВАТИЗАЦІЇ

Науково-дослідний економічний інститут Мінекономіки України, Спілка орендарів і підприємців України, Асоціація сприяння розвитку економіки регіонів України організували постійно діючу Вищу школу з приватизації для підприємств і організацій, спеціалістів та працівників регіональних органів управління, місцевих органів приватизації і самоврядування, приватизаційних комісій різного рівня.

До проведення занять залучаються провідні спеціалісти Фонду державного майна, міністерств та держкомітетів, народні депутати України, відомі вчені і спеціалісти, які займаються проблемами приватизації на професійному рівні.

У програмі — лекції, ділові ігри, консультації, індивідуальні заняття. Слухачі забезпечуються методичними матеріалами і законодавчими актами з роздержавлення і приватизації власності.

Навчання проводиться потоками по 50 осіб, термін навчання — 5 днів.
Про початок занять буде повідомлено додатково.

У вартість навчання — 5440 крб. (з урахуванням податків) входять оплата готелів, одноразове харчування (обід).

Плату за навчання перераховувати на розрахунковий рахунок 700161602/345537 в Укрстромбанку в ОПЕРУ Республіканського Національного банку України, м.Київ, МФО 300001, одержувач — Асоціація АСЕК.

Заявки надсилати на адресу:
252103, Київ-103, бульв.Дружби народів, 28, к.729.

Довідки по тел.:
269-59-98, 294-61-14, 296-49-96, 269-31-82.

THE CENTRAL EUROPEAN UNIVERSITY
in Prague

Welcomes Applications for a One-Year Post-Graduate Programme in

EUROPEAN STUDIES

14 September 1992- 5 June 1993

The European Studies Program is an interdisciplinary course of study on contemporary and future political, social, economic and cultural developments in Europe. It emphasizes the role of Central and Eastern Europe in the context of increasing European integration and the unification of the European Community. In-depth studies in specific academic disciplines can be pursued through professional seminars and research.

The purpose of the program is to give students a broad "European education," and to open up wider possibilities for their future careers either at the university or in international organisations. European Studies will focus on the following areas:

- European history and civilisation
- European political structures and democracy
- Economic and political transition of Central and Eastern Europe
- Integration of Western Europe and its prospects for Central and Eastern Europe

There will be a study trip to European organisations in Brussels. The program provides an opportunity to study in English with other European students in a challenging field for the future.

Accepted candidates from Central and Eastern Europe will receive a stipend of $75 per month plus a monthly food allowance, along with free lodging and travel to and from their home countri[es]. Students from the West are required to pay $8,000 for the year which includes tuition and accommo[dation] fees.

Requirements:

1. Completion of a first university degree in the social sciences
2. Good command of English (TOEFL exam is an advantage)
3. Strong interest in the field

APPLICATION DEADLINE: 15 JUNE 1992

For more information and application forms contact: Educational Advising Center (room 246), 64 Volodimirska Street, Kiev State University.. Apply on Mondays, Thursdays from 13:00 to 17:00 and on Wednesday, Fridays from 10:00 to 15:00.

НАДЕЖНОСТЬ — НАШ ДЕВИЗ!

Восточно-Украинская региональная ассоциация международных автомобильных перевозчиков (ВУР АСМАП)

Своевременно, в указанный срок, с надежной гарантией сохранности от ворот вашей фирмы до базы партнера (заказчика) без перегрузок и переоформлений, по ценам ниже среднеевропейских ВУР АСМАП доставит груз в ЛЮБУЮ ТОЧКУ ЕВРОПЫ.

Мы станем надежным связующим звеном с вашими сегодняшними и завтрашними зарубежными партнерами.

Долгосрочное взаимовыгодное сотрудничество с ВУР АСМАП — залог вашего успеха. Ассоциация располагает автомобилями и полуприцепами производства Швеции, Германии, Франции, которые отвечают мировым стандартам.

С предложениями обращаться по телефонам: 29-74-34, 27-36-07, 27-26-64.
Телефакс 29-36-63, 27-69-83.
Телетайп 125757 КОДРЫ. 125110 УТРО
Телекс 331 037 BLAGO SU 311 031 PASAG SU

Общество «Знание» Украины проводит в г. Киеве 9—10 июня 1992 г. научно-практический семинар «ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ПРЕДПРИЯТИЙ И ГРАЖДАН В УСЛОВИЯХ ГОСУДАРСТВЕННОЙ НЕЗАВИСИМОСТИ УКРАИНЫ. ИНОСТРАННЫЕ ИНВЕСТИЦИИ НА ТЕРРИТОРИИ УКРАИНЫ».

ЗАЯВКУ можно сделать по телефонам: 227-15-60, 227-37-86.

Фірма «Слід і К°»

ЙДУЧИ ПО НАШОМУ СЛІДУ, ВИ ПРИДБАЄТЕ

за безготівковим розрахунком зі складів у Києві:

- калькулятори бухг. 12-розр. «Е» (аналог «Citizen-888») 4600 крб.
- калькулятори бухг. 10-розр. з друком «Citizen CX-5[...] 6900 крб.
- калькулятори бухг. 10-розр. з друком «Casio HR-100T» 9900 крб.
- електродуховки «СМОТРИЧ» з об'ємом 15 куб. дм 1580 крб.
- електрочайники розмальовані сувенірні, місткість — 2 л. 1180 крб.
- телевізори «ШИЛЯЛІС»-42ТЦ-401 ДІ (Литва) 21500 крб.
- телевізори «TAURAS»-51TC-495 DI P (Литва) 23000 крб.
- курточки дитячі (Китай) 1500 крб.
- холодильники «NORD»-226 (225) трикамерні 32000 крб.

м. Київ, Фірма «Слід і К°».
тел: (044) 213-87-49.

Фірма "МАРКЕТ" ЦССД

пропонує
цікаву подорож у:
ТУРЕЧЧИНУ — (Стамбул) 4 дні,
ГРЕЦІЮ — (Афіни) 5 днів,
СІРІЮ — (Дамаск) 5 днів,
ІТАЛІЮ, ФРАНЦІЮ — вересень.
Швидко, вигідно (літак, двомісні номери, напівпансіон);
ПОЛЬЩУ — 3 дні (поїзд).

Наша адреса:
вул.Грушевського, 7, кімн.101.
Тел.: 293-69-63, 293-04-54.
Тел.442-97-14, 443-65-81.

ПРОИЗВОДСТВЕННАЯ ФИРМА БЕЛАВТОГАЗ ЗАКЛЮЧАЕТ ДОГОВОРА НА:

переоборудование грузового автотранспорта для работы на газовом топливе (сжатый или сжиженный газ);

переоборудование легковых автомобилей для работы на сжиженном газе;

проведение технического обслуживания и текущего ремонта всех автомобилей семейства МАЗ и прицепной к ним техники;

диагностику и регулирование работы дизельной топливной аппаратуры отечественных и импортных двигателей на стенде фирмы «БОШ»;

предлагаем сотрудничество по открытию филиала в регионе с целью переоборудования автомобилей на газовое топливо.

Наш адрес: 220024, г. Минск, п/у Колядичи, ул. Бабушкина, 33.
Тел. 36-01-12, 36-93-78.
Телетайп 300433 СОРГА
Телекс 252436, факс (172) 36-73-21.

ДО ВІДОМА ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ ТА ІНШИХ ГАЛУЗЕЙ

Науково-виробниче підприємство «Електрокон» пропонує чоловічий, жіночий та дитячий одяг із США за зниженими цінами і такий, що був у вжитку, для будь-якої пори року (на вагу).

Мінімальна норма відпуску — один тюк в оригінальній упаковці вагою 120—130 кг.

Вартість одного кілограма — 460 крб.

Оплата по безготівковому розрахунку по факту у Львові. Для приватних осіб оплата за готівку у купонах.

Контактний телефон: 33-71-11.

Адреса офісу: м. Львів, 290632, вул. О. Степанівни, дім 35-А.

ПОНЕДІЛОК

1 ЧЕРВНЯ

УТ—1

8.00 УТН.
8.10 Фільм-опера «Лючія ді Ляммермур».
9.40 Джокер. Ігрова програма для молоді.
10.20 Художній фільм «Три плюс два».
11.55 Кубок України з футболу. «Металіст» — «Чорноморець». У перерві — 12.40 УТН.
16.00 УТН.
16.05 Для дітей. Веселка.
17.05 Документальний фільм «Вони стоять переді мною» («Укркінохроніка»).
17.35 Сьогодні — Міжнародний день захисту дітей. Канал «Д».
18.35 Робітня. Творчий портрет Марфи Тимченко.
19.00 УТН.
19.10 Мультфільм «Бременські музиканти».
19.30 Авансцена. Роздуми з приводу.
20.30 На добраніч, діти!
21.00 ДНІПРО. Інформаційна програма.
21.40 До Днів культури Франції в Україні. Виступ посла Франції в Україні.
21.50 Кінопрограма.
22.15 Художній фільм «Баламут».
23.40 УТН.
23.55 Вперше на екрані УТ. Кінофільм «Посилка для Маргарет Тетчер».

І КАНАЛ. ОСТАНКІНО

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.50 Ранкова гімнастика.
8.00 Новини.
8.20 Документальний телефільм «У пошуках загубленого часу».
8.40 «Казка про мертву царівну і сімох богатирів». Мультфільм.
9.10 Театр-92. «Наврyз».
10.10 Брейн-ринг.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
13.10 Телемікст.
13.55 Блокнот.
14.00 Новини.
14.25 Це було... було...
14.40 «Закохана рибка». Художній телефільм.
15.55 Народні казки і притчі різних країн.
16.05 Асоціація дитячого ТБ представляє: «Чаборок».
16.45 Зазирнемо у майбутнє.
17.00 Новини.
17.20 НЕП.
17.45 Футбольний огляд.
18.10 Вперше на телеекрані. Художній фільм «Це було біля моря...».
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 «Нова студія» представляє «Прес-клуб». У перерві — 23.00 Новини.
0.00 «Закохана рибка». Художній телефільм.

КАНАЛ «РОСІЯ» І ПЕРЕДАЧІ УТ—2

7.00 Вісті.
7.20 Година ділових людей.
8.20 Італійська мова.
8.50 Перший тайм.
9.05 Дозвілля. «Під знаком Риб».
9.20 ТрансРосефір.
9.50 Мульти-пульти.
10.00 Ойкумена.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
15.00 Там-там новини.
15.15 Дитяча година (з уроком німецької мови).
16.15 Евангеліє в наші дні.
16.45 ТІНКО.
17.00 ТрансРосефір. «Чорно-білий літопис «Світлої».
17.50 Ази кар'єри.
18.05 Київська панорама.*
18.25 Телебіржа інформує.*
18.45 Телефільм «Прага. Дощ та сонце».*
19.00 Вісті.
19.20 Свято кожен день.
19.30 К-2 представляє...
20.20 Документальний фільм.
20.45 Каслинський гран-прі.
21.00 П'яте колесо.
21.55 Реклама.
22.00 Вісті. Астрологічний прогноз.
22.20 П'яте колесо.
23.10 Театральний роз'їзд. «Марк Твен-шоу Михайло Черняк».
23.50 Відкритий чемпіонат Франції з тенісу.

* Передачі II програми УТ.

ВІВТОРОК

2 ЧЕРВНЯ

УТ—1

8.00 З ВОСЬМОЇ ДО ДЕВ'ЯТОЇ. Інформаційно-музична програма.
9.00 «Чорне коло». Телевистава.
10.15 Доброго вам здоров'я.
10.45 Художній фільм «Пізня ягода».
12.10 УТН.
12.25 Фільм-опера «Комедіанти».
16.00 УТН.
16.05 Старти надій.
16.35 Музичний фільм «Відображення».
17.05 Терпсіхора-92. Танцює молодь Кіровоградщини.
17.50 «Створи себе». Науково-популярний фільм («Київнаукфільм»).
18.00 Художня панорама. Одеський художник А. Алікберов.
18.50 УТН.
19.00 Урочисте відкриття Днів культури Франції в Україні. Трансляція з Національного академічного театру опери та балету України імені Т. Г. Шевченка.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 ДНІПРО. Інформаційна програма.
21.40 Ай Пі Київ інформує.
21.45 Дні культури Франції в Україні. Художній фільм «Франкенштейн-90». (Франція).
23.20 УТН.
23.35 Нон-стоп рандеву. Молодіжна програма.

І КАНАЛ. ОСТАНКІНО

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.50 Ранкова гімнастика.
8.00 Новини.
8.20 Художній телефільм «Багаті теж плачуть».
8.50 Мультфільми.
9.25 «Це було біля моря...». Художній фільм.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
13.35 Погляд з провінції. Повинні вижити.
14.00 Новини.
14.25 Уроки Ольги Іванової.
14.40 Народні мелодії.
14.55 «Дубровський». Художній телефільм за повістю О. Пушкіна. 1 серія.
16.00 Відпочивай.
16.15 Дитячий музичний клуб.
17.00 Новини.
17.20 «День землі». Міжнародна екологічна програма.
17.35 Концерт ансамблю «Російська Північ».
18.05 Політична кухня.
18.35 Прем'єра художнього телефільму «Багаті теж плачуть».
19.00 Тема.
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.35 «КТВ-1 і канал Франс Інтернасіональ» представляють прем'єру художнього телефільму «Доктор Тейран». 1 серія. (Франція).
22.10 Фермата.
23.00 Новини.
23.25 Міжнародний фестиваль популярного естрадного танцю «Білий собака-91».
0.25 «Дубровський». Художній телефільм. 1 серія.

КАНАЛ «РОСІЯ» І ПЕРЕДАЧІ УТ—2

7.00 Вісті.
7.20 Французька мова. 1 рік.
7.50 Дозвілля. Авто.
8.05 Французька мова. 2 рік.
8.35 Дитяча година.
9.35 Наш сад.
10.05 Візаві.
10.35 Відкритий чемпіонат Франції з тенісу.
11.05 «Монолог». Художній фільм.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
15.00 Там-там новини.
15.15 «Дитячі мрії». Прем'єра фільму. 5 серія.
15.35 Мульти-пульти.
15.45 Християнська програма
16.45 Простір+.
16.45 ТІНКО.
17.00 Кубок Росії з легкої атлетики.
17.40 Кримінальні вісті.
18.00 НА П'ЯТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.*
19.30 Прем'єра художнього телефільму «Санта-Барбара». 50 серія.
20.20 Гра «Суперприз «Надія».*
20.40 Студія «1 грудня».*
22.00 НА П'ЯТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.*

СЕРЕДА

3 ЧЕРВНЯ

УТ—1

8.00 З ВОСЬМОЇ ДО ДЕВ'ЯТОЇ.
9.00 Дні культури Франції в Україні. Художній фільм «Франкенштейн-90» (Франція).
10.35 Музичний фільм «Співає народна артистка України Гізела Ципола».
11.15 Науково-популярний фільм «Мовою серця». («Київнаукфільм»).
11.45 Звучать народні пісні.
12.00 УТН.
12.15 Підсумки телемарафону «Дзвони Чорнобиля».
16.00 УТН.
16.05 Для дітей «Веселка».
16.35 Грає квартет імені М. Лисенка.
17.15 Театральний фестиваль «Відродження».
18.45 Любителям хореографії. Фрагменти з балету «Ромео і Юлія».
19.00 УТН.
19.10 Перспектива. Комерційна передача.
19.30 З концертів міжнародного фестивалю «Віртуози». Грає ансамбль «Київська камерата».
20.30 АКЦЕНТИ.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 ДНІПРО.
21.40 Ай Пі Київ інформує.
21.45 Дні культури Франції в Україні. Художній фільм «Чарівна обманщиця».
23.25 УТН.
23.40 Джокер. Ігрова програма для молоді.

І КАНАЛ. ОСТАНКІНО

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.50 Ранкова гімнастика.
8.00 Новини.
8.20 «Багаті теж плачуть». Художній телефільм.
9.10 Документальний телефільм «Майстер».
9.25 «Доктор Тейран». Художній телефільм. 1 серія.
11.00 Новини.
13.10 Телемікст.
13.55 Блокнот.
14.00 Новини.
14.05 Сьогодні і тоді.
14.25 «Дубровський». Художній телефільм. 2 серія.
16.00 Рок-макс.
17.00 Новини.
17.20 День землі. Міжнародна екологічна програма.
17.35 Сільські хроніки.
18.05 Прем'єра художнього телефільму «Багаті теж плачуть».
18.30 Зустріч в Концертній студії Останкіно з письменником В. Войновичем.
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 Художній телефільм «Доктор Тейран». 2 серія.
22.15 Документальний телефільм «Фантазії на тему Фаберже».
22.25 Росія — Італія. Футбольний матч-концерт зірок естради. У перерві — 23.00 Новини.
23.50 Прем'єра документального телефільму «Півострів Таймир».
0.25 «Дубровський». Художній телефільм. 2 серія.

КАНАЛ «РОСІЯ» І ПЕРЕДАЧІ УТ—2

7.00 Вісті.
7.20 Німецька мова. 1 рік.
7.50 Дозвілля.
8.05 Німецька мова. 2 рік.
8.35 «Дитячі мрії». Фільм. 5 серія.
8.55 Мульти-пульти.
9.05 Телеасамблея.
9.55 Каслинський гран-прі.
10.05 Момент істини.
11.00 Відкритий чемпіонат Франції з тенісу.
11.50 «Санта-Барбара». Художній телефільм. 50 серія.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
15.00 Там-там новини.
15.15 «Морозко». Художній фільм.
16.35 Мульти-пульти.
16.45 ТІНКО.
17.00 ТрансРосефір.
17.45 Версія.
18.00 НА П'ЯТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.*
19.25 Гра «Суперприз «Надія».*
19.30 Прем'єра художнього телефільму «Санта-Барбара». 51 серія.
20.20 Київська панорама.*
20.40 Ай Пі Київ інформує.*
20.50 НА П'ЯТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.*

ЧЕТВЕР

4 ЧЕРВНЯ

УТ—1

8.00 З ВОСЬМОЇ ДО ДЕВ'ЯТОЇ. Інформаційно-музична програма.
9.00 Дні культури Франції в Україні. Художній фільм «Чарівна обманщиця».
10.40 Надвечір'я. Передача для людей старшого віку.
11.35 «Моцарт і Сальєрі». Вистава Одеського театру опери та балету.
12.15 УТН.
16.00 УТН.
16.05 Сонячне коло.
16.35 Науково-популярний фільм «Микола Куліш».
17.05 Республіканська фізико-математична школа. Як математика вивчає випадкові явища.
17.35 Дні культури Франції в Україні. Симфонічні твори французьких композиторів. Виконує симфонічний оркестр Луганської філармонії.
18.00 Документальний фільм «Галактіонович». («Укркінохроніка»).
18.15 На допомогу школі. Поезія Пушкіна в музиці.
19.00 УТН.
19.10 Мультфільм «КОАДП». 1 і 2 серії.
19.30 До Днів культури Франції в Україні. Науково-популярний фільм «Школа спектраналізу».
20.00 У єдності — свобода. Письменник Олександр Де (Англія).
20.30 АКЦЕНТИ.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 ДНІПРО. Інформаційна програма.
21.40 Хроніка МВС.
21.50 Молодіжна студія «Гарт».
23.50 УТН.
0.05 Чемпіонат Європи з боротьби самбо.

І КАНАЛ. ОСТАНКІНО

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.50 Ранкова гімнастика.
8.00 Новини.
8.20 «Багаті теж плачуть». Художній телефільм.
9.10 Мультфільм.
9.25 «Доктор Тейран». Художній телефільм. 2 серія.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
13.10 Телемікст.
13.55 Блокнот.
14.00 Новини.
14.20 «Дубровський». Художній телефільм. 3 серія.
15.30 Фільм — дітям. Вперше на телеекрані. «Цар-комп'ютер».
16.45 День землі. Міжнародна екологічна програма.
17.00 Новини.
17.25 ...До шістнадцяти і старші.
18.05 Прем'єра художнього телефільму «Багаті теж плачуть».
18.30 Мовізми... Марка Захарова.
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 Художній телефільм «Доктор Тейран». 3 серія.
22.45 Портрет на тлі. В. Бєлов.
23.00 Новини.
23.20 Звукова доріжка.
23.50 Охоронна грамота.
0.20 «Дубровський». Художній телефільм. 3 серія.

КАНАЛ «РОСІЯ» І ПЕРЕДАЧІ УТ—2

7.00 Вісті.
7.20 Іспанська мова. 1 рік.
7.50 Дозвілля. Увага, знімаю.
8.05 Іспанська мова. 2 рік.
8.35 Біла ворона.
9.20 Складчина.
10.00 Без ретуші.
11.00 Відкритий чемпіонат Франції з тенісу.
11.50 Денний сеанс. «Санта-Барбара». Художній телефільм. 51 серія.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
15.00 Відкритий чемпіонат Франції з тенісу.
16.45 ТІНКО.
17.00 Перший тайм.
17.15 Росія і світ.
17.45 Пани-товариші.
18.00 НА П'ЯТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.*
19.30 Київська панорама.*
19.50 НА П'ЯТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.*

П'ЯТНИЦЯ

5 ЧЕРВНЯ

УТ—1

8.00 З ВОСЬМОЇ ДО ДЕВ'ЯТОЇ. Інформаційно-музична програма.
9.00 Художній телефільм «Будні і свята Серафими Глюкіної». 1 і 2 серії.
11.25 Болгарські пісні на Одещині.
12.00 УТН.
16.00 УТН.
16.05 «Виступали козаченьки». Українські народні пісні виконує тріо бандуристок Львівської філармонії.
16.35 Наш сад, город.
16.50 Документальний телефільм «У Парижі зранку дощ».
17.00 Панорама мистецтв. Ганнині квіти.
17.30 Сьогодні Всесвітній день охорони навколишнього середовища. «Земле моя». Хутори в промзоні.
17.50 Музичний глобус.
18.30 Ісус дає надію. Центр християнського співробітництва. (Програма США).
19.00 УТН.
19.10 Мультфільм «КОАДП». 3 і 4 серії.
19.30 Концерт джазової музики.
20.50 На добраніч, діти!
21.00 ДНІПРО. Інформаційна програма.
21.40 Ай Пі Київ інформує.
21.45 Концерт духовної музики. Співає заслужена хорова капела «Трембіта».
22.20 Художній телефільм «Театр». 1 серія.
23.25 УТН.
23.40 Художній телефільм «Театр». 2 серія.
0.50 Чемпіонат Європи з боротьби самбо.

І КАНАЛ. ОСТАНКІНО

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.50 Ранкова гімнастика.
8.00 Новини.
8.20 «Багаті теж плачуть». Художній телефільм.
8.45 Грає Московське тріо.
9.05 Мультфільм.
9.25 «Доктор Тейран». Художній телефільм. 3 серія.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 Клуб мандрівників (з сурдоперекладом).
13.15 Бридж.
13.40 Бізнес-клас.
13.55 Блокнот.
14.00 Новини.
14.25 Подарунок меломану. Грає Віктор Третьяков.
14.55 «Дубровський». Художній телефільм. 4 серія.
16.00 Таланти і поклонники.
16.50 Мультфільми.
17.00 Новини.
17.25 Людина і закон.
17.55 Прем'єра художнього телефільму «Еміль з Леннеберґі». 9 серія.
18.20 ТБ «Нева». «Хто з нами!».
18.40 Прем'єра документального телефільму «Дві оглядки».
19.15 Ярославський фестиваль «Жінка в театрі».
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 «ВіД» представляє... У перерві — 23.00 Новини.
0.40 «Дубровський». Художній телефільм. 4 серія.

КАНАЛ «РОСІЯ» І ПЕРЕДАЧІ УТ—2

7.00 Вісті.
7.20 Година ділових людей.
8.25 Англійська мова. 1 рік.
8.55 Дозвілля. Телебудсервіс.
9.10 Англійська мова. 2 рік.
9.40 Пілігрим.
10.25 Студія «Нота бене».
11.05 Відкритий чемпіонат Франції з тенісу.
11.55 Ази кар'єри.
12.10 «Останній лист». Художній фільм (США).
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
14.30 Простір+.
15.00 Відкритий чемпіонат Франції з тенісу.
16.45 ТІНКО.
17.00 Непізнаний Всесвіт.
17.45 М-трест.
18.00 НА П'ЯТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.*
19.30 Київська панорама.*
19.50 НА П'ЯТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.*

СУБОТА

6 ЧЕРВНЯ

УТ—1

8.00 УТН.
8.10 Ритмічна гімнастика.
8.30 Музичний фільм «Прогулянка по Львову».
9.00 До уваги шкіл. Випускний екзамен з математики.
9.05 Виступає Кубанський козачий народний хор.
10.15 Кінофільм «Любий мій час».
11.25 Телефільм «Гімназисти». [«Укртелефільм»].
12.15 УТН.
12.30 Чарівний вальс. Конкурс бальних танців.
13.45 ДОБРОГО ВАМ ЗДОРОВ'Я. Діагностичний центр. Можливості і перспективи.
14.15 Для дітей. Художній фільм «У пошуках капітана Гранта». 1 і 2 серії.
16.25 Вас запрошує оперета.
17.20 Відродити душу. Повернути забуте ім'я.
17.55 Як много важить слово.
18.25 Вокальні дуети.
19.00 Чемпіонат України з футболу «Динамо» — СКА. В перерві — 19.45 УТН.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 ДНІПРО. Інформаційна програма.
21.40 Сонячні кларнети. Виступають колективи художньої самодіяльності Львівської області.
22.55 Спортивна програма. 1. Чемпіонат Європи з боротьби. 2. Чемпіонат України з футболу. «Дніпро» — «Волинь». У перерві — 23.55 УТН.

I КАНАЛ. ОСТАНКІНО

6.30 Суботній ранок ділової людини.
7.30 Ранкова гімнастика.
7.40 Спорт для всіх.
8.10 Прем'єра науково-популярного фільму «Музичні інструменти і їх історія». 1 серія.
8.40 Як досягти успіху.
9.00 Радіо «Труба».
9.30 Центр.
10.10 НЛО: неоголошений візит.
10.40 Сторінки російської музики. С. Рахманінов. «Алеко».
11.10 Медицина для тебе.
11.50 Книжковий двір.
12.40 Прем'єра мультфільму «Бджола Майя».
13.05 Прем'єра документального фільму «Шпигунські історії». 2 серія.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.20 «Задзеркалля». Художній фільм «Лілова куля». Вперше.
15.50 Червоний квадрат.
16.30 У світі тварин.
17.10 Щасливий випадок.
18.15 Вперше на телеекрані. Художній фільм «Заповіт професора Доуеля».
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 Що! Де! Коли!
21.40 До і після опівночі. У перерві — 23.00 Новини.
0.25 «Дикий пляж». Художній фільм.

КАНАЛ «РОСІЯ» І ПЕРЕДАЧІ УТ—2

7.00 Вісті.
7.20 Документальна панорама.
7.40 Фольклор. «Акулиха».
8.00 Баскетбольний огляд НБА.
8.30 Відкритий світ.
9.15 Освідчення в коханні.
9.30 Програма 03.
10.00 Відеоканал «Плюс одинадцять».
11.15 Як жити будемо!
12.00 Розмова по-простому.
12.30 «Бурда моден» пропонує...
13.00 Вісті.
13.20 Денний сеанс. «Зоря принадливого щастя». Художній фільм. 1 серія.
14.45 Тема з варіаціями.
15.00 Відкритий чемпіонат Франції з тенісу.
16.00 О. Пушкін і долі російської культури.
16.40 Пілігрим.
17.25 Рок-концерт.
18.10 Київська панорама.*
18.30 Гра «Суперприз «Надія».*
19.20 Свято кожен день.
19.30 Музика у стилі пепсі
21.25 Маски-шоу.
21.55 Реклама.
22.00 Вісті.
22.20 «Вийти заміж за капітана». Художній фільм.
23.45 Відкритий чемпіонат Франції з тенісу.

НЕДІЛЯ

7 ЧЕРВНЯ

УТ—1

8.00 УТН.
8.10 Ритмічна гімнастика.
8.30 У НЕДІЛЮ ВРАНЦІ. Інформаційно-музична програма.
9.30 Менора. До Дня незалежності Ізраїлю.
10.30 Документальний фільм «Альбом».
11.00 Для дітей «Кукурік і К°».
12.00 Концерт Державного естрадно-симфонічного оркестру України. Диригент Девід Ітон (США).
12.55 TV-Шанс. Молоді виконавці.
13.40 УТН.
13.50 Живе слово. Уроки мовознавства в школах Кіровограда.
14.30 СЕЛО І ЛЮДИ.
15.30 ЗИЧИМО ЩАСТЯ. Музична програма за листами глядачів.
16.30 Маю честь.
17.30 СВІЧАДО. Науково-пізнавальна відеопрограма.
19.00 УТН.
19.10 Мультфільм «КОАДП». 5 і 6 серії.
19.30 Благодійний телевізійний вечір, присвячений Києво-Могилянській академії «ВІВАТ, АКАДЕМІЯ».
20.40 Сторінками дитячої Біблії.
21.00 ДНІПРО. Інформаційна програма.
21.40 Продовження благодійного телевізійного вечора, присвяченого Києво-Могилянській академії «ВІВАТ АКАДЕМІЯ».

I КАНАЛ. ОСТАНКІНО

6.00 Година сили духу.
7.00 Ритмічна гімнастика.
7.30 Тираж «Спортлото».
7.40 Московський міжнародний марафон миру.
8.15 З ранку раненько.
8.55 Можливо все.
9.25 Кінотавр-92.
9.55 Ранкова зірка.
10.45 Під знаком «Пі».
11.15 IX Міжнародний фестиваль телепрограм народної творчості «Веселка».
11.55 По той бік рампи.
12.10 Марафон-15.
13.00 Прем'єра документального телефільму із серіалу «Заповідники дикої природи».
13.30 Прем'єра художнього телефільму «Марк і Софі». Фільм 2.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.20 Діалог у прямому ефірі.
15.00 Клуб мандрівників.
15.50 Авторалі «Кемел Трофі».
16.15 Панорама.
16.55 Уолт Дісней представляє...
17.45 Новини.
18.00 Народні казки і притчі різних країн.
18.05 Телелоція.
18.20 Дарунок зірок. Виступ камерного оркестру «Віртуози Москви».
21.00 Підсумки.
21.45 Спортивний уік-енд.
22.00 Прем'єра художнього телефільму «Священна картографія».
23.00 Новини.
23.25 Регбі-15. Товариська зустріч. Збірна СНД — «Барбаріанс» (збірна світу).

КАНАЛ «РОСІЯ» І ПЕРЕДАЧІ УТ—2

7.00 Вісті.
7.20 Документальна панорама.
8.10 Чемпіонат світу з баскетболу серед професіоналів НБА.
9.10 Хочете, вірте.
9.40 Ключ.
10.10 «Суперкнига». Мультфільм. 15 серія.
10.35 Ати-бати...
11.05 «Петро І». Театралізований телеконкурс.
12.05 Майстри. «Скрипаль». В. Третьяков.
13.00 Вісті.
13.20 Денний сеанс. «Зоря принадливого щастя». Художній фільм. 2 серія.
14.40 Мистецтво відображення.
15.00 У світі тварин.
16.00 Відкритий чемпіонат Франції з тенісу.
18.00 Телебіржа інформує.*
18.20 Концерт Київської дитячої філармонії.*
20.05 Обличчям до столиці. Публіцистична програма.*
20.20 Маленький концерт.*
20.30 К-2 представляє...
22.00 Вісті.
22.20 Спортивна карусель.
22.30 К-2 представляє... «День Ангела». Художній фільм.
23.50 Рок-кафе.

IV ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

ПОНЕДІЛОК ● 1

8.00 Канал для вас...
8.30 Там-там новини.
8.45 Поспішайте врятувати планету.
9.45 Тема з варіаціями.
10.40 Теплий дім.
11.25 Театральний роз'їзд.
12.20 Ансамбль народних інструментів «Стара Москва».
12.35 Вічний голос Росії.
12.50 Італійська мова.
13.35—16.00 СТУДІЯ ТЕЛЕПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ».
13.35 Мультфільми.
13.50 Художній фільм «Дюна».
16.00 Ансамбль народних інструментів «Стара Москва».
16.15 Тема з варіаціями.
17.10 Теплий дім.
18.25 Канал для вас...
18.55 СТУДІЯ ТЕЛЕПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ».
18.55 Мультфільми.
19.15 Музична програма «Діп Перпл: відеосінгли».
19.40 Художній фільм «Плакса».
21.05 Відеомузика.
21.15 «Микола Вавилов». Художній телефільм. 1 серія.

ВІВТОРОК ● 2

8.00 Там-там новини.
8.15 Озирнися, Росіє.
9.15 Манера.
9.45 Ескулап.
9.55 Наша антологія.
10.55 Мистецтво відображення.
11.20 Французька мова. 1 рік.
11.50 Французька мова. 2 рік.
12.20 «Лувр». Документальний фільм французькою мовою. 8 серія.
13.30—16.00 СТУДІЯ ТЕЛЕПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ».
13.30 Мультфільми.
13.50 Художній фільм «Уілоу».
15.55 Музична пауза.
16.00 Першість СНД з вільної боротьби.
16.45 Наша антологія.
17.45 Ескулап.
17.55 Мистецтво відображення.
18.20 Дозвілля. Друзі наші кішки.
18.35 Манера.
19.05—21.15 СТУДІЯ ТЕЛЕПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ».
19.05 Мультфільми.
19.25 Художній фільм «Влада місяця». Мелодраматична комедія.
21.00 Відеомузика.
21.15 А. Вівальді. «Пори року».
21.55 «Микола Вавилов». Художній телефільм. 2 серія.

СЕРЕДА ● 3

8.00 Там-там новини.
8.15 Колесо оглядання.
9.15 Секрет Джузеппе Верді.
10.20 Непізнаний Всесвіт.
11.05 Російська мова.
11.35 Навколо Булгакова.
13.35—16.00 СТУДІЯ ТЕЛЕПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ».
13.35 Мультфільми.
14.00 Художній фільм «У пошуках загубленого ковчегу». Гостросюжетна пригодницька стрічка.
15.50 Відеомузика.
16.00 Першість СНД з вільної боротьби.
16.45 Колесо оглядання.
17.45 Поспішайте врятувати планету.
20.00—21.45 СТУДІЯ ТЕЛЕПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ».
20.00 Мультфільми.
20.15 Художній фільм «Мої блакитні небеса». Комедія
21.45 «Микола Вавилов». Художній телефільм. 3 серія.

ЧЕТВЕР ● 4

8.00 Там-там новини.
8.15 Перший тайм.
8.30 Термінал.
9.00 «Суперкнига». Мультфільм. 11 серія.
9.25 Ключ до світового ринку.
9.55 Запрошення до читання.
10.10 «Перспектива».
10.40 Студія «Рост».
11.10 Пілігрим.
11.55 Російська енциклопедія.
12.15 Іспанська мова. 1 рік.
12.45 Іспанська мова. 2 рік.
13.30—16.00 СТУДІЯ ТЕЛЕПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ».
13.30 Мультфільми.
14.00 Художній фільм «Хто «підставив» кролика Роджера?». Комедійний фантастичний детектив.
15.35 Відеомузика.
16.00 Термінал.
16.30 «Суперкнига». Мультфільм. 11 серія.
16.55 Ключ до світового ринку.
19.40—21.45 СТУДІЯ ТЕЛЕПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ».
19.40 Мультфільми.
20.00 Художній фільм «Бадьорість духів». Містична комедія.
21.40 Музична пауза.
21.45 «Микола Вавилов». Художній телефільм. 4 серія.

П'ЯТНИЦЯ ● 5

8.00 Там-там новини.
8.45 Христос воскрес...
9.00 Пан Андерсен — мій сучасник.
9.45 Спаси й сохрани.
10.45 Пушкін і Гоголь.
11.10 Великобританія сьогодні.
11.50 Джерела.
12.30 Англійська мова. 1 рік.
13.00 Англійська мова. «Сімейний альбом США».
13.45—16.00 СТУДІЯ ТЕЛЕПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ».
13.45 Мультфільми.
14.15 Розважальна програма «Шоу Бенні Хілла».
14.55 Відеомузика.
16.00 Телекросворд.
16.30 Спаси й сохрани.
17.00 Великобританія сьогодні.
17.40 Пан Андерсен — мій сучасник.
18.45 Христос воскресе...
19.10—21.15 СТУДІЯ ТЕЛЕПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ».
19.10 Мультфільми.
19.40 Багатосерійний художній фільм «Північ—Південь». 7 серія.
20.55 Відеомузика.
21.15 «Микола Вавилов». Художній телефільм. 5 серія.

СУБОТА ● 6

10.20 Ритмічна гімнастика.
10.50 З ранку раненько.
11.50 Фільм — дітям. «Хорезмійська легенда». 1 і 2 серії.
14.00—16.00 СТУДІЯ ТЕЛЕПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ».
14.00 Мультфільм «Лускунчик».
15.00 Відеомузика.
16.00 Під знаком Пі.
16.50 IX Міжнародний фестиваль телепрограм народної творчості «Веселка».
17.20 Вечірній альбом. К. Некрасова.
17.40 Московський міжнародний марафон миру. Фініш.
18.00—21.15 СТУДІЯ ТЕЛЕПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ».
18.00 Мультфільми.
18.40 Багатосерійний фільм «Північ—Південь». 8 серія.
20.45 Відеомузика.
21.15 «Микола Вавилов». Художній телефільм. 6 серія.

НЕДІЛЯ ● 7

12.30 У світі тварин.
13.30—15.30 СТУДІЯ ТЕЛЕПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ».
13.30 Мультфільми.
13.50 Художній фільм «Фантомас».
15.25 Музична пауза.
15.30 Що? Де? Коли?
16.30 «Музичні інструменти та їх історії». Науково-популярний фільм. 1 серія.
17.00 Рок-макс. Концерт групи «Флітвуд Мек».
19.45 «Ходіння по муках». Художній телефільм. 12 серія.
21.00 Студія телепрограм «ТЕТ-А-ТЕТ».
21.00 Мультфільми.
21.20 Багатосерійний художній фільм «Північ—Південь». 9 серія.

Фотоконкурс

«Воротар»

Фото Валерія ГРИШКОВА.

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради України

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:

Анатолій ГОРЛОВ перший заступник головного редактора
Олександр БІЛИК заступник головного редактора
Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ член-кореспондент АН України
Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ оглядач, завідуючий відділом культури
Леонід САМОЙЛЕНКО заступник головного редактора
Борис СИДОРЕНКО заступник головного редактора
Анатолій СОЛОНСЬКИЙ редактор відділу кореспондентської мережі
Віталій СУДДЯ відповідальний секретар

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Засновник — Верховна Рада України.

Адреса редакції: 252047 Київ, вул. Нестерова, 4

ТЕЛЕФОНИ:

Для довідок — 441-89-61 441-89-46

телефакс — 224-72-54

Відділ реклами — 441-89-44

Редакція розглядає рукописи, подані в першому примірнику машинопису.

Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

Залишаємо за собою право виправляти мову і скорочувати матеріали.

Рукописів не повертаємо.

За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Пересиланням скарг у різні інстанції редакція не займається.

Звертайтеся, будь ласка, безпосередньо до відповідних органів влади.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Індекс 60955

Загальний тираж 398.634.

Комбінат друку видавництва «Преса України».

252047, Київ, проспект Перемоги, 50.

Зам. 0311099.

1 2 3 4 5 6 7 8 9